

EESTI STATISTIKA

—
KUUKIRI

—
RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

—
1936

M Ä R T S

SISU:

Kindlustusseltsid 1934. a.

Maaomandite üleminekud ja hinnad 1934. a.

Kalandus 1935. a.

Õpilaste edasijõudmine alg- ja keskkooles.

Sündimus, suremus, abiellumus ja rahvastiku-
arv 1935. a.

Alatised tabelid.

Nr. 172(3)

TALLINN

Nr. 172(3)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Lhk.		Page
Kindlustusseltsid 1934. a. — V. Feldman . . .	117—131	<i>Sociétés d'assurance en 1934</i>	117—131
Maaomandite üleminekud ja hinnad 1934. a. —		<i>Mouvement, parcellement et prix des propriétés</i>	
O. Laaman	132—140	<i>agricoles en 1934</i>	132—140
Kalandus 1935. a. — P. Kind	140—148	<i>Pêches en 1935</i>	140—148
Õpilaste edasijõudmine alg- ja keskkooles —		<i>Progrès des élèves des écoles primaires et secondaires</i>	
A. Lepp	149—160		149—160
Sündimus, suremus, abiellumus ja rahvastiku arv 1935. a.	160	<i>Natalité, mortalité, mariages et nombre de la population en 1935</i>	160

ALATISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

	(Standard-numeratsioon)		(Numération permanente)
Tab. 1.	Väliskaubandus jaanuaris	162	Tab. 1. Commerce extérieur en janvier 162
" 2.	Väliskaubandus muude riikidega jaanuaris	164	" 2. Commerce extér. avec les autres pays en janvier 164
" 3.	Tähtsamate almete väliskaubandus jaanuaris	164	" 3. Commerce extér. des princip. articles en janvier 164
" 4.	Piiritusmonopol veebruaris	168*	" 4. Ventes d'alcool en février 168*
" 5.	Riigiraudteed jaanuaris	161	" 5. Chemins de fer en janvier 161
" 6.	Tallinna sadama tegevus veebruaris	168	" 6. Mouvement au port de Tallinn en février 168
" 7.	Ern- ja ühispankade äriüks 1. XII 35	50*	" 7. Situat. financ. des banques au 1. XII 35 50*
" 8.	Üksikute pankade äriüks summad 1. XII 35	56*	" 8. Bilans des princip. banques au 1. XII 35 56*
" 9.	Riigi sissetulekud jaanuaris	168	" 9. Recettes de l'État en janvier 168
" 10.	Vabariigi piiridest ülesõitnud jaanuaris	168	" 10. Nombre des personnes ayant passé les confins de la République en janvier 168
" 11.	Linnade rahvastik jaanuaris	168	" 11. Mouv. de la populat. dans les villes en janvier 168
" 12.	Lühivõlv olev raha 1. märtsiks	168	" 12. Billet en circulation en 1. mars 168
" 13.	Pankadevahelise arvekoja tegevus veebruaris	168	" 13. Mouvement de la chambre de compensation en février 168
" 14.	Protestitud vekslid jaanuaris	168	" 14. Effets protestés en janvier 168
" 15.	Kapitali emissioonid veebruaris	168	" 15. Émissions des capitaux en février 168
" 16.	Elumaksumusindeksid veebruaris	168	" 16. Nombres-indices du coût de la vie en février 168
" 17.	Suurmüügiindeksid veebruaris	168	" 17. Nombres-indices de prix de gros en février 168
" 18.	Tööturg veebruaris	167	" 18. Marché du travail en février 167
" 19.	Tööstusettevõteted ja tööololu 1. veebruariks	167	" 19. Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. fev. 167
" 20.	Tööstusettevõtete arvu liikumise indeksid veebruaris	168	" 20. Nombre-indices du mouvement d. nombre de la main-d'oeuvre dans les entrepr. industr. en février 168

Tabelite ärajätmise kohta v. seletus tagakaanel.
V. L'avis à la troisième page de la couverture.

KINDLUSTUSSELTSID 1934 a. SOCIÉTÉS d'ASSURANCE en 1934.

Sis u: 1. Kindlustusseltside arv, lhk. 117. 2. Äriseis, lhk. 117. 3. Tutud ja kulud, lhk. 118. 4. Tulekindlustus, lhk. 120. 5. Elukindlustus, lhk. 121. 6. Muud kindlustusalad, lhk. 122.

1. Kindlustusseltside arv.
Nombre des sociétés d'assurance.

1934 a. teotesid kindlustuse alal endised 10 aktsia- (nende hulgas 2 välismaa seltsi osakonda) ja 8 vastast. kindlustusseltsi. Peale nende töötas Tallinnas veel kaks vast. kindlustusseltsi, nimelt vastast. elukindlustusselts „Kotkas” ja vastast. kindlustusselts „Kalju”. Esimene töötas elu- ning viimane tule-, elu- ja kodu-

loomade kindlustuse alal. Tähenatud seltside andmeid polnud võimalik arvestada aruannete hilise esitamise tõttu. Mõlemad seltsid kuuluvad väiksemate liiki.

Tegevusala laiendasid 1934 a. kindlustusseltsid Hansa ja Talu, alustades klaasikindlustamist. Teisel kindlustusaladel seltside arv ja koosseis ei muutunud. Üksikuil kindlustusaladel töötanud seltside arvu aastate järgi näitab eelnev tabel.

2. Äriseis. *Bilans.*

Äriseis muutus üldsummas võrdlemisi väikesel määral, nimelt suurenes üldse 6,0%, aktsiaseltsel 2,5% (1934 a. 6 615 tuh. *kr.*, 1933 a. 6 453 tuh. *kr.*) ja vastast. kindlustusseltsel 18,0% (1934 a. 2 217 tuh. *kr.*, 1933 a. 1 879 tuh. *kr.*) võrreldes eelneva aastaga. Netobilanss, s. o. arvatud maha amortisatsioon, suurenes esimesil 2,0% ja viimasel 18,4%. Tunduvam oli muutus üksikute passivate järgi.

Kindlustusseltside arv.

	1934	1933	1932	1931	1930	1929	1928
Tulekindlustuse	17	17	17	18	18	19	19
Elukindlustuse	10	9	9	9	9	9	9
Veokindlustuse	9	9	9	0	10	8	8
Antokaskokindlustuse	5	5	4
Õnnetusekindlustuse	8	8	7	7	6	6	6
Murdvargusekindlustuse	13	13	12	12	12	8	7
Klaasikindlustuse	11	0	0	9	8	6	6
Koduloomade kindlust.	6	6	6	6	6	6	5
Rahekindlustuse	4	4	4	4	4	5	5

Arvete seis 31. XII (neto).

	1 000 <i>kr</i>				%			
	Aktsiaseltsid		Vast. kindl.-seltsid		Aktsiaseltsid		Vast. kindl.-seltsid	
	1934	1933	1934	1933	1934	1933	1934	1933
Aktiva.								
Kassa, pangad	1 192,0	1 058,2	652,5	490,6	18,4	10,7	25,9	27,7
Väärtpab., hüpote.	682,5	614,1	94,8	59,3	10,5	9,7	4,5	3,3
Kinnis- ja vallasvara	2 001,8	2 070,3	682,2	520,4	31,9	32,0	32,0	23,9
Kindlustusseltsid	861,6	977,1	325,4	284,3	13,2	15,4	15,3	15,8
Vekslid	87,7	91,1	88,2	76,0	1,4	1,4	4,1	4,2
Maksm. pr., agendid, deebit.	1 508,0	1 513,1	371,1	351,4	23,3	23,9	17,4	19,5
Muud	84,4	16,8	17,8	-0,9	1,3	0,3	0,8	0,6
Kokku	6 468,6	6 340,7	2 132,0	1 800,9	100	100	100	100
Passiva.								
Omakapital	885,4	834,2	118,5	94,1	13,7	13,9	5,6	5,2
Preem. ja kahjude tagavara	3 688,4	3 099,5	1 051,5	897,0	57,0	48,9	49,3	49,8
Kindlustusseltsid	1 185,6	1 611,5	618,7	530,9	17,6	25,4	29,0	31,2
Agendid, kredit. jne.	417,4	489,0	283,8	190,6	6,4	7,8	13,3	11,1
Muud	341,8	285,9	59,5	40,3	5,3	4,5	2,8	2,7
Kokku	6 468,6	6 340,7	2 132,0	1 800,9	100	100	100	100

Amortisatsioonikapitali suurendasid aktsiaseltsid 34,2 tuh. *kr* ja vastast. kindlustusseltsid 6,7 tuh. *kr* ning see ulatus aasta lõpul vastavalt 146,6 tuh. *kr* ja 84,6 tuh. *kr*, moodustades valdamisel olevast kinnis- ja vallasvara brutosummast aktsiaseltsel 6,6% ja vastast. kindlustusseltsel 11,0%.

Omakapital, milleks arvati aktsia-, tagavara- ja erikapital, jäi aktsiaseltsel summalt ligikaudu endiseks

ja osatähtsuselt veidi kahanes (1934 a. 13,7%, 1933 a. 13,0% netobilansist), kuna vastast. kindlustusseltsel avaldub kasv toimus peamiselt tagavarakapitali arvel ja mõjutas ka osatähtsust suurendavalt (1934 a. 5,0%, 1933 a. 5,2%). Suurimat kasvu näitas preemia- ja kahjude tagavara (aktsiaseltsel +588,9 tuh. *kr.*, vastast. kindlustusseltsel +154,5 tuh. *kr.*); peaosalt sellest langes endiselt elukindlustuse ja tulekindlustuse preemia-

tagavarale. Tõusu põhjustas elukindlustuse alal riisiko suurenemine ja tihedalt edasikindlustuse lepingu muutmise järeltoimivad preemiatagavara ülekandmine edasikindlustaja arvelt seltsi oma arvele (228 tuh. kr; preemiatagavarana arvestatakse vaid vastav oma arvel olev ehk netosumma). Tulekindlustuse preemiatagavara paisus preemiasissetuleku suurenemise ning lisatagavara soetamise järeltoimudel. Mainimisväärselt vähenesid aktsiaseltside kohustused teiste seltside vastu (—475,9 tuh. kr). Osalt põhjustas seda ülalmainitud preemiatagavara ülekandmine. Lisaresursid, mis preemiatagavara paisumine andis aktsiaseltsile, kasutati suuremas osas kohustuste ja võlaarvete kustutamiseks ja väiksemas osas kassatagavara (+133,8 tuh. kr) ja väärtpaberite portfelli täiendamiseks (+68,4 tuh. kr). Vastast. kindlustusseltsid ei vähendanud omi kohustusi kindlustusseltside vastu ja võlaarveid möödunud aastal, vastupidiselt, need koguni kasvasid (142,0 tuh. kr). Sel teel saadud summad ühes lisapreemiatagavara summaga leidsid rakendust eeskätt kinnisvarana (kinnis- ja vallasvara netosumma +161,8 tuh. kr), kuna väiksem osa läks kassatagavara täiendamiseks (+52,9 tuh. kr) ja väärtpaberite juuresoetamiseks (+35,5 tuh. kr). Omakapitali ja preemia ning kahjude tagavara osatähtsus suurenes aktsiaseltsel (1934 a. 70,7%, 1933 a. 62,8% bilansist) ja jäi ligikaudu endiseks vastast. kindlustusseltsel (1934 a. 54,9%, 1933 a. 55,0%). Sellele vastavalt kujunesid kohustused ja võlaarved, koondudes esimesil (1934 a. 24,0%, 1933 a. 32,7%) ja püüdes endiseina viimaseil (1934 a. ja 1933 a. 42,3%). Üksikute aktide osatähtsus muutus vaid väikesel määral. Kassa, pangaarved ja väärtpaberid kasvasid aktsiaseltsel ja kahanesid vastast. kindlustusseltsel ning viimaste ülekaal sel alal vähenes seetõttu märgatavalt (aktsiaseltsid 28,0%, vastast. kindlustusseltsid 30,4%). Kinnis- ja vallasvara kahanes aktsia- ja paisus vastast. kindlustusseltsel, kuna mitmesugused nõudmised, debitorid jne. vähenesid mõlemal rühmal. Kohustused, nagu likvideerimata kahjud, kreditorid, kindlustusseltsid jne. kattusid kassatagavaraga (kassa ja pangad) aktsiaseltsel 61,8% (1933 a. 45,2%) ja vastast. kindlustusseltsel 53,1% (1933 a. 55,4%) ulatuses. Arvestada tuleb, et suur osa kohustusist on pikaajalise iseloomuga, nagu kohustusina kindlustusseltside vastu arvestatud edasikindlustusseltside depooosummad jne.

3. Tulud ja kulud. Revenues et dépenses. Kriisi mõju kindlustustegevusele avaldus teravamal kujul

1931—1933 a., eeskätt preemiatulu pidevas vähenemises. 1931—1932 a. võrdlemisi kiire tulude vähenemine muutus aeglasemaks 1933 a. See asjaolu lubas oodata peatset suuna muutust tulude liikumises. 1934 a. andmeid selgub, et 1933 a. osutus kriisiajastu madalseisuaastaks kindlustustegevuse alal. 1934 a. ületas preemiatulu suuruselt mitte ainult eelneva aasta, vaid märgatavalt ka 1932 a. üldse ja tähtsamate kindlustusalade järgi. Preemiana saadi 1934 a. üldse 4 790,6 tuh. kr, sellest aktsiaseltsid 2 980,5 tuh. kr ja

vastast. kindlustusseltsid 1 810,1 tuh. kr või eelnevast aastast rõhkem vastavalt 9,0%, 6,3% ja 13,9%. Otsekindlustustelt, s. o. ilma seltsidevaheliste kindlustusteta, saadud preemia ulatus 3 605,1 tuh. kr (1933 a. 3 381,6 tuh. kr) ehk 106,8% võrreldes eelmise aastaga. Kasvu näitasid, väheste eranditega, samuti teised tululiigid, mis osalt kujutavad endast sisuliselt edasikindlustajalt saadud kulude tasusid ja eelneval aastal kuluna arvestatud tagavarasumma ettekannet. Selliseina määrgime saadud komisjoni (üldse +7,4%, aktsiaseltsid +2,8% ja vastast. kindlustusseltsid +15,0%) edasikindlustusseltside osa kahjudest (üldse 56,8%, aktsiaseltsid 75,2%, vast. kindlustusseltsid 34,6%), preemiatagavara ja eelmiste aastate kahjude tagavara ülejääki ja osalt muid tulusid. Muude tulude hulka on paigutatud ka eelmainitud elukindlustuse depooosumma, mis põhjustas tähendatud tululiigi suure paisumise aruandeaastal (üldse +75,7%, aktsiaseltsid +94,5%, vast. kindlustusseltsid +8,7%). Üldsummas suurenesid tulud 16,0%, aktsiaseltsel 16,1% ja vastast. kindlustusseltsel 15,7% (üldse 1934 a. 11 957,9 tuh. kr, 1933 a. 10 311,4 tuh. kr). Kulud suurenesid üldsummas 16,1% (1934 a. 11 872,9 tuh. kr, 1933 a. 10 226,3 tuh. kr), aktsiaseltsel 16,8% ja vastast. kindlustusseltsel 15,7%. Kulude taseme kujunemise üheks peateguriks on kindlustuskahjud, eriti tulekindlustuse kahjud, nende suure osatähtsuse ja suureulatuslike võnkumiste tõttu üksikuil aastail. 1934 a. suurenesid kindlustuse kahjud üldse 33,8%, aktsiaseltsel 48,7% ja vastast. kindlustusseltsel 16,2%. Tõusu põhjustasid tulekindlustuse kahjud, mis järsult kasvasid 1934 a. asetleidnud suurtulekahjude tõttu. Mitte väiksem polnud preemiatagavara paisumine, ent see toimides suurelt osalt edasikindlustusseltside arvel (kanti üle edasikindlustaja arvelt oma arvele), mõjutas tegevustulemust väiksemal määral. Preemiatagavarana järgnevale aastale ülekantavad summad ületavad osalt vajaduse normi, näit. on nähtud ette preemiatagavara minimaalse normina tulekindlustuse alal 40% omaarvele jäävast preemiatulust, ent tegelikult ületab tulekindlustuse preemia tagavara üldse 100% ja üksikuil seltsel tunduvalt suuremal määral. Sellistel juhtudel on tegemist üldtagavaradega, mis tavaliselt ei arvestata kuluna, vaid eraldatakse osutuvast puhaskasust. Tegevuse laienemise tõttu paisusid enamikus ka muud kulud, nagu komisjon agentidele (+13,0%) ja edasikindlustusseltsile (+16,4%), edasikindlustuse preemiad (+3,1%, ainult vastast. kindlustusseltsel), eelmiste aastate kahjude tagavara puudujääk ja muud kulud (+10,7%), ent summalt ja enamasti ka suhteliselt tunduvalt väiksemal määral kui kindlustuse kahjud. Kahanevaim näitas vaid lootusetu nõudmiste mahakirjutus (—24,3%) ja kinnising vallasvara amortisatsioon (—13,0%), mis olid väiksemaid kululiike. Muude kulude all esinevad presonaali tasud summalt veidi suurenesid aktsia- kui ka vastast. kindlustusseltsel, mille peapõhjuseks nähtavasti tasumäärade kõrgendamine, kuna kindlustusseltside teenistuses olnud isikute arv suurenes vaid

ühel võrra aruandeaastal (ametnike ja teenijate arv aasta lõpul: 1934 a. — 263, 1933 a. — 262).

Võrreldes eelmise aastaga halvenes preemiatulu ja kahjude vahetõrge märgatavalt, viimaste suurema kasvu järelduisel (kahju +610,0 tuh. kr ehk 33,2%, preemia +396,3 tuh. kr ehk 9,0%). Kahjude kasv, toimumisest peamiselt suurtulekahjude arvel, mis suurelt

osalt edasikindlustatud, ei riivanud kindlustusseltse kuigi palju. Oma arvele jäänud kahjude % vastavast preemiatulust märksa vähenes üldse, tule- ja elukindlustuse alal. Edasikindlustajate kahjude osa seevastu paisus järsult ja ühtlasi halvenes suuresti nende tegevuse tulemus, eriti tehingute alal aktsiaseltsiga nagu ilmneb järgnevast tabelist. Vaatamata neto-

Edasikindlustusseltsid.

	Saadud preemiad			Maksid kindl. kahjusid			Maksid komisjone			Ülejääk		
	1934	1933	1932	1934	1933	1932	1934	1933	1932	1934	1933	1932
Üldse	2 495	2 420	2 453	1 514	966	1 585	614	571	564	367	883	304
Aktsiaseltsid	1 572	1 587	1 566	927	530	1 033	360	358	350	276	609	133
Vast. kindlustusseltsid	923	833	887	587	436	552	254	213	214	91	184	121

kahjude, (s. o. oma arvele jäänud) ja vastavate ärikulude osatähtsuse vähenemisele (summaalt mõlemad suurenesid) osutus tulemus kindlustusseltside operatsioonilise tegevuse alal siiski eelmisest aastast halvemaks üldse (ülejäak 1934 a. 54,2 tuh. kr ehk 1,9%, 1933 a. 77,5 tuh. kr ehk 3,2% preemiast) ja mõlemal seltside rühmal, preemiataagavara suurenenud kasvu järelduisel. Arvestades preemiataagavara suhtes varemüeldut, tuleb pidada siin ilmnevat teotsemise tulemuse

ehk 11,8% nende põhikapitalist ja 5 vastast. kindlustusseltsi 10,8 tuh. kr ehk 14,6%, puudujäägi 1 aktsiaseltsi 3,7 tuh. kr ning tulu ja kulu oli tasakaalus 3 vastast. kindlustusseltsil. Üksikuil vastast. kindlustusseltsel reeglipärasena ilmnev iga-aastane tuludekulude tasakaal on tingitud enamasti jellest, et osutuv ülejäak arvestatakse preemiataagavara juurekasvuna (arvatakse preemiataagavara juurde). Dividendi maksid möödunud aastal 7 aktsia- ja 2 vastast. kindlustus-

Kõigil kindlustuse aladel kokku.

	1934			1933
	Üldse	A.-s.	Vast. k. s.	Üldse
	1 000 kr.			
Saadud nettopreemia, poliisija portomaks	2 813,8	1 750,9	1 062,9	2 466,9
Sellest poliisija portomaks	518,1	342,3	175,8	492,4
Netokahju	892,7	516,6	376,1	827,5
Neto ärikulu	1 366,0	855,1	510,9	1 236,3
Preemiataagavara kasv	500,9	319,2	181,7	331,6
Ülejääk	54,2	60,0	-5,8	77,5
	%			
Saadud netopreemia, poliisija portomaks	100	100	100	100
Sellest poliisija portomaks	18,4	19,5	16,5	20,0
Netokahju	31,7	29,5	35,4	33,3
Neto ärikulu	48,6	48,9	48,0	50,1
Preemiataagavara kasv	17,8	18,2	17,1	13,4
Ülejääk	1,0	3,4	-0,5	3,2

halvenenist vähemalt osaliselt näiliseks. Muude tulude, nagu saadud intressid, kursikasud, sissetulekud kinnisvaradest jne. ning vastavate kulude (maksud intressid, kursikahjud, kinnisvarade kulud, elukindlustuse võtjate dividend, riigimaksud jne.) vaheline suhe paranes 1934 a. võrreldes eelmisega. Nimelt moodustasid tähendatud tulud aktsiaseltsel 408,4 tuh. kr ja vastast. kindlustusseltsel 85,5 tuh. kr, kulud vastavalt 394,2 tuh. kr ja 68,9 tuh. kr ning ülejäak 14,2 tuh. kr ja 16,6 tuh. kr. Liites, või arvates maha neist ülejäakidest vastavast operatsioonilised tulemuste summad saame üldtulemusena aktsiaseltsel 74,2 tuh. kr ja vastast. kindlustusseltsel 10,8 tuh. kr suuruse ülejäägi. Ülejääk moodustas aktsiaseltsel 11,1% põhikapitalist ja vastast. kindlustusseltsel 9,1% põhi- ja tagavara kapitalist. Ülejäägi saavutas 9 aktsiaseltsi 77,9 tuh. kr

Dividend.

	Summa kr	% põhikapitalist
Eka	12 000	5,0
Polaris	18 000	12,0
Eesti Lloyd	3 000	15,0
Oma	2 400	4,0
Põhja kinnit. selts	900	3,0
E. Union	2 000	4,9
A.-s. Huvaa	6 000	20,0
E. ühist. kindl. koostel	2 491	8,0
Põhja Kotkas	165	8,0

seltsi üldsummas 47 tuh. kr. Üksikuil seltsel võnkus dividendi summa 165—18 000 kr ehk 3—20% põhikapitalist. Tagavarakapitali täiendamiseks ja dividendist ülejääv puhaskasu osa tarvitati eritasude andmiseks juhatusel ja ametnikele, riigimaksude tasudeks, annetusiiks jne.

Tab. 3 (lk. 125) järgi kujunesid oma arvele jäänud operatsioonilised tulud, kulud ja tegevuse tulemused üksikute kindlustusalade järgi järgmiseks: tulekindlustuse alal jäi oma arvele preemia- ja poliisimaksu aktsiaseltsel 848,5 tuh. kr ja vastast. kindlustusseltsel 862,4 tuh. kr ehk vastavalt 15,7% ja 10,3% rohkem kui eelmisel aastal. Aktsiaseltsel näitasid kasvu kõik kululiigid summaalt ja kahjud ning lisapreemiataagavara ka osasuurelt, kuna ärikulude osatähtsus vähenes. Vastast. kindlustusseltsel kahanesid kahjud summaalt ja osasuurelt, jäädes siiski veel tunduvalt suuremaks kui aktsiaseltsel, kasvas pisut ärikulu ja paisus preemiataagavara juurekasv ligemale kahekordseks võrreldes eelmise aastaga. Netopreemiat kulus: kahjude katteks aktsiaseltsel 25,0%, vastast. kindlustusseltsel 37,0%, ärikuludeks vastavalt 58,1% ja

45,7% ning preemiatagavara suurendamiseks 7,0% ja 13,5%. Ülejäägi saavutasid tulekindlustuse alal 7 aktsia- ja 4 vastast. kindlustusseltsi (1,3 — 60,0% preemia- ja poliisimaksust) ning puudujäägi 2 aktsia- ja 3 vastast. kindlustusseltsi (7,8 — 25,0%). Esimesil põhjustas puudujäägi kõrge kahju ja ärikulu ning viimaseil ühel juhul kõrge ärikulu ja kahel juhul preemiatagavara suur kasv. Üldtulemuseks oli ülejääk, aktsiaseltsel 71,2 tuh. kr ehk 8,4% preemia- ja poliisimaksust ja vastast. kindlustusseltsel 32,8 tuh. kr ehk 3,8%.

Elukindlustuse netopreemiana ja poliisimaksuna saadi 938,0 tuh. kr ehk 15,6% rohkem eelmisest aastast. Sellest kulutati kahjude katteks 31,1%, ärikuludeks 41,6% ja preemiatagavara ning ülekande suurendamiseks 34,5%. Võrreldes eelmise aastaga olid suurenenud preemia, ärikulu ja preemiatagavara juurekasv ning vähenenud kindlustuse kahjud. Kahjude vähenemise põhjusena märgime poliisi tagasiostude harvenemist. Ärikulude paisumise tingis peamiselt intensiivsem uute kindlustuste juuretulek, mis alul tekitavad suuremaid kulusid. Viimane asjaolu tingis ka preemiatagavara ja ülekande suurema paisumise. Neil asjaoludel pidi tegevuse tulemus kujunema eelmisest aastast halvemaks. Kümnest elukindlustuse alal teotsenud seltsist andis see ala kaheksale kahju ja kahele kasu ning üldtulemuseks oli 7,1% suurune puudujääk. Rõhutada tuleb, et operatsiooni tuluna pole arvestatud intressidena saadud tulu, millel eriti suur tähtsus elukindlustuses. Intresside arvestamisel paraneks tegevuse tulemus tunduvalt.

Veokindlustuse alal omaarvele jäänud preemia ulatus 57,8 tuh. kr, seega kerkis 32,0% võrreldes mullusega. Kuludest kasvasid mitmekordseks kahjud (1934 a. 31,8%, 1933 a. 4,0% preemiast) ja kahanesid ärikulud (12,2%), jäädes siiski püsima võrdlemisi kõrgele tasemele (74,1%). Vaatamata preemiatagavara koondumisest (—4,0%) saadud lisatulule oli tegevuse tulemus siiski halvem eelmisest aastast. Nimelt osutus selleks 1,1 tuh. kr ehk 1,0% puudujääk. Üksikuist seltsist saavutas ülejäägi 4 ja puudujäägi 5 seltsi. Puudujäägi tekitas 4 juhul kõrge kahju ja 1 juhul kõrge ärikulu.

Autokindlustuse netopreemia suurenes 13,2% (1934 a. 35,9 tuh. kr). Netokahju ja ärikulu, jäädes summalta ligikaudu endiseks, vähenes suhteliselt märgatavalt (netokahju 43,7%, netoärikulu 44,0% preemiast). See asjaolu, ühes preemiatagavara vähenemisega (—9,7%) tingis tegevuse muutuse mitterahuldavast eelmisel aastal heaks aruandeaastal. Kasu said 4 seltsi 15,2—50,0% ja üldsummas moodustas ülejääk 7,9 tuh. kr ehk 22,0% preemiast.

Häid tulemusi saavutati samuti õnnetuskindlustuse alal. Netopreemiana ja poliisimaksuna saadi 24,3 tuh. kr (+11,6%). Sellest kulus kahjude katteks 36,0% ja ärikuludeks 37,4%. Kuna preemiatagavara püsis muutumatuna, siis ülejääv preemiaosa — 26,6% (6,46 tuh. kr) moodustas ülejäägi. Kasuga töötasid 7 ja kahjuga 1 selts.

Murdvarguse kindlustus on olnud seni vähem tasuvaid kindlustusalasid, mille üldisemaks põhjuseks kahjude kõrge tase. Aruandeaasta, andes kaugeltki mitte rahuldavaid tulemusi, kujunes siiski soodsamaks eelmisest kolmest aastast. Avaldus see preemiatulu kasvus ja kulude kahanemises. Netopreemia ulatus 25,3 tuh. kr (+5,9%), kahju moodustas 54,9% (1933 a. 71,5%) ja ärikulu 46,3% (1933 a. 50,2%) preemiast. Tulu ületava kulu juures sai võimalikuks ülejäägi (0,1 tuh. kr) tekkimine preemiatagavara arvel (—0,4 tuh. kr ehk 1,6%). Kasu said 5 ja kahju 8 seltsi.

Klaasikindlustuse alal muutus preemiatulu (10,4 tuh. kr), kindlustuskahju (39,4%), ärikulu (37,5%) ja ülejäägi summa (26,9%) väiksel määral võrreldes eelmise aastaga. Preemiasumma vähenemise tõttu (—3,7%) halvenes selle suhe kuludega, mis üldsummalta püsisid endisena. Sellele vaatamata suurenes ülejääk pisut, preemiatagavara koondumise järel. Äriaasta lõpetasid ülejäägiga 9 ja puudujäägiga, mille põhjustas kõrge ärikulu ja kahju, 2 seltsi.

Rahuldavate tulemuste saavutamist koduloomade kindlustamise alal takistas kuni 1934 a. kahjude kõrge tase; nii kõikus kahju 1930—33 a. 65,9—79,0%, misjuures kahju langes alla 70% ainult ühel aastal. Aruandeaasta tõi ses suhtes järsu muutuse — kahju protsent 75,3 1933 a. alanes 45,8 1934 a. Kuna ühtlasi vähenes märksa ka ärikulu (1934 a. 42,2%, 1933 a. 47,1%), siis tegevuse tulemuseks oli 0,5 tuh. kr ehk 6,0% suurune ülejääk (1933 a. puudujääk 22,4%), misjuures preemiatagavara suurendati 6,0% preemiast. Sel alal tegutsenud 6 seltsist said 4 kasu ja 2 kahju. Viimase põhjustas kõrge kahju ja ärikulu.

Rahekindlustamist toiminud 4 seltsi arvestasid netopreemiana kokku 0,65 tuh. kr. Tarvitades sellest 7,7% kahjude katteks ja 70,8% ärikuludeks, jäi ülejäägiks 0,14 tuh. kr ehk 21,5% preemiast.

4. Tulekindlustus.

Assurance contre l'incendie.

Tulekindlustuste kohta esitatud andmestik ei võimalda määrata selle ala edasikindlustuste ja omariisiko seisu 1934 a. lõpuks. Otsustades vastavate preemiaosade suurenemise järgi kasvas vastuvõetud edasikindlustuste ja samuti omariisiko summa suuremal määral kui otsekindlustuste summa. Preemiasumma suurenes: otsekindlustuste alal — aktsiaseltsel 4,1%, vastast. kindlustusseltsel 6,0%, edasikindlustuste alal vastavalt — 26,6% ja 15,1% ning oma arvel — 22,6% ja 11,8%. Seejuures toimus edasikindlustuste kasv kodumaa seltside vaheliste

Tulekindlustuse summad.

	1 000 kr		%
	1934	1933	1933 = 100
Otseste kindlustuste summa aasta lõpul	672 247	635 251	105,8
Sellest aktsiaseltsid	390 512	373 980	106,8
„ vast. kindlustusseltsid	272 735	261 271	104,4

tehingute arvel, kuna välismaalt vastuvõetud kindlustused püsisid ligikaudu endisel tasemel. Otsekindlustuste, s. o. kodumaal asuvate varade valdajalt, vastuvõetud kindlustuste arv suurenes aktsiaseltsel 12,5% ja vastast. kindlustusseltsel 3,3% ning summa vastavalt 6,8% ja 4,4%. Olevail andmell toimus kasv aktsiaseltsel kinnis- ja vallasvara alal, olles suurem arvult kinnis- ja summalt vallasvaral. Vastast. kindlustusseltsel suurenesid arvult ja summalt vallasvara- ja vähenesid kinnisvara kindlustused. Kindlustuste kasvu põhjusena märgime kriisiajastul välja langenud kindlustuste tagasitulekut, uute kindlustusobjektide tekkimist ja kindlustamise laiendamist vallasvara alal. Kinnisvarad on suures enamuses juba kindlustatud ja selle alal laienemine tulevikus võib sündida peamiselt uute ehituste arvel. Vallasvarad seevastu on suurelt osalt veel kindlustamata ning see ala võiks tulevikuski pakkuda kindlustusseltsile teatud määral tegevuse laiendamise võimalusi, eriti majandusliku töusu edasikõstmisel.

Aasta lõpul oli jõus 142 681 otsekindlustust 672 milj. kr summas, sellest aktsiaseltsel 76 941 kindlustust ja 399 milj. kr (53,9% üldarvust ja 59,4% üldsummast) ning vastast. kindlustusseltsel 65 740 kindlustust ja 273 milj. kr (46,1% ja 40,6%). Kesk-

Kindlustuste arv.

	1934		1933		% 1933 = 100
	1934	1933	1934	1933	
Otseste kindlustuste arv	142 681	130 823	100,1		
Sellest aktsiaseltsid	76 941	68 337	112,5		
„ vast. kindlustusseltsid	65 740	62 486	103,3		
Keskmine ühe kindlustuse summa (kr)	4 712	4 856	97,0		
Sellest aktsiaseltsid	5 192	5 400	94,9		
„ vast. kindlustusseltsid	4 149	4 185	99,1		

mine 1 kindlustuse summa vähenes mõlemal rühmal. Koondumine oli suurem aktsiaseltsel (5,1%, vastast. kindlustusseltsel 0,9%) ning selle järeltulusel vähenes nende keskmine ühe kindlustussumma ülekaal. Sissetulekut preemia- ja poliisimaksuna saadi üldsummast 3 717 tuh. kr, aktsiaseltsid 2 038 tuh. kr ja vast. kindlustusseltsid 1 679 tuh. kr. Neis summades sisalduvad ka seltside omavaheliste kindlustuste preemiad, mis on eriti suured vastast. kindlustusseltsel (ligikaudu ½ üldsummast). Otseste kindlustuste preemia ja poliisimaks, milles peegeldub kindlustusseltside tegevuse areng õigemini, ulatus üldsummast 2 624,0 tuh. kr, aktsiaseltsel 1 723,7 tuh. kr ja vastast. kindlustusseltsel 900,9 tuh. kr ning ületas eelneva aasta summa vastavalt 4,7%, 4,2% ja 5,8%. Seltside omaarvele jäi preemia- ja poliisimaksu üldse 1 696 tuh. kr, aktsiaseltsel 834 tuh. kr ja vastast. kindlustusseltsel 862 tuhat kr. Oma arvele jäänud summad moodustasid otseste kindlustuste preemiast üldse 64,6%, aktsiaseltsel 48,4% ja vastast. kindlustusseltsel 95,7%. Neist arvudest selgub, et vastast. kindlustusseltsel oli oma arvele jäetud osa tunduvalt suurem kui aktsia-

Otseste tulekindlustuste kahjude arv ja keskmine kahjusumma.

	Otseste tulekindlustuste kahjude arv		Keskmine ühe kahju summa kr	
	1934	1933	1934	1933
Üldse	1 001	932	1 238	871
Sellest aktsiaseltsid	615	517	1 342	866
„ vast. kindlustusseltsel	386	415	1 047	878

seltsel, mis tingis ka nende netosummade ülekaalu. Otsekindlustusist tekkis kahjusid üldse 1 229,2 tuh. kr, aktsiaseltsile 852,2 tuh. kr ja vastast. kindlustusseltsile 404,0 tuh. kr ehk vastavalt 51,4%, 84,4% ja 10,8% rohkem eelmisest aastast. Otsekindlustuste kahju moodustas vastavast preemia- ja poliisimaksusummast 47,9% aktsia- ja 44,8% vastast. kindlustusseltsel. Preemia ja kahjude vaheline suhe osutus seega otsekindlustusil ebasoodsamaks kui omaarvele jäetud vastavate summade alal (kahjude protsent aktsiaseltsel 26,4% ja vastast. kindlustusseltsel 37,4%). Otsekindlustuste, vastavate preemiate ja kahjude summa suurenemine ei toimunud ühtlaselt. Tõus oli kiirem kahju alal ja aeglase preemia alal (üldse

Keskmine preemia- ja kahjusumma kindlustussumma 1 000 kr kohta.

	Preemiad kr		Kahjud kr	
	1934	1933	1934	1933
Otseste kindlustused	3,90	3,95	1,83	1,28
Sellest aktsiaseltsid	4,31	4,42	2,07	1,20
„ vast. kindlustusseltsel	3,30	3,26	1,48	1,40

ja aktsiaseltsel). Selle tulemuseks oli kindlustuse ning preemia ja kahjusumma vaheliste suhete muutus. Kindlustuse summa 1 000 kr kohta tulev preemia-summa vähenes aktsia- ja suurenes vastast. kindlustusseltsel, kuna vastav kahjusumma paisus esimesil järsult ja viimaseil väiksel määral.

5. Elukindlustus.

Assurances sur la vie.

Teistest kindlustusaladest enamasti tunduvalt reageerib majanduselu muutusele, eriti kui need riivavad väärringut, elukindlustus. Pärast kolm aastat kestnud kokkutõmbumist näitas elukindlustus 1934 a. jälle kasvu, mis on suurel määral majandusliku stabiliseerumise ja töusu tulemus. Avaldus see kindlustuste ja preemiasumma suurenemises. Otsekindlustuste arv suurenes aruandeaastal 20,1% ja summa 5,0%. Arvu ulatuslikuma kasvu tingis väikesummaliste rahva-

Elukindlustus.

	Arv	Summa 1 000 kr	Keskmine ühe kindlustuse summa kr
Surma puhuks	24 571	25 716	1 047
Sellest otseste kindlustused	24 218	25 264	1 043
Määrusaegse elamise puhuks	2 806	1 993	710
Sellest otseste kindlustused	2 806	1 993	710
1933			
Surma puhuks	21 121	24 595	1 164
Sellest otseste kindlustused	20 725	24 113	1 168
Määrusaegse elamise puhuks	1 782	1 852	1 039
Sellest otseste kindlustused	1 782	1 852	1 039

kindlustuste intensiivne juurevool nii surma kui ka määrusaegse elamise puhuks. Kumbagil kindlustusliigil toimus rahvakindestuste kasv peamiselt ühe seltsi arvel. Kui kindlustuste alal määrusaegse elamise puhuks esinesid peamise kasvu tegurina rahvakindestused, siis kindlustuste arvu suurenemise surma puhuks tingis suurel määral ka tavaliste kindlustuste paisumine, mis väljendub suhteliselt suuremas kindlustussumma tõusus. 1934 a. lõpul ulatus elukindlustuste arv surma puhuks 24 571 ja summa 25,7 milj. *kr* ning määrusaegse elamise puhuks 2 806 ja 2,0 milj. *kr*. Otsekindlustuste arv ja summa oli esimesel alal vastavalt 24 218 ja 25,3 milj. *kr*, kuna viimasel alal esinesid vaid otsekindlustused. Elukindlustus andis sissetulekut preemiana ja poliisimaksuna 1 209,4 tuh. *kr*, sellest otsekindlustusist 1 193,4 tuh. *kr* ning tekitas

Elukindlustuse kahjude jaotus 1934 a.

	Kahjud ilma poliisi tagasiositudeta			Poliisi tagasiositud		
	Arv	Summa <i>kr</i>	Keskmine ühe kahju summa <i>kr</i>	Arv	Summa <i>kr</i>	Keskmine ühe kahju summa <i>kr</i>
Eika	92	60 190	654	458	60 624	132
Eesti Lloyd	34	61 285	1 808	203	58 402	273
Oma	23	27 035	1 175	152	23 853	157
Põhja Kimmutusselts	7	14 730	2 104	25	8 953	358
Eesti Union	5	5 718	1 144	24	5 298	221
Eesti	20	43 100	1 658	102	20 130	124
Maja	8	15 317	1 915	34	3 873	114
Talu	1	2 000	2 000	15	1 712	114
Kokku 1934 a.	196	229 375	1 170	1073	180 848	169
1933 a.	180	228 054	1 243	287	525	

väljaminekuid kahjutasudena üldse 410,1 tuh. *kr* ja otsekindlustusist 402,7 tuh. *kr*. Võrreldes eelmise aastaga suurenes preemia üldse ja otsekindlustusist 7,1% ning vähenesid kahjud üldse 11,1% ja otsekindlustusist 7,6%. Kindlustus- ning preemia- ja kahjusumma osalt suunalt ja osalt kiiruselt erineva liikumise tõttu muutus märgatavalt nende vaheline suhe. Otsekindlustuste 1 000 *kr* kohta langev vastav preemiasumma suurenes üldse (1934 a. 43,78 *kr*, 1933 a. 42,92 *kr*) ja vastast. kindlustusseltsel (37,99 *kr* ja 30,61 *kr*) ning vähenes aktsiaseltsel (45,05 *kr* ja 46,31 *kr*), kuna vastav kahjusumma vähenes üldse (14,77 *kr* ja 16,79 *kr*) ja aktsiaseltsel (15,37 *kr* ja 18,03 *kr*) ning paisus vast. kindlustusseltsel (12,94 *kr* ja 12,28 *kr*). Andmeid kindlustatute kindlustuse kestuse lõpptähtaja üleelamise ja sel puhul toimitud kindlustussumma väljamaksude kohta esitasid neli seltsi. Tähenstatud väljamaksude arv ja summa, mis näidatud surma puhul tekkinud kahjudena, kujunes üksikül seltsel järgmiseks:

	Arv	Summa 1 000 <i>kr</i>
Eika	10	2,9
E. Lloyd	0	7,6
Oma	1	1,0
Eesti	2	2,5

Kahjudega koos näidatud poliisi tagasiositud moodustasid 1933 a. kaaluvama osa kahjust. Aruandeaastal muutus see vahekord poliisi tagasiositudetundurva harvenemise ja kahjujuhtumite mõõduka sagemise järeldusel. Ilmnevat tagasiositudet vähenemist arvu ja summalt tuleb hinnata nagu kindlustus- ja preemiasumma kasvugi, kriisimõjutuse vähenemise avaldisena.

6. Muud kindlustuse alad.

Autres assurances.

Rida aastaid kestnud veokindlustuse kokkutõmbumine asendus 1933 a. kasvuga, mis jätkus ka 1934 a. suurenenud hooga, arvatud välja kaskokindlustus, mis vähenes. Vastuvõetud otsekindlustuste arv suurenes 26,2% (6 240), summa 27,3% (34,3 milj. *kr*), saadud preemia 29,1% (161,0 tuhat *kr*) ja tekkinud kahju 310,5% (89,9 tuh. *kr*). Ilmnevat kindlustuse kahjude järsk paisumine võib mõjutada pidurdavalt selle ala edasist arenemiskäiku. Märgatavalt kasvas aruandeaastal ka autokaskokindlustus. Otsekindlustuste arv oli aasta lõpul 124 (+26,5%) ja summa 927 tuh. *kr* (+17,6%), aasta jooksul saadud vastav preemia ulatus 22,0 tuh. *kr* (30,2%) ning tekkinud kahju 9,1 tuh. *kr* (-18,7%). Õnnetuskindlustuse alal püsis kindlustuste arv (tööliste) ja summa ning saadud preemia ligikaudu endisena. Märgatavamalt muutus vaid tekkinud kahjusumma (+27,8%). Aasta lõpul oli otsekindlustusi — tööliste 118 ja üksikute isikute 421, 7,4 milj. *kr* suures. Saadud preemia moodustas 46,1 tuh. *kr* ja tekkinud kahju 23,9 tuh. *kr*. Murdvarguse alal jätkus 1933 a. alanud suuremine aeglaselt ka 1934 a. Avaldus see otsekindlustuste arvu (1 649) ja summa (7,5 milj. *kr*) ning vastava preemiasaagi (28,3 tuh. *kr*) kasvus. Vaatamata kahjujuhtumite sagemisele (otsekindlustuskahjude arv 64, summa 20,6 tuh. *kr*), vähenes neist tekkinud kahjusumma võrreldes eelneva aastaga. Klaasikindlustus, mis alates 1930 a. on pidevalt, ehkki aeglaselt laienenud, püsis aruandeaastal ligikaudu eelneva aasta tasemel kindlustuste seisult (otsekindlustuste arv 529, summa 393 tuh. *kr*) ja preemia suuruselt (9,3 tuh. *kr*). Märgatavamalt muutusid (vähenesid) kahjud arvu (46) kui ka summalt (3,9 tuh. *kr*). Koduloomade kindlustus on näidanud koondumise kalduvust alates 1931 a. Ilmnes see kindlustuste seis, kui ka tulude järjekindlas vähenemises. Vähenemine, mille peapõhjuseks kõrgest kahjude tasemest tingitud ebataasuvus, kestis ka aruandeaastal. Tähelepanuväärsemalt kahanes 1934 a. kahjusumma, mille tulemuseks oli preemia (otsek. 6,2 tuh. *kr*) ja kahju (3,9 tuh. *kr*) vahekorra tunduv paranemine. Rahelikindlustusel näivad puuduvat oeldused suuremääralisemaks arenemiseks meie oludes. Ajavahemikul 1930—34 a. on suuremine ja vähenemine vaheldunud, kusjuures liikumine toimus otsekindlustuste alal 41—104 tuh. *kr* (1934 a. 62 tuh. *kr*), vastava preemia alal 0,5—1,5 tuh. *kr* (1934 a. 1,0 tuh. *kr*) ja kahjude alal 0,0—2,1 tuh. *kr* (1934 a. 0,1 tuh. *kr*) piires.

Kindlustusseltside poolt välismaa seltsile makstud edasikindlustuse preemia moodustas edasikindlustuse preemia tuldsummast aktsiaseltsel 84,1% (1933 a. 87,3%), vastast. kindlustusseltsel 25,5% (1933 a. 29,2%) ja üldse 62,4% (1933 a. 67,3%) ning saadud otsikindlustuste preemia- ja poliisimaksu summast vastavalt 75,5%, 22,2% ja 55,3%. Edasikindlustusseltside tegevuse tulemus halvenes aruandeaastal peamiselt nende arvele läinud kahjude, eriti tulekindlustuse kahjude osa järsu paisumise tõttu. Ühtlasi osutus meie seltsile läbikäimine välismaaga soodsa-

maks eelmisest aastast ka aktiivsete tehingute (vastu võetud edasikindlustused) alal, kahjude kahanemise järeldusel. Preemiana, kahjutasuna ja komisjonina kodumaa seltsid maksid välismaale 1 610,1 tuh. kr ning said vastavate tasudena välismaalt 1 418,4 tuh. kr. Seega osutus ülejääk välismaa kasuks 191,7 tuh. kr (1933 a. 600,0 tuh. kr). See summa väheneb 31,5 tuh. kr võrra, välismaa seltside elukindlustuse deposse kantud summa (mis jääb kodumaa seltside käsutusse) mahaarvamisel.

Üksikute seltside äriaruannad 31. XII — Bilans d'après les sociétés en 31. XII.

	1 000 kr — En 1 000 kr					%				
	1934	1933	1932	1931	1930	1934	1933	1932	1931	1930
Eestimaa kindlustus-aktsiaselts „Eka“	2 188,6	2 182,0	2 226,8	2 100,7	1 757,9	24,8	26,2	27,8	26,5	23,5
Eesti kindlustus-aktsiaselts „Polaris“	1 278,5	1 165,1	1 169,2	1 074,2	1 194,1	14,5	14,0	14,3	13,6	18,0
Kindlustuse aktsiaselts Eesti Lloyd	1 171,2	1 252,1	1 219,9	1 156,5	1 124,4	13,3	15,0	14,9	14,6	15,0
Eesti omaval. kindlustus-aktsiaselts „Oma“	768,2	759,0	721,1	683,6	627,4	8,7	9,1	8,8	8,6	8,4
Põhja kindlustus-aktsiaselts	657,6	582,4	521,6	478,5	431,9	7,4	7,0	6,4	6,1	5,8
Kindlustus-aktsiaselts „Eesti Union“	291,5	274,4	285,4	221,0	198,9	3,3	3,3	2,9	2,8	2,7
Kindlustus-aktsiaselts „Hansa“	119,7	98,4	114,6	110,9	150,6	1,3	1,2	1,4	1,4	2,0
Kindlustus-aktsiaselts „Turis“	95,9	87,8	98,0	124,4	137,7	1,1	1,1	1,2	1,6	1,8
Försäkrings A.-B. „Hansa“	16,7	22,5	17,9	6,0	11,6	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2
Põhja-Saksa kindlustusselts	27,3	28,5	27,9	25,6	23,8	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
Aktsiaseltsid kokku — Sociétés par actions	6 615,2	6 453,1	6 355,4	5 981,4	5 658,6	74,9	77,5	77,7	75,6	75,7
Eesti ühistegelise kindl.-keskselts	320,3	318,9	297,2	314,0	336,7	3,7	3,8	3,6	4,0	4,5
Kindlustusselts „Eesti“	913,3	725,0	710,0	658,9	600,8	10,3	8,7	8,8	8,2	8,0
Esimene Eesti kindlustusselts „Maja“	690,9	586,9	576,9	620,9	642,3	7,8	7,1	7,1	7,8	8,6
Ühistegelise kindlustusselts „Talu“	220,3	109,8	191,4	140,0	84,7	2,6	2,4	2,4	2,2	1,7
K.-s. „Põhja Kotkas“	18,3	14,8	9,2	7,4	0,7	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Narva vastastikune tulekindlustusselts	22,4	20,8	17,0	13,4	11,8	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3
Eesti apteekrite vastast. kindlustusselts	13,5	11,0	9,2	7,5	5,7	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Vastast. kindlustusselts „Tugi“	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vastast. kindlustusseltsid kokku — Sociétés d'assurance mutuelle	2 216,6	1 878,8	1 821,4	1 933,3	1 817,6	25,1	22,5	22,3	24,4	24,3
Üldse — Gr. total	8 831,8	8 331,9	8 176,8	7 914,7	7 476,2	100	100	100	100	100

Kindlustusseltside kohta varem Keskbüroo väljaandis ilmunud artiklid ja andmed:

Kindlustusseltsid 1933 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 100(8), 1935 a., lhk. 140—153.
 Kindlustusseltsid 1932 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 140(4), 1934 a., lhk. 181—194.
 Kindlustusseltsid 1931 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 130(3), 1933 a., lhk. 141—155.
 Kindlustusseltsid 1930 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 125(4), 1932 a., lhk. 197—211.
 Kindlustusseltsid 1929 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 115(6), 1931 a., lhk. 369—381.
 Kindlustusseltsid 1928 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 103(6), 1930 a., lhk. 345—358.
 Kindlustusseltsid 1927 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 91(6), 1929 a., lhk. 341—353.
 Kindlustusseltside tegevus 1926 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 74(1), 1928 a., lhk. 35—40.
 Kindlustusseltside tegevus 1924—25 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 64(3), 1927 a., lhk. 134—148.
 Kindlustusseltside tegevus 1923 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 42(9), 1925 a.
 Kindlustusseltside tegevus 1920—22 a., V. Feldman, Eesti Statistika nr. 29(8), 1924 a.

Tab. 2. Kindlustusseltside tulu ja kulu 1934 a. (1 000 kr ja %) — Recettes et dépenses des sociétés d'assurance en 1934 (1 000 kr et %).

	Arhiiviseltid — Sociétés par actions				Vastast. kindlustusseltsid — Sociétés d'assurance mutuel.				Kokku — Total			
	Sellest — Dont		Sellest — Dont		Sellest — Dont		Sellest — Dont		Sellest — Dont		Sellest — Dont	
	Tulekindl.	Õnnetuse-kindlustus	Tulekindl.	Õnnetuse-kindlustus	Sur la vie	Sur le transport	Contre les accidents	Tulekindl.	Õnnetuse-kindlustus	Tulekindl.	Õnnetuse-kindlustus	
	Kokku	1933 a. kokku	Tulekindl.	Õnnetuse-kindlustus	Assur. contre incendie	Sur la vie	Sur le transport	Contre les accidents	Tulekindl.	Õnnetuse-kindlustus	Tulekindl.	Õnnetuse-kindlustus
Kulud.												
1934 a. tekkimud kahjud (bruto)	1 450,4	975,2	26,5	975,2	846,8	86,1	0,8	3,1	880,5	2 415,7	2 415,7	2 415,7
a) maksud	1 347,6	902,6	31,5	902,6	742,0	78,5	0,3	2,4	720,6	2 167,4	2 167,4	2 167,4
b) maksumata	102,8	72,8	8,9	72,8	144,8	7,6	0,5	0,7	159,9	248,3	248,3	248,3
Komisjon agentidele	485,6	302,9	112,4	302,9	187,5	47,8	0,3	0,8	187,7	694,2	694,2	694,2
Komisjon etasikindlustuse seltsidele	86,1	72,2	0,8	72,2	224,8	18,7	0,1	0,5	224,8	310,9	310,9	310,9
Edasikindlustuse preemiad	1 571,9	1 204,5	116,8	1 204,5	816,4	79,0	1,2	6,7	892,4	2 020,9	2 020,9	2 020,9
Preemiataavara (neto)	3 553,7	2 062,9	59,8	2 062,9	590,6	398,4	0,7	0,9	782,9	4 514,1	4 514,1	4 514,1
Eelm. aastate kahjude tagav. puudujääk (neto)	4,3	2,0	0,1	2,0	1,1	0,2	0,2	0,2	0,3	5,6	5,6	5,6
Muud kulud	1 089,0	—	—	—	—	—	—	—	358,3	1 419,8	1 419,8	1 419,8
Sellest: a) palgad	440,1	—	—	—	—	—	—	—	155,5	606,4	606,4	606,4
b) makstud %	30,1	—	—	—	—	—	—	—	4,4	54,0	54,0	54,0
Makstajrihtused	24,8	—	—	—	—	—	—	—	15,5	45,4	45,4	45,4
Amortisatsioon	31,7	—	—	—	—	—	—	—	19,3	42,3	42,3	42,3
Puhaskasi	77,9	—	—	—	—	—	—	—	9,4	88,7	88,7	88,7
Kokku	8 276,0	3 336,9	279,9	3 336,9	2 570,6	611,8	2,6	12,1	3 184,2	11 961,6	11 961,6	11 961,6
Tulu.												
Bruto preemiad	2 980,5	1 735,0	162,0	1 735,0	1 518,0	248,2	3,6	7,8	1 589,2	4 700,6	4 700,6	4 700,6
Seadud komisjonid	388,5	324,9	20,0	324,9	288,7	0,1	0,2	1,7	293,1	3 258,9	3 258,9	3 258,9
Edasikindl. seltside osa kahjustest	997,6	755,3	71,1	755,3	528,5	44,9	0,1	2,9	480,0	1 514,4	1 514,4	1 514,4
Preemiataavara	3 006,3	711,9	61,8	711,9	494,4	384,5	1,1	0,3	683,0	3 785,0	3 785,0	3 785,0
Eelm. aastate kahjude tagav. hüajääk (neto)	10,5	5,4	0,2	5,4	3,6	—	0,6	—	11,4	14,2	14,2	14,2
Polisimaks ja porto	342,8	302,3	16,7	302,3	160,8	9,2	0,6	0,8	162,6	518,1	518,1	518,1
Muud tulu	636,0	—	—	—	—	—	—	—	78,6	722,0	722,0	722,0
Sellest % kapitali pealt	159,6	—	—	—	—	—	—	—	28,8	194,5	194,5	194,5
Kahju	3,7	—	—	—	—	—	—	—	3,7	—	—	—
Kokku	8 276,0	3 835,7	314,2	3 835,7	2 870,0	640,3	5,6	13,5	3 184,2	11 961,6	11 961,6	11 961,6
Dépenses.												
Donnages de 1934	17,5	11,8	8,0	11,8	26,2	2,3	0,0	0,1	26,1	20,2	20,2	20,2
a) payés	16,3	10,9	3,8	10,9	22,2	19,3	2,1	0,1	22,6	18,1	18,1	18,1
b) employés	1,2	0,9	0,2	0,9	4,0	3,7	0,2	0,0	3,5	2,1	2,1	2,1
Commissions pour les agents	5,8	3,7	1,4	3,7	5,1	3,7	1,3	0,0	4,8	6,2	6,2	6,2
Commissions pour réassurance	1,0	0,9	0,0	0,9	6,1	5,9	0,0	0,0	5,9	2,6	2,6	2,6
Primes sur réassurance	19,0	14,5	2,3	14,5	22,2	2,2	0,1	0,2	26,1	20,9	20,9	20,9
Réerves des primes	42,9	9,4	32,2	9,4	26,1	14,9	10,8	0,0	24,6	37,7	37,7	37,7
Débit dans la réserve de pertes des exers. précéd.	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	—	—	—	0,0	0,0	0,0	0,0
Autres dépenses	12,6	—	—	—	—	—	—	—	11,8	11,9	11,9	11,9
Bilures	0,3	—	—	—	—	—	—	—	0,5	0,4	0,4	0,4
Amortissements	0,4	—	—	—	—	—	—	—	0,4	—	—	—
Bénéfice net	0,9	—	—	—	—	—	—	—	0,3	0,7	0,7	0,7
Total	100	40,3	39,8	39,8	100	69,7	16,6	0,3	100	100	100	100
Recettes.												
Primes brutes	36,0	21,0	11,4	21,0	41,2	6,6	0,1	0,2	49,0	40,1	40,1	40,1
Commissions	4,5	8,9	0,2	8,9	6,2	0,2	0,0	0,1	6,7	5,1	5,1	5,1
Réparat. des dommages en cas de réassurance	11,2	9,1	0,9	9,1	14,2	1,2	0,0	0,1	18,7	12,7	12,7	12,7
Réerves des primes	36,3	8,6	26,3	8,6	21,1	11,8	9,1	0,0	21,8	31,7	31,7	31,7
Incident dans la réserve de pertes des exers. précéd.	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	—	—	—	0,3	0,1	0,1	0,1
Portes et port	4,2	3,6	0,2	3,6	4,4	0,3	0,0	0,0	4,3	4,3	4,3	4,3
Autres recettes	7,7	—	—	—	—	—	—	—	2,6	0,9	0,9	0,9
Dont % sur capitaux	1,9	—	—	—	—	—	—	—	1,6	1,6	1,6	1,6
Perte	0,1	—	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0	0,0	0,0
Total	100	46,3	39,0	39,8	100	77,9	17,4	6,4	100	100	100	100

Tab. 3. Kindlustusseltside tegevuse tulemused 1934 a. — Fonctionnement des sociétés d'assurance en 1934.

	Saadud netopreemiaid, poliisi- ja portomaksud Prém. nettes encassées, polices et port.		Sellest poliisi- ja portomaksud Dont polices et port		Netokahjud*) Pertes nettes		Netoärikulud Frais généraux		Preemiatagavara suuremine ehk vähenemine (—) Augmentation ou diminution de la réserve des primes		Kasu ehk kahju Bénéfice ou perte (—)		Kasu ehk kahju (—) 1933 a. Bénéfice ou perte en 1933		
	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr	% ¹⁾	1 000 kr
a) Tulekindlustus — Assurances contre l'incendie.															
Eka	189,9	58,9	31,0	45,9	24,2	105,0	55,8	36,5	19,2	2,5	1,3	24,0	13,0		
Polaris	209,0	95,6	35,5	64,2	23,9	159,4	59,2	19,2	6,0	29,2	10,9	8,0	1,4		
E. Lloyd	126,7	44,2	34,9	32,6	25,7	78,0	61,0	3,0	2,8	12,5	9,9	21,6	18,5		
Oma	182,3	41,9	31,7	38,9	20,4	76,0	57,5	0,4	4,8	11,0	8,3	10,3	9,1		
Põhja kindit. s.	36,8	18,0	48,9	7,2	10,0	21,4	58,1	-0,3	-0,8	8,5	23,1	15,1	44,6		
Eesti Union	58,7	10,0	28,3	26,0	44,3	33,7	57,4	3,6	6,1	-4,0	-7,8	1,7	3,2		
A.-s. Hansa	26,8	20,0	76,9	2,0	7,5	11,0	44,4	0,4	1,5	12,5	46,0	10,5	44,7		
Turis	7,8	6,3	80,8	0,8	10,8	7,2	92,8	0,5	6,4	-0,7	-0,0	0,5	0,0		
P. Saksa k. s.	0,5	0,1	20,0	—	—	0,2	40,0	—	—	0,3	60,0	0,1	16,7		
Kokku	848,5	302,2	35,6	217,6	25,6	492,8	58,1	66,9	7,9	71,2	8,4	86,8	11,8		
Kokku 1933 a.	733,5	238,2	39,3	150,8	20,6	465,5	63,5	30,4	4,1	86,8	11,8				
Eesti Ühisteg. kindl. kesks.	163,5	4,4	2,6	89,3	58,0	73,1	43,4	—	—	0,1	3,6	4,1	2,8		
Eesti	264,5	59,7	22,6	92,3	84,9	135,9	51,0	23,2	8,8	14,0	5,3	18,4	7,1		
Maja	276,7	64,8	23,4	90,5	32,7	115,9	41,8	59,2	21,4	11,4	4,1	15,7	6,3		
Talu	144,8	28,2	19,5	45,9	31,8	66,3	46,0	29,3	20,8	2,8	1,0	3,8	3,1		
Põhja Kotkas	3,3	3,0	90,9	0,1	3,0	3,6	109,1	—	—	-0,4	-12,1	-0,1	2,8		
Narva vast. tul. lek. s.	3,6	—	—	1,0	27,8	1,2	33,3	2,3	63,9	-0,9	-25,0	—	—		
Eesti apteekrite vast. k. s.	1,4	0,6	42,9	—	—	-0,4	-28,6	2,0	142,9	-0,2	-14,3	1,0	83,3		
Tugi	0,1	0,0	0,0	—	—	0,1	100	—	—	—	—	—	—		
Vast. kindl. s. kokku	862,4	160,7	18,6	319,1	37,0	394,5	45,7	116,0	13,5	32,8	3,8	42,9	5,5		
Kokku 1933 a.	781,6	154,1	19,7	324,2	41,5	354,9	45,4	59,0	7,0	42,9	5,5				
Üldse	1 710,9	462,9	27,1	536,7	31,4	887,3	51,8	182,9	10,7	104,0	6,1	129,7	8,6		
Üldse 1933 a.	1 515,1	442,3	29,2	475,0	31,4	820,4	54,1	90,0	5,9	120,7	8,6				
b) Elnkindlustus — Assurances sur la vie.															
Eka	364,5	6,0	1,0	106,9	20,3	115,5	31,7	116,4	31,9	25,7	7,1	20,2	5,6		
E. Lloyd	239,2	4,5	1,9	96,0	40,2	97,9	40,9	87,1	36,4	-41,8	-17,5	-10,3	-8,0		
Oma	111,0	2,8	2,5	37,2	33,5	44,0	39,6	31,8	28,7	-2,0	-1,8	-4,1	-4,1		
Põhja kindit. s.	18,5	0,9	4,9	2,6	14,1	15,8	85,4	7,9	42,7	-7,8	-12,2	-10,6	-6,3		
Eesti Union	31,0	0,4	1,3	6,8	21,9	9,8	31,0	16,7	53,0	-2,3	-7,4	-3,5	-23,4		
Turis	0,32	0,1	31,3	—	—	0,25	78,1	0,1	31,3	-0,03	-0,4	—	—		
Eesti	120,1	0,1	5,1	32,6	27,1	71,3	59,4	47,0	39,9	-31,7	-26,4	-25,8	-38,8		
Maja	42,2	2,0	6,9	5,8	13,7	26,5	62,8	17,6	41,7	-7,7	-18,2	-2,5	-7,0		
Talu	11,2	0,2	1,8	3,4	30,4	8,2	73,2	-1,6	-14,3	1,2	10,7	-0,8	-5,4		
Põhja Kotkas	(0,01)	(0,01)	(100)	—	—	0,2	(2 000,0)	—	—	-0,2	(-2 000,0)	-0,1	-20,0		
Kokku	938,0	33,9	3,5	291,3	31,1	389,4	41,5	333,9	34,5	-66,6	-7,1	-46,1	-5,7		
Kokku 1933 a.	811,2	25,1	3,1	297,1	30,6	321,1	39,6	239,1	29,5	-46,1	-5,7				
c) Veokindlustus — Assurances sur les transports.															
Eka	4,7	1,1	23,4	2,0	55,9	2,5	53,2	—	—	-0,4	-8,5	-0,4	-40,0		
Polaris	40,6	6,2	15,3	7,1	17,5	32,7	80,5	-0,0	-2,2	1,7	4,2	0,9	2,7		
E. Lloyd	1,0	0,1	10,0	1,5	160,0	0,4	40,0	—	—	-0,9	-90,0	3,0	600,0		
Põhja kindit. s.	1,2	0,5	41,7	1,5	125,0	0,9	75,0	-0,7	-58,3	-0,5	-41,7	-0,8	-61,5		
Eesti Union	0,5	0,1	20,0	—	—	0,2	40,0	-0,4	-30,0	0,7	140,0	0,5	55,0		
Turis	0,4	0,2	50,0	0,2	50,0	0,6	150,0	—	—	-0,4	-100	-0,4	-200,0		
A.-s. Hansa	6,4	1,4	21,9	5,3	82,8	4,9	76,6	—	—	-3,8	-59,4	-1,6	-44,4		
E. Ühisteg. kindl. k. s.	1,9	0,3	15,8	0,0	0,0	0,2	10,5	-0,3	-15,8	2,0	105,3	1,0	57,1		
Eesti	1,1	0,3	27,3	0,2	18,2	0,4	36,4	(-0,08)	(-2,7)	0,5	45,4	—	—		
Kokku	57,8	10,2	17,6	18,4	31,8	42,8	74,1	-2,3	-4,0	-1,1	-1,9	2,8	6,4		
Kokku 1933 a.	43,8	8,2	18,7	2,0	4,0	37,8	86,3	1,2	2,7	2,8	6,4				
d) Autokaskokindlustus — Assurances des automobiles.															
Eka	12,8	2,8	21,9	5,4	42,2	2,7	21,1	1,2	0,4	3,5	27,8	3,7	37,0		
Polaris	19,1	—	—	9,5	49,7	11,4	59,7	-4,7	-24,0	2,0	15,2	-3,2	-17,6		
Põhja kindit. s.	3,2	1,3	40,6	0,6	18,8	1,3	40,6	0,2	0,2	1,1	34,4	-0,5	-20,8		
Eesti Union	0,3	0,3	37,5	0,2	25,0	0,4	50,0	-0,2	-25,0	0,4	50,0	0,1	9,1		
Põhja Kotkas	0,03	0,03	100	0,0	0,0	0,0	133,3	—	—	-0,01	-33,3	-0,0	—		
Kokku	35,9	4,4	13,3	15,7	43,7	15,8	44,0	-3,5	-9,7	7,9	22,0	0,1	0,3		
Kokku 1933 a.	31,7	3,5	11,0	15,4	48,6	15,7	48,6	0,6	1,0	0,1	0,3				

1) Saadud netopreemiaid, poliisi- ja portomaksude summast. 2) Kahjusummast on arvatud maha eelne a. kahjude tagavara ülejäägi summa.

Tab. 3. Kindlustusseltside tegevuse tulemused 1934 a. (järg) — Fonctionnement des sociétés d'assurance en 1934 (suite).

	Saadud netopreemiad, poliis- ja portomaksud Primes nettes et port., polices et port.		Sellest poliis- ja portomaksud Doni polices et port.		Netokahjud ¹⁾ Pertes nettes		Neto ärikulud Frais généraux		Preemiataga- vara suurene- mine ehk vähe- nemine (—) Augmentation ou diminution de la réserve des primes		Kasu ehk kahju Bénéfices ou perte (—)		Kasu ehk kahju (—) 1933 a. Bénéfices ou perte en 1933		
	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr
e) Õnnetusekindlustus — Assurances contre les accidents.															
Eka	12,3	2,4	19,5	4,6	37,4	4,8	39,0	0,1	0,8	2,8	22,8	2,5	21,5		
E. Lloyd	3,6	0,3	8,3	2,0	55,6	1,3	36,1	-0,1	-2,8	0,4	11,1	2,2	57,9		
Oma	-0,03	0,0	0,0	(0,02)	(66,6)	0,2	(66,6)	-0,1	(-333,3)	-0,1	(-333,3)	—	—		
Põhja kindit. s.	5,5	1,2	21,8	1,6	29,1	1,8	32,7	0,3	5,5	1,8	32,7	3,2	80,0		
Besti Union	1,0	0,4	40,0	0,2	20,0	0,4	40,0	-0,0	-60,0	1,0	100	0,2	66,7		
Besti Ühisteg. kindl. k. s.	0,8	0,2	25,0	0,2	25,0	0,2	25,0	0,1	12,5	0,3	37,5	0,2	28,6		
Besti	0,8	0,4	66,7	0,05	8,3	0,2	33,4	0,3	50,0	0,05	8,3	0,1	16,7		
Talu	0,5	0,2	40,0	0,1	20,0	0,2	40,0	—	—	0,2	40,0	0,2	66,7		
Kokku	24,3	5,1	21,9	8,75	36,0	9,1	37,4	—	—	6,45	26,6	8,6	39,5		
Kokku 1933 a.	21,8	4,8	22,0	4,8	22,0	10,4	47,7	-2,0	-9,2	8,0	39,5				
f) Mürdvarguste kindlustus — Assurances contre le vol avec effraction.															
Eka	0,8	0,6	75,0	0,8	100	0,4	50,0	(0,02)	(2,5)	-0,4	-50,0	0,1	12,5		
Polaris	7,0	0,6	8,6	1,8	25,7	4,6	65,7	-1,6	-22,8	2,2	31,4	-3,1	-35,6		
E. Lloyd	1,3	0,6	46,2	0,9	69,2	0,7	53,9	-0,1	-7,7	-0,2	-15,4	-0,6	-50,0		
Oma	0,0	0,2	33,3	0,2	33,3	0,2	33,3	0,0	0,0	0,2	33,3	-0,1	-25,0		
Põhja kindit. s.	1,1	0,5	45,5	0,3	27,3	0,3	27,3	-0,1	-9,1	0,6	54,5	0,8	66,7		
E. Union	0,9	0,3	33,3	0,1	11,1	0,3	33,3	-0,0	-0,0	0,5	55,9	0,2	22,2		
A.-s. Hansa	0,3	0,3	100	0,1	33,3	0,1	33,3	-0,0	-0,0	0,1	33,4	0,1	25,0		
Turis	0,7	0,5	71,4	0,1	14,3	0,6	85,7	(0,02)	(2,9)	(-0,02)	(-2,9)	—	—		
Besti Ühisteg. kindl. k. s.	3,4	0,5	14,7	2,9	85,3	0,8	23,5	0,4	11,8	-0,7	-20,6	-0,2	-8,0		
Besti	3,7	0,7	18,9	2,3	75,7	1,6	43,2	0,2	5,4	-0,9	-24,3	-3,0	-38,2		
Maja	4,1	0,8	19,5	3,0	73,2	1,5	36,9	0,7	17,0	-1,1	-26,8	-0,8	-27,6		
Talu	1,3	0,3	23,1	0,9	69,2	0,5	38,5	0,1	7,7	-0,2	-15,4	-0,1	-12,5		
Põhja Kotkas	0,1	0,1	100	0,0	0,0	0,1	100	—	—	-0,0	-0,0	0,0	0,0		
Kokku	25,3	6,0	23,7	13,9	54,9	11,7	46,3	-0,4	-1,6	0,1	0,4	-6,7	-28,0		
Kokku 1933 a.	23,9	5,3	22,2	17,1	71,5	12,0	50,2	1,5	6,3	-6,7	-28,0				
g) Kilekindlustus — Assurance des glaces et vitres.															
Eka	3,8	0,3	0,1	1,5	45,5	1,1	33,3	-0,2	-6,1	0,9	27,3	1,2	32,5		
Polaris	1,2	0,1	8,3	0,7	58,3	0,3	25,0	-0,3	-25,0	0,5	41,7	0,9	60,0		
E. Lloyd	1,0	0,2	20,0	0,2	20,0	0,5	50,0	-0,1	-10,0	0,4	40,0	0,8	66,7		
Oma	0,3	0,1	33,3	—	—	0,1	33,3	(0,03)	(10,0)	0,2	66,7	0,1	50,0		
E. Union	1,0	0,1	10,0	0,1	10,0	0,4	40,0	0,1	10,0	0,4	40,0	0,2	20,0		
A.-s. Hansa	0,02	0,02	100	—	—	0,02	100	0,04	200,0	-0,04	-200,0	—	—		
Turis	1,0	0,1	10,0	0,1	10,0	0,6	60,0	0,1	10,0	0,2	20,0	-0,1	-14,2		
Besti	1,5	0,2	13,3	0,4	26,7	0,6	40,0	(0,03)	(2,0)	0,5	33,3	-0,2	-13,3		
Maja	1,1	0,2	18,2	1,1	100	0,3	27,3	(0,02)	(1,8)	-0,3	-27,3	-0,2	-20,0		
Talu	0,02	0,01	50,0	0,0	0,0	0,01	50,0	—	—	0,01	50,0	—	—		
Põhja Kotkas	0,08	0,08	100	—	—	0,02	66,7	—	—	0,01	33,3	0,0	0,0		
Kokku	10,4	1,3	12,5	4,1	39,4	3,9	37,5	-0,4	-3,8	2,8	26,9	2,7	25,0		
Kokku 1933 a.	10,3	1,4	13,0	3,9	36,1	4,1	38,0	0,1	0,9	2,7	25,0				
h) Koduloomade kindlustus — Assurance des animaux domestiques.															
Oma	2,0	0,0	30,0	0,4	20,0	0,0	30,0	0,3	15,0	0,7	35,0	0,1	11,1		
Besti Ühisteg. kindl. k. s.	1,3	0,1	7,7	0,85	65,4	0,5	38,5	-0,1	-7,7	0,05	3,8	-0,3	-13,8		
Besti	1,7	0,4	23,5	0,8	47,1	1,0	58,8	-0,14	-8,2	0,04	2,3	-0,6	-25,0		
Maja	1,4	0,2	14,3	0,9	64,3	0,6	42,8	0,4	28,6	-0,5	-35,7	-0,7	-41,2		
Talu	1,9	0,7	36,8	0,3	42,1	0,8	42,1	—	—	0,3	15,8	-0,4	-21,0		
Põhja Kotkas	0,01	0,01	100	0,00	0,0	0,01	100	—	—	-0,00	-0,0	0,0	0,0		
Kokku	8,3	2,0	34,1	3,8	45,8	3,5	42,2	0,5	6,0	0,5	6,0	-1,9	-23,4		
Kokku 1933 a.	8,5	1,5	17,6	6,4	76,3	4,0	47,1	0,0	0,0	-1,0	-22,4				
i) Raiekahjude kindlustus — Assurance contre la grêle.															
Oma	0,2	0,1	50,0	—	—	0,1	50,0	—	—	0,1	50,0	0,1	50,0		
Besti Ühisteg. kindl. k. s.	0,1	—	—	0,02	20,0	0,07	70,0	—	—	0,01	10,0	—	—		
Besti	0,2	0,1	50,0	0,02	10,0	0,16	80,0	—	—	0,02	10,0	—	—		
Talu	0,15	0,1	66,7	0,01	6,7	0,13	86,6	—	—	0,01	6,7	0,0	—		
Kokku	0,65	0,3	46,2	0,05	7,7	0,46	70,8	—	—	0,14	21,5	0,3	50,0		
Kokku 1933 a.	0,4	0,1	25,0	—	—	0,2	50,0	—	—	0,2	50,0				

¹⁾ Saadud netopreemiate, poliis- ja portomaksude summast. ²⁾ Kahjusummast on arvatud maha seim. a. kahjude tagavara ülejäägi summa.

Tab. 4. Kindlustuste arv ja summa ning preemiad ja kahjud — Nombre et montant des assurances, primes et pertes sur les opérations d'assurance.

	Kindlustuste arv ja summa ning preemiad ja kahjud — Nombre et montant des assurances				Kindlustuste arv ja summa ning preemiad ja kahjud — Nombre et montant des assurances				Kindlustuste arv ja summa ning preemiad ja kahjud — Nombre et montant des assurances				Kindlustuste arv ja summa ning preemiad ja kahjud — Nombre et montant des assurances			
	Kindlustuste arv ja summa		Otsesete kindlustuste arv ja summa		Otsesete kindlustuste arv ja summa		Otsesete kindlustuste arv ja summa		Otsesete kindlustuste arv ja summa		Otsesete kindlustuste arv ja summa		Otsesete kindlustuste arv ja summa		Otsesete kindlustuste arv ja summa	
	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Eka	12 214	97 545	12 002	92 818	95,3	12 214	20 725	31,6	113,8	134	79,9	13,0	40,5	134	79,9	13,0
Polaris	27 900	110 166	26 735	100 306	80,4	49 745	32 014	184	268,7	147	185,2	173,4	39,7	147	185,2	173,4
Beati Lloyd	38 819	61 618	11 878	65 013	89,5	33 013	33 013	414	460,4	98	98,0	82,4	39,2	98	98,0	82,4
Oma	35 875	80 158	17 254	67 132	89,5	55 875	32 691	43,6	108,5	95	93,7	90,4	44,7	95	93,7	90,4
Põhja Kinnitusselts	2 495	33 890	3 555	32 151	99,3	3 107	3 107	68	71,8	64	71,4	18,7	14,6	64	71,4	18,7
Beati Union	41 107	49 456	4 494	22 420	49,3	15 634	34,4	157,9	469	289,6	41	265,1	42,1	41	265,1	42,1
A.-s. Hansa	1 085	21 393	866	18 351	85,8	1 085	872	4,1	30,9	19	29,4	6,5	5,5	19	29,4	6,5
Taru	1 836	10 945	1 819	10 860	99,2	1 836	543	6,2	27,8	17	5,5	1,5	5,0	17	5,5	1,5
Põhja Sabasa Kinnitusselts	38	375	38	375	100	181	181	0,7	0,7	100	—	0,4	57,1	—	—	—
Aktsiatselid kokku 1933 a.	150 666	461 733	76 941	399 512	86,5	166 511	166 511	36,1	973,4	615	825,2	84,6	31,2	615	825,2	84,6
Aktsiatselid kokku 1933 a.	71 339	410 401	68 337	373 980	91,1	155 960	155 960	33,1	502,7	517	447,6	89,0	27,4	517	447,6	89,0
Beati Ühisteg. kindl. keeska.	191 839	213 539	480	8 611	1,7	101 890	57 192	26,8	352,6	3	18,6	104,1	29,0	3	18,6	104,1
Maia	180 196	139 112	23 830	104 589	75,1	186 186	83 607	38,5	371,6	159	139,3	164,8	54,9	159	139,3	164,8
Taru	148 037	52 997	20 254	38 822	73,3	148 637	34 030	64,2	70,2	83	50,0	116,0	04,9	83	50,0	116,0
Põhja Kofkas	876	7 845	875	7 845	100	1 447	7	4,4	9,9	7	4,4	100	0,3	7	4,4	100
Narva vast. tulak. selts	1 042	4 003	1 042	4 003	100	1 042	1 042	2,2	3,4	8	3,4	100	0,8	8	3,4	100
Beati apteekr. vast. kindl. s.	115	825	115	825	100	114	182	20,6	3,9	—	—	—	—	—	—	—
Tugi	27	30	37	30	100	30	30	100	0,1	—	—	—	—	—	—	—
Vast. kindl.-seltsid kokku	65 740	272 735	488	2 735	48,8	1 518,1	3 090	846,3	740,2	386	404,0	47,7	46,2	386	404,0	47,7
Vast. kindl.-s. kokku 1933 a.	62 430	261 271	50,6	2 271	50,6	1 373,9	3 310	719,4	698,0	415	364,5	50,7	45,7	415	364,5	50,7
Ühise — Grand total	142 681	672 241	65,9	672 241	65,9	3 268,6	1 831,7	66,1	2 151,7	1 001	1 229,2	67,5	38,2	1 001	1 229,2	67,5
Üldse 1933 a. — Grand total	130 823	655 251	68,5	655 251	68,5	2 995,0	1 232,1	68,8	2 063,9	932	812,1	68,5	35,8	932	812,1	68,5
Eka	12 978	8 478	12 958	8 461	99,8	12 978	7 720	91,6	120,1	539	119,0	99,9	91,6	539	119,0	99,9
Maarusega elamise pan.	137	122	137	122	100	137	122	100	0,7	9	0,7	100	—	9	0,7	100
Beati Lloyd: En cas de décès	4 176	5 925	3 958	5 612	94,7	4 176	4 468	75,3	100,6	178	94,7	94,1	89,8	178	94,7	94,1
En cas de vie & terme	250	294	250	294	100	294	294	100	17,0	42	17,0	100	—	42	17,0	100
Oma	2 730	3 296	2 719	8 280	99,5	2 656	2 815	70,2	30,5	171	50,4	99,8	71,4	171	50,4	99,8
Põhja kinnitusselts	82	82	82	82	100	82	82	100	0,4	3	0,4	100	—	3	0,4	100
Beati Union	647	1 952	647	1 959	100	647	290	14,8	23,7	32	23,7	100	18,1	32	23,7	100
Beati Union	519	348	486	486	93,6	363	299	57,6	8,4	8	7,8	93,9	76,1	8	7,8	93,9
Taru	456	307	456	307	100	456	307	100	—	20	2,6	100	—	20	2,6	100
Beati	7	15	7	15	100	7	7	20,0	—	—	—	—	—	—	—	—
Beati	3 988	2 756	2 756	3 896	98,2	2 812	2 005	65,7	60,6	151	60,3	99,5	37,5	151	60,3	99,5
Maja	476	5 000	476	5 000	100	476	5 000	100	28	28	2,6	100	72,6	28	2,6	100
Taru	1 749	4 450	1 749	4 450	100	1 749	3 683	40,9	18,6	36	18,6	100	54,6	36	18,6	100
Taru	1 092	3 277	1 092	3 277	100	1 092	3 277	100	0,6	6	0,6	100	—	6	0,6	100
Põhja Kofkas	80	104	80	104	100	80	88	84,6	3,7	16	3,7	100	—	16	3,7	100
Põhja Kofkas	307	346	307	346	100	307	214	61,8	—	—	—	—	—	—	—	—
Ühise	24 371	25 716	24 218	25 254	99,2	18 376	18 376	71,5	386,2	1 131	378,6	99,1	77,1	1 131	378,6	99,1
Üldse	2 866	1 955	2 866	1 955	100	2 866	1 955	92,5	23,9	108	23,9	100	—	108	23,9	100
Üldse 1933 a.	21 121	24 695	20 725	24 113	98,0	17 070	69,4	92,8	442,1	1 248	416,7	94,3	71,2	1 248	416,7	94,3
	1 782	1 852	1 782	1 852	100	1 775	1 709	92,8	106	106	19,2	100	—	106	19,2	100

Tab. 4. Kindlustuste arv ja summa ning preemiad ja kahjud (järg) — Nombre et montant des assurances, primes et pertes sur les opérations d'assurances (suite).

Kindlustuste arv ja summa ning preemiad ja kahjud (järg) — Nombre et montant des assurances		Saadud preemiad ja kahjud 1934 a. — Primes et pertes en 1934											
Kindlustuste arv ja summa Nombre et montant des assurances		Oma riskikole jäetud kindlustuste summa Mont. des assur. restant au risque des sociétés		Kokku — Total		Õitsekohesed kindlustused Assurances directes		Oma riskikole jäetud kindlustused Assurances restant au risque des sociétés					
arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	1 000 kr	%	arv	1 000 kr	1 000 kr	%	arv	1 000 kr	1 000 kr	%
		Veokindlustus (aasta jooksul vastu võetud) — Assurance sur les transports (souscription réalisée au cours de l'exercice).		Primes		Pertes		Preemiad		Kahjud			
		arv	1 000 kr	1 000 kr	%	arv	1 000 kr	1 000 kr	%	arv	1 000 kr	1 000 kr	%
Eka	575	4 559	100	1 253	27,5	13	5,7	13	5,7	13	5,7	13	2,6
Sellest: kasko	440	4 264	100	1 224	28,7	13	5,7	13	5,7	13	5,7	13	2,6
Sellest: kaubad	135	295	100	1 185	26	48	40,6	46	39,0	40	7,2	40	17,7
Sellest: väärtsaadused	3 577	23 940	100	3 577	5 072	22,1	8	10,3	8	10,3	8	1,0	9,7
Polaris	63	1 076	100	63	86	115,9	41	30,3	38	28,7	41	6,2	20,5
Dont: oase	2 782	17 047	100	2 782	3 782	22,2	1	1,5	1	1,5	1	1,5	100
Dont: merekaubad	732	4 817	100	732	1 204	25,0	1	1,5	1	1,5	1	1,5	100
Dont: kalad	47	114	100	47	114	100	0,9	0,9	0,9	100	100	0,9	100
Besti Lloyd	47	114	100	47	114	100	0,9	0,9	0,9	100	100	0,9	100
Sellest: kasko	47	114	100	47	114	100	0,9	0,9	0,9	100	100	0,9	100
Sellest: kaubad	47	114	100	47	114	100	0,9	0,9	0,9	100	100	0,9	100
Sellest: väärtsaadused	47	114	100	47	114	100	0,9	0,9	0,9	100	100	0,9	100
Põhja kindlustus	202	511	100	257	50,3	2	16,6	2	16,6	2	16,6	2	1,5
Sellest: kasko	195	496	100	249	50,2	2	16,6	2	16,6	2	16,6	2	1,5
Sellest: kaubad	7	15	100	35	17,3	0,5	0,5	0,5	0,5	100	100	0,4	80,9
Sellest: väärtsaadused	116	80	100	116	116	100	0,5	0,5	0,5	100	100	0,5	100
Besti Union	1	13	100	1	13	100	0,01	0,01	0,01	100	100	0,01	100
Sellest: kasko	1	13	100	1	13	100	0,01	0,01	0,01	100	100	0,01	100
Sellest: kaubad	115	80	100	115	115	100	0,01	0,01	0,01	100	100	0,01	100
Turis	330	710	100	330	330	100	3,4	3,4	3,4	100	100	3,4	100
Sellest: kasko	380	710	100	330	330	100	3,4	3,4	3,4	100	100	3,4	100
Sellest: kaubad	1 194	6 338	100	1 207	1 194	100	25,0	25,0	25,0	100	100	25,0	100
A.-B. Hansa	4	27	100	5	18,5	4	3,4	4	3,4	100	100	4	3,4
Sellest: kasko	1 153	6 167	100	1 234	20,0	2	0,1	2	0,1	84,5	84,5	2	0,2
Sellest: kaubad	37	189	100	37	28	20,1	2	0,1	2	2,2	2,2	2	0,2
Sellest: väärtsaadused	574	377	100	37	37	100	0,2	0,2	0,2	0,9	0,9	0,2	100
Besti Finisterre kindl. keaks.	6	38	100	23	69,5	2	0,1	2	0,1	100	100	2	0,2
Sellest: kasko	568	380	100	276	81,4	2	0,1	2	0,1	100	100	2	0,2
Sellest: kaubad	320	243	100	171	205	84,4	0,9	0,9	0,9	100	100	0,9	100
Sellest: kasko	320	243	100	171	205	84,4	0,9	0,9	0,9	100	100	0,9	100
Sellest: kaubad	320	243	100	171	205	84,4	0,9	0,9	0,9	100	100	0,9	100
Üldse	6 935	35 988	100	8 338	23,7	164	91,6	159	89,9	98,4	98,4	17,9	19,5
Sellest: kasko	74	1 153	100	116	10,9	10	3,3	8	10,3	99,0	99,0	1,9	9,6
Sellest: kaubad	5 950	29 564	100	7 153	24,1	154	81,3	151	79,5	98,0	98,0	47,8	20,8
Sellest: väärtsaadused	911	5 266	100	1 259	24,1	154	81,3	151	79,5	98,0	98,0	16,9	20,8
Üldse 1933 a.	5 230	27 803	100	7 060	25,4	101	22,5	98	21,9	97,3	97,3	35,5	27,3
Eka	58	220	100	220	58	10,1	5,3	59	5,3	100	100	10,1	5,3
Polaris	17	26	100	17	26	100	18,7	100	18,7	100	100	18,7	5,3
Põhja kindlustus	51	615	100	123	20,0	28	9,5	28	3,1	100	100	1,9	20,0
Besti Union	17	111	100	17	27	24,3	2,5	88,0	3,1	100	100	0,6	19,4
Põhja Korkas	3	4	100	3	4	100	0,2	1	0,1	100	100	0,2	33,3
Kokku	146	976	100	396	40,6	41,9	18,6	91	9,1	48,9	48,9	31,2	15,6
Eka	132	102	100	132	44	26,3	18,0	212	16,1	89,4	89,4	9,9	5,8
Ühislike tehnik. kindl.	44	290	100	44	50	13,5	306	80,2	2,2	35,9	35,9	806	82,2
a) Surma juhtus													
b) Invaliidid juhtus													

Autokoskindlustus — Assurance des automobiles (arv).

Õnnetuskindlustus — Assurance contre les accidents.

Besti Lloyd'i Asur. osav.	129	18	92	82,1	10	129	5,4	298	2,0	53,7	32	1,2	41,4	3,4	63,0	298	2,1	72,4
Asurancé persoonide	10	112	107	82,0	11	10	8,0	298	2,0	53,7	32	1,2	41,4	3,4	63,0	298	2,1	72,4
a) En cas de décès	2	120	107	82,0	11	10	8,0	298	2,0	53,7	32	1,2	41,4	3,4	63,0	298	2,1	72,4
b) En cas d'invalidité	3	120	107	82,0	11	10	8,0	298	2,0	53,7	32	1,2	41,4	3,4	63,0	298	2,1	72,4
-Oma	1	0 340	6 315	99,6	1	1	0,1	5	0,2	100	5	0,2	100	—	—	5	(0,04)	(20,0)
Põhja kindlustus	2, 3, 4	255	254	99,6	771	12,2	14,4	0,1	4,4	12,3	44	3,3	75,0	4,2	29,2	10	1,0	36,4
Besti Ühisühteg.	2, 3, 4	20	19	124	32	20	22,2	2,7	1,0	2,7	10	1,0	100	0,6	22,2	10	0,2	20,0
Besti Ühisühteg. kindl. kesks.	1	29	—	—	—	29	4,1	4,1	1,1	0,8	—	—	—	0,7	17,1	35	0,2	18,2
Besti	2	80	80	100	—	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Talu	3	560	560	100	38	88	6,8	2,4	1,7	100	35	1,7	100	0,2	8,3	5	0,1	5,9
Üldse	4	560	560	100	38	88	6,8	2,4	1,7	100	35	1,7	100	0,2	8,3	5	0,1	5,9
Üldse 1933 a.	1, 2	291	118	42	19	19	19,0	1,4	0,4	1,4	5	0,4	100	0,3	21,4	5	0,1	25,0
Üldse	1	458	431	98,7	291	906	12,1	59,8	29,7	46,1	373	23,9	80,5	19,3	32,3	—	10,1	34,0
Üldse 1933 a.	1, 2	7 498	7 437	98,9	58,1	506	25,8	58,1	45,2	77,8	254	18,7	72,5	16,9	29,1	506	6,4	34,8

Eksa	131	730	114	731	98,0	131	35	4,7	2,0	96,6	5	1,9	95,0	0,2	6,0	6	0,1	5,0
Polaris	69	608	86	764	94,6	69	88	10,9	4,7	2,8	1	3,0	63,8	6,4	68,1	6	1,8	38,3
Besti Lloyd	66	835	218	826	98,9	66	241	23,9	1,9	2,8	1	1,7	94,4	0,7	25,0	4	0,2	9,0
Oma	24	85	47	70	82,4	65	48	56,3	0,2	0,6	2	1,4	50,0	0,4	57,3	4	0,3	10,0
Besti Union	100	738	142	735	100	92	169	23,0	1,4	2,4	3	1,4	100	0,7	46,7	5	0,2	66,7
A.-s. Hansa	92	339	72	278	82,0	92	125	39,9	0,3	1,3	3	0,2	66,7	0,7	46,7	5	0,2	66,7
Besti Ühisühteg. kindl. kesks.	1	804	804	100	190	190	7,5	1,5	2,4	2,4	9	0,7	100	0,2	8,3	33	0,1	14,3
Besti Ühisühteg. kindl. kesks.	2	735	735	100	627	627	9,9	2,4	0,7	2,4	9	0,7	100	0,2	8,3	33	0,1	14,3
Maja	785	1 165	242	847	72,7	804	636	54,6	3,3	7,7	9	3,2	41,6	2,9	33,7	33	2,9	69,8
Talu	873	1 870	300	1 616	86,4	762	102	47,1	5,4	4,0	10	2,7	62,8	3,0	53,9	33	3,0	69,8
Põhja Kokkas	53	175	53	175	100	53	5	2,9	0,3	0,4	1	1,3	68,4	1,0	40,0	28	0,9	47,4
Kokku	10 212	1 649	7 498	73,4	45,5	31,0	64	62,2	29,3	90,3	46	3,9	95,1	9,2	43,1	54	4,1	45,3

Eksa	71	58	100	100	100	71	58	100	2,9	2,9	6	1,4	100	2,9	100	6	1,4	100
Polaris	69	51	100	61	100	69	51	100	0,7	0,7	4	0,7	100	0,0	100	4	0,7	100
Besti Lloyd	66	40	100	40	100	66	40	100	0,2	0,2	4	0,2	100	0,0	100	4	0,2	100
Oma	24	12	100	12	100	24	12	100	0,2	0,2	4	0,2	100	0,2	100	7	0,2	100
Besti Union	100	54	39	81	75,9	100	41	75,9	0,2	0,6	6	0,9	75,0	0,9	75,0	6	0,9	75,0
A.-s. Hansa	92	38	1	3	100	92	38	100	0,1	0,1	6	0,1	100	0,9	60,0	6	0,1	100
Besti Ühisühteg. kindl. kesks.	1	60	66	47	75,3	100	37	61,7	0,4	1,2	6	0,4	100	0,9	60,0	6	0,1	100
Besti Ühisühteg. kindl. kesks.	2	109	109	100	99,0	109	109	99,0	1,4	1,4	17	1,4	100	1,4	100	17	1,4	100
Maja	90	45	2	2	100	90	45	100	0,9	0,9	8	1,1	100	0,9	100	9	1,1	100
Talu	8	2	2	2	100	8	2	100	0,1	0,1	1	0,00	—	0,01	25,0	1	0,00	—
Põhja Kokkas	12	8	100	8	100	12	8	100	0,1	0,1	1	0,00	—	0,00	—	1	0,00	—
Kokku	647	539	392	90,6	645	384	10,3	88,5	4,1	9,3	46	3,9	95,1	9,2	43,1	54	4,1	45,3

Eksa	38	32	100	100	100	38	32	100	1,4	1,4	10	0,4	100	1,4	100	10	0,4	100
Polaris	69	26	8	7,3	100	69	26	100	0,4	0,4	10	0,4	100	1,4	100	10	0,4	100
Besti Lloyd	66	27	51,0	27	51,0	66	27	51,0	0,3	0,3	1	0,1	3,6	1,2	31,6	10	0,9	32,1
Oma	48	45	15	31,0	100	48	31	59,6	1,7	1,7	18	1,3	68,4	1,3	52,0	57	0,8	42,1
Besti Union	100	67	82,7	48,4	31	38,3	31	88,3	2,1	2,1	26	1,5	75,0	1,2	70,6	58	0,9	75,0
A.-s. Hansa	92	3	2	100	3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	3	0,2	100	0,0	0,0	3	0,0	0,0
Besti Ühisühteg. kindl. kesks.	1	151	47,3	151	47,3	151	47,3	47,3	6,2	6,2	65	3,9	45,9	6,2	51,2	271	3,9	45,9
Besti Ühisühteg. kindl. kesks.	2	189	151	47,3	189	151	47,3	151	8,5	8,5	65	3,9	45,9	8,5	51,2	271	3,9	45,9
Maja	33	21	95,9	33	21	95,9	6	27,3	0,3	0,3	100	0,3	—	0,1	33,8	—	—	—
Talu	115	5	41,7	115	5	41,7	8	66,7	0,3	0,3	2	0,1	—	0,1	12,5	2	0,02	(20,0)
Põhja Kokkas	38	77	36	94,7	130	38	77	36	0,1	0,5	2	0,1	100	0,1	33,8	2	0,02	(20,0)
Kokku	416	132	122	47,0	416	27	20,5	20,5	1,9	1,9	2	0,1	50,0	0,4	21,1	6	0,05	(25,0)

*) Kindlustuste üldsummad. *) Ühisühteg. ja portonmaksuta. *) Preemiate üldsummad. *) Kõhjade üldsummad.

Tab. I. Kindlustusseltsede ühikaskajaline arüvis 31. XII — Bilans total détaillé des sociétés d'assurance au 31. XII.

	1934				1933				Suuremad seltsid 1934 a. (1 000 kr) Sociétés plus importantes en 1934									
	Aktiüsaalselid Sociétés par actions		Vastast. kindlustus- seltsid Sociétés d'assur. mutuelle		Kokku Total		Kokku Total		%	%	Kinnituskasutatsetel	Kinnituskasutatsetel „Besti Lloyd“	Kinnituskasutatsetel „Besti Union“	Besti ühitegeline kindlustuskooskõige	„Besti“ kindlustusseltsid	Kasumene Besti kindl. tusseltsid „Maja“	Ühitegeline kindlustus- selts „Talu“	
	1 000 kr	%	1 000 kr	%	1 000 kr	%	1 000 kr	%										
Aktiiva — Akti.																		
Kassa — Caisse	51,6	0,8	8,3	0,4	59,9	0,7	64,1	0,6	11,8	10,3	20,3	5,0	84,0	0,3	2,7	2,8	127,1	
Pangad — Banques	1 140,4	17,2	544,2	24,5	1 684,6	10,1	1 508,7	18,0	92,9	451,4	190,4	83,2	124,2	4,1	144,1	116,5	—	
Väärtpaberid — Valeurs	676,6	10,2	94,8	4,8	771,4	8,7	641,0	7,7	79,1	231,4	245,9	43,7	23,3	8,7	27,4	26,5	11,6	
Võlad — Effets	87,7	1,3	88,2	4,0	175,9	2,0	167,1	2,0	18,8	24,8	10,2	28,5	—	—	80,0	40,5	17,7	
Hüpoteegid — Hypothèques	—	—	—	—	5,9	0,1	32,4	0,4	5,9	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kinnisvara — Immeubles	1 993,6	30,1	680,2	30,7	2 673,7	30,2	2 490,2	29,9	1 357,8	258,6	180,0	217,1	—	—	391,2	289,0	—	
Kindlustusseltsid — Sociétés d'assurance	851,6	12,9	325,4	14,7	1 177,0	13,3	1 261,4	15,1	69,3	70,2	187,9	85,6	436,1	15,7	84,6	74,7	15,4	
Agendid ja osakonnad — Agents et sections	243,9	3,7	114,1	5,1	358,0	4,0	331,1	4,0	69,8	29,3	22,7	78,7	9,6	19,6	41,2	46,2	27,7	
Deebitorid — Débiteurs	729,7	11,0	141,7	6,4	871,4	9,9	854,2	10,3	232,8	0,2	200,9	130,7	104,8	38,0	80,3	37,4	12,3	
Maksmata peemind — Primes restant à payer	585,0	8,1	115,3	5,2	690,3	7,4	679,2	8,2	126,9	179,1	114,7	80,9	6,5	18,6	63,2	30,2	11,0	
Vallasvara — Effets mobiliers	214,9	3,8	86,6	3,9	301,5	3,4	290,7	3,5	110,0	14,7	6,8	48,7	16,6	17,4	33,4	27,9	6,5	
Muud aktiivid — Autres actifs	84,4	1,3	17,8	0,8	102,2	1,1	26,7	0,3	20,0	—	2,6	16,1	—	—	6,2	0,2	0,0	
Passiiva — Passi.																		
Aktüa- (osa-) kapital — Capital	670,8	10,1	33,8	1,5	704,1	8,0	709,1	8,4	240,0	150,0	20,0	60,0	30,0	31,2	—	—	—	
Tegavarakapital — Réserves	204,8	3,1	85,2	3,8	290,0	3,3	265,3	3,2	80,0	50,0	20,0	21,8	14,4	8,7	24,2	14,1	6,3	
Erikapital — Capitales spéciales	9,8	0,1	—	—	9,8	0,1	9,9	0,1	6,1	—	2,2	—	1,5	—	—	—	—	
Amortiseerimiskapital — Capital d'amortissement	146,6	2,2	84,6	3,8	231,2	2,6	190,3	2,3	78,2	30,8	—	13,0	14,9	10,5	40,7	33,1	—	
Preemilagavara — Réserve de primes ¹⁾	3 316,9	50,1	890,9	40,2	4 207,8	47,6	3 581,3	42,4	1 230,8	642,1	842,4	353,6	52,2	85,0	354,9	295,5	144,4	
Kahjude tagavara — Réserve de pertes ¹⁾	127,5	1,9	90,0	4,1	217,5	2,5	182,7	2,2	93,1	11,4	6,8	13,3	0,6	26,5	30,9	24,3	8,1	
Kindlustusseltsid — Sociétés d'assurance	1 185,6	17,2	618,7	27,9	1 754,3	19,9	2 172,4	26,1	95,1	120,8	109,4	196,4	520,6	140,8	308,4	141,0	32,6	
Agendid ja osakonnad — Agents et sections	12,9	0,2	1,9	0,1	14,8	0,2	13,1	0,2	3,8	5,2	0,5	2,4	0,0	—	1,6	0,4	—	
Kreeditorid — Crédoiteurs	401,1	6,1	281,8	12,7	682,9	7,7	644,4	7,7	127,4	182,6	—	61,0	15,2	4,3	91,1	151,1	31,5	
Tempelmaks — Timbres	9,2	0,1	6,4	0,3	15,6	0,2	15,9	0,2	5,5	—	0,2	0,6	0,2	0,3	2,2	2,7	0,9	
Maksmata osakasu — Dividendes à payer	3,4	0,1	0,1	0,0	3,5	0,0	1,7	0,0	0,5	1,9	0,2	—	—	—	—	—	—	
Preemil ülekann — Primes transférées ¹⁾	241,0	3,7	70,6	3,2	311,6	3,6	282,5	3,4	114,6	—	129,4	—	—	—	52,2	18,4	—	
Muud passivid — Autres passifs	255,0	3,8	42,4	1,9	297,4	3,3	235,6	2,8	107,7	34,9	36,5	40,9	5,3	12,0	13,7	6,2	5,1	
Puhaskasu — Bénéfice net	77,6	1,2	10,7	0,5	88,3	1,0	83,7	1,0	12,8	43,1	3,8	2,7	1,3	10,0	—	—	—	
Bilans — Balance	6 615,2	100	2 214,6	100	8 831,8	100	8 331,9	100	2 188,6	1 275,5	1 171,2	768,2	657,6	329,3	943,3	696,9	329,3	

¹⁾ Neto.

Tab. 5. Eesti kindlustusseltside välismaa kindlustusseltsidele maksta ja neilt saada olnud summad 1934 a. (1 000 kr)
Balanse entre les sociétés d'assurance estoniennes et étrangères en 1934 (1 000 kr).

	Välismaa kindlustusseltsidele oli maksta — Versements pour les sociétés étrangères				Välismaa kindlustusseltsidelt oli saada — Sommes reçues des sociétés étrangères				Välismaa seltsidele oli rohkem maksta (—) ehk neilt rohkem saada (+) ou —		Välismaa seltsiale kuuluvat summadest kantud nende elukindl. depositee Accroissement des dépôts des sociétés étrangères	
	Kahjulud vastuvõetud edaskindlustusest Pertes sur réassurance	Edaskindlustuse preemiad — Primes sur réassurance	Maksitud komisjonid Commissions pour réassurance	Kokku — Total	Edaskindl. seltside kahjude osa — Perte-ments pour réassurance	Edaskindl. preemiad Primes sur réassurance	Saadud komisjonid Commissions reçues	Kokku — Total	1934	1933	1934	1933
Eka: Kokku	4,0	208,0	5,9	217,9	85,4	13,5	55,4	154,3	-63,6	-89,7	-2,3	-2,6
Sellest: tulekindlustus elukindlustus	3,5 0,5	151,0 32,8	5,0 —	161,3 33,3	62,3 10,4	12,0 0,0	47,6 2,1	122,5 13,4	-38,8 -19,0	-80,0 +1,1	— -2,3	— -2,6
Polaris: Kokku	10,9	400,5	9,5	420,0	209,2	79,9	86,9	376,0	-53,9	-164,3	—	—
Sellest: tulekindlustus	—	325,2	0,2	325,4	172,0	55,7	82,2	310,8	-14,0	-122,3	—	—
Eesti Lloyd: Kokku	5,7	140,3	0,3	146,3	86,4	12,2	27,3	125,9	-20,4	-48,4	—	8,8
Sellest: tulekindlustus elukindlustus	— 5,7	110,4 26,6	— 0,3	110,4 32,6	63,3 21,4	— 12,2	24,4 1,8	87,7 35,4	-22,7 +2,8	-29,2 -21,1	— —	— 8,8
Oma: Kokku	0,1	143,9	—	144,0	69,8	0,2	38,2	108,2	-35,8	-58,9	12,7	3,1
Sellest: tulekindlustus elukindlustus	— 0,1	100,3 43,4	— —	100,3 43,6	56,2 13,7	— 0,2	29,7 8,6	35,9 22,4	-14,4 -21,1	-13,1 -11,0	— 12,7	— 3,1
Põhja kiinit. selts: Kokku	—	177,3	—	177,3	102,4	—	33,3	135,7	-41,6	-58,5	—	—
Sellest: tulekindlustus elukindlustus	— —	79,0 79,5	— —	79,9 79,5	61,0 21,0	— —	19,5 8,8	80,5 29,8	+0,6 -49,7	-16,5 -86,7	— —	— —
Eesti Union: Kokku	0,6	97,3	—	97,9	157,6	1,5	26,4	185,5	+87,6	-51,0	2,1	4,1
Sellest: tulekindlustus elukindlustus	— 0,6	84,5 9,6	— —	84,5 10,2	152,5 4,3	— 1,5	25,1 0,4	177,0 8,2	+93,1 -4,0	-39,0 -10,4	— 2,1	— 4,1
Hansa: Kokku	—	94,3	—	94,3	27,7	—	30,0	57,7	-36,6	-54,0	—	—
Sellest: tulekindlustus	—	93,2	—	93,2	27,6	—	29,7	67,3	-35,0	-53,4	—	—
Turis: Kokku	—	30,5	—	30,5	9,0	—	12,0	21,0	-9,5	-7,6	—	—
Sellest: tulekindlustus elukindlustus	— —	24,9 0,5	— —	24,9 0,5	5,2 —	— —	8,0 2,5	13,2 2,5	-11,7 +2,0	-6,3 —	— —	— —
A/B. Hansa	—	20,0	—	20,0	18,9	—	—	18,9	-1,1	-13,4	—	—
Põhja Saks. kin. s.: tulek.	—	0,4	—	0,4	—	—	0,1	0,1	-0,3	-0,5	—	—
Eesti Ühisteg. kindl. keskselts: Kokku	10,4	160,2	5,4	176,0	132,2	21,8	41,5	195,5	+19,5	-31,8	—	—
Sellest: tulekindlustus	10,4	154,4	5,4	170,2	129,0	21,8	39,0	191,6	+21,4	-32,0	—	—
Kindlustusselts Eesti: eluk.	—	43,0	—	43,0	30,6	—	1,6	32,2	-10,8	-5,5	6,0	-2,0
Maja: elukindlustus	—	32,6	—	32,6	—	—	7,4	7,4	-25,2	-16,4	13,0	14,0
Üldse — Grand total	31,7	1 557,3	21,1	1 610,1	929,2	129,1	360,1	1 418,4	-191,7	-600,0	31,5	25,4
Sellest: tulekindlustus elukindlustus	13,9 6,9	1 125,1 268,0	11,5 0,3	1 150,5 275,2	730,9 101,4	90,1 14,8	306,2 33,1	1 127,2 140,3	-23,3 -125,0	-397,3 -180,0	— 31,5	— 25,4
Üldse 1933 a.	88,1	1 628,8	35,8	1 752,7	630,2	135,8	386,7	1 152,7	-600,0	-397,3	—	—
Sellest: tulekindlustus elukindlustus	49,0 24,2	1 175,5 314,3	25,7 0,0	1 250,2 398,5	419,9 168,3	99,7 10,5	338,3 34,7	852,9 208,5	-397,3 -180,0	— —	— —	— —

MAAOMANDITE ÜLEMINEKUD JA HINNAD 1934 a.

MOUVEMENT, PARCELLEMENT et PRIX des PROPRIÉTÉS AGRICOLES en 1934.

Sisu: I. Maaomandite üleminekud: 1. Arv ja põhjused, lhk. 132. 2. Tervete kinnistute üleminek, lhk. 133. 3. Maaomandite mõtte-
liste murdosade üleminekud, lhk. 134. 4. Maaomandite tükeldamine, lhk. 134. 5. Maaomandite liitmine 1933 ja 1934 a., lhk. 135.
II. Maaomandite hinnad: 6. Tervete maaomandite hinnad, lhk. 136. 7. Talude tükeldamise teel kujundatud uute maaomandite
hinnad, lhk. 137. 8. Maaomandite liitmisel ülejäänud üksuste hinnad, lhk. 138. 9. 1934 a. maaomandite hinna võrdlus eelmise
aasta hindadega, lhk. 139.

Käesolev kirjutis käsitleb muudatusi maalasuvate kinnisvarade omanikkude ja maaomandite koosseisus, mis registreeritud 1934. kalendriaastal maaomandite katastris kinnistusjaoskondadest saadud andmeil. Võrreldes eelmise ülevaltatega*) on käesolev veidi tüüli-

kun, kuna siin on käsitletud ka andmeid maaomandite liitmise kohta nii 1934 kui 1933 a.

Vahtsusest on jäetud välja Maaseaduse alusel loodud üksuste esmakordne kinnistamine. Puuduvad andmed maaomandite üleminekutest Saaremaal.

I. MAAOMANDITE ÜLEMINEKUD. — MOUVEMENT et PARCELLEMENT des PROPRIÉTÉS AGRICOLES.

1. Arv ja põhjused. 1934 a. oli maaomandite liik-
Nombre et causes. lemissse tõmmatud üle riigi
3 543 üksust (1933 a. — arvates kaasa maaomandite
liitmisi — 3 288). Nimetatud arvust läks 2 176 üksust
(61,5%) tervelt uutele omanikkudele, 411 üksusest
(11,0%) läksid mõttelised osad uutele omanikele,
680 üksust (19,2%) eraldati tükeldamise teel ja 276
üksuse (7,7%) suurus on muutunud maaomandite liit-
misel. Võrreldes maaomandite üldarvuga oli liikle-
missse tõmmatud üksusi 2,8% (1933 a. 2,6%), kusjuures
maade järgi see protsent kõigub 1,8 (Virumaa) kuni
3,7 (Harjumaa).

Üleminekud põhjuseks oli enamuses ost-müük
(1 711 üksusel) ja pärimine (848 üksusel), neile järg-

nevad kinkimine (369 üksust), avalik enampakkum-
ine (220 üksust), ühisvara jagamine (208 üks.) ja
popsiseadus (70 üks.); muudel põhjustel läks üle
117 üksust.

Kuivõrd stabiilsed on üksikud talunditüübid
praegusis majandustingimuses, seda näitavad maa-
omandite üleminekud ostu-müügi ja sundmüügi teel
nii tervelt kui tükeldatult. Võttes kokku 1) vabal
kokkuleppel ja oksjonitel tervelt müüdnud maakohad,
2) ematalud, millest tükeldamise teel uued üksused
müüdnud, ning 3) maaomandid, millest osad teiste
üksuste külge müüdnud, — saame kokku 1 517 üksust
(1933 a. 1 432). Võrreldes müüdnud üksusi maaoman-
dite üldarvuga leiame järgmised suhtarvud:

Maaomandite ülemineku põhjused 1934 a.
Causes de transmission des propriétés en 1934.

1.	Ikäänd üle tervelt Transmission intégrale	Mõtteline osa eral- damine — Partie imaginaire détachée	Tükeldamise teel eraldatud — Parcelles détachées	Liitmisel teel muu- tunud — Propriétés additionnées	Kokku — Total
	Üksuste arv — Nombre des propriétés.				
Ost-müük — Achat, vente	000	180	419	212	1 711
Pärimine — Succession	704	144	—	—	848
Kinkimine — Donation	236	79	44	10	369
Ühisvara jagamine — Partage du bien commun	81	—	123	4	208
Avalik enampakkumine — Enchère publique	220	—	—	—	220
Popsiseadus — Lot pour conservation des petites exploitations fondées sur les terres arrentées de propriétés	—	—	70	—	70
Muud põhjused — Autres causes	35	8	24	50	117
Kokku — Total	2 176	411	680	276	3 543
1933	2 162	272	580	284	3 288

Müüdnud üksuste % vastava suurusrühma üldarvust (1929 a. koosseisus) — % des propriétés vendues (au total de groupe correspondant en 1929).

2.	Kuni 5 ha	5—10 ha	10—20 ha	20—40 ha	30—50 ha	Üle 50 ha	Kokku Total
Viru	0,8	1,0	1,1	0,7	0,9	1,3	0,9
Järva	1,9	0,9	1,0	1,4	1,2	2,1	1,3
Harju	2,5	1,0	1,3	1,6	1,3	2,1	1,7
Lääne	0,7	1,4	0,7	1,0	1,2	1,1	1,0
Pärnu	0,8	0,5	1,1	1,1	1,6	2,9	1,3
Viljandi	1,5	1,7	1,2	1,2	2,0	3,8	1,9
Tartu	0,7	0,9	1,0	1,1	1,3	2,5	1,1
Valga	1,0	0,2	0,5	0,9	1,0	1,5	1,0
Võru	0,5	0,6	0,9	0,6	1,1	0,8	0,7
Petseri	1,3	0,5	0,5	0,9	1,2	1,9	0,9
Kokku — Total	1,1	1,0	1,0	1,1	1,3	2,2	1,2
1933	0,9	0,8	1,0	1,2	1,3	2,0	1,1

Müüdnud üksuste arv pole suur: võrreldes maa-
omandite üldarvuga kõigest 1,2% (1933 a. 1,1%),
kõikudes maades 0,7—1,0% (1933 a. 0,7—1,7%).
Siiski näitavad need andmed, et stabiilsemaiks maa-

*) V. „Maaomandite üleminekud ja hinnad 1933 a.“ — E. Statistika nr. 161(4) — 1935.

omandeiks osutuvad väiksemad talundid, suurusega kuni 20 ha, mida on müüdnud protsendilisel väiksemal määral (1,0—1,1%; 1933 a. 0,8—1,0%) kui üle 20 ha üksusi (1,1—2,2%; 1933 a. 1,2—2,0%). Suuremate üksuste seast müüdnud maaomandite protsent, eriti 30—50 ja üle 50 ha suurusrühmades, — on enamikus maakondades suurem, nagu eelmiselgi aastal. Erandiks on Harjumaa, kus müüdnud suhteliselt palju suvitust- ja eluasemekohti kuni 5 ha suurusrühmas (2,5%, 1933 a. 2,1%). Omanikke vahetanud talude poolest esikohal seisab endiselt Viljandimaa, järgnevad Harju-, Pärnu-, Järva- ja Tartumaa, teistes maades on neid üksusi vähem, kuna viimasel kohal asub Võrumaa.

2. Tervete kinnistute ülemineku Tervete maaomanditena uutele omanikele läinud 2 176 üksusest on suurem osa — 1 207 üksust (55,5%) — keskmised ja suuremad talud üle 20 ha, kuna alla 10 ha maaomandeid on 594 üksust (27,3%). Suurimaks rühmaks on endiselt 30—50 ha

üksuste rühm 23,6% (1933 a. 24,5%), millele järgnevad 10—20 ha 17,2%, 20—30 ha 16,7%, 50—100 ha 14,0%, 5—10 ha 11,2%, 1—5 ha 8,9%, kuni 1 ha 7,2% ja lõpuks maaomandid üle 100 ha 1,2%. Petserimaa on kõik tervelt üleläänud 75 maaomandit alla 30 ha suured, kusjuures neist kuni 10 ha suuruseid 81,3% ja 1—5 ha üksi 45,3%. Väikeste üksuste suure hulga poolest paistab silma veel Harjumaa, kus 366 üksusest on 57 (15,6%) kuni 1 ha suuruseid ehitus-suvituskruute.

Tervete maakohtade untele omanikkudele ülemineku põhjuseks oli 1 120 juhul ehk 51,5% ost-müük ja avalik enampakkumine. Teisel kohal seisavad ülemineku põhjuseks pärimise ja kinkimise teel — 940 üksust 43,2% ühisvara jagamisel on terveid maaomandeid läinud üle 81 üksust — 3,7% ja muil põhjusil 35 üksust — 1,6% terveina üle läinud maaomandite üldarvust.

Enamikus maades on peamisteks ülemineku moodusteks ost-müük ja enampakkumine (48,4 — 65,3%), ainult Lääne-, Tartu- ja Võrumaal on esimesel

Untele omanikele läinud maaomandite arv — *Nombre des propriétés passées aux nouveaux propriétaires.*

3.	Viru	Järva	Harju	Lääne	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Kokku Total
Ost-müük — <i>Achat, vente</i>	140	87	170	101	77	86	124	26	41	48	900
Enampakkumine — <i>Enchère publique</i>	21	18	30	7	30	40	44	5	14	1	220
Pärimine ja kinkimine — <i>Succession et donation</i>	112	80	141	128	101	90	109	24	65	24	940
Ühisvara jagamine — <i>Partage de bien commun</i>	5	2	14	17	5	9	18	7	3	1	81
Muud põhjused — <i>Autres causes</i>	5	3	6	3	8	2	8	—	—	1	35
Kokku — Total	283	185	366	256	221	242	363	62	123	75	2 176

kohal ülemineku pärimise ja kinkimise teel (46,5 — 52,8%). Ostu-müügi teel üleläänud tervete maaomandite protsent kõigub 33,3—49,5%, arvatud välja Petserimaa, kus ost-müüki 64,0% tervelt üleläänud üksuste üldarvust. Avalikul enampakkumisel on müüdnud 220 maaomandit, s. o. 10,1%, kusjuures oksjonitel müüdnud üksuste protsent on suurem üleriiklikust keskmisest Pärnu- (13,8%), Viljandi- (20,2%), Tartu- (12,1%) ja Võrumaal (11,4%). Lõuna-Eesti maadest ainult Valga- ja Petserimaa on oksjonitel müüdnud maaomandite arv väiksem, esimeses 8,1% ja viimasel 1,3%. Põhja-Eesti maades kõigub enampakutud üksuste protsent 2,7 (Läänemaa) ja 9,8 (Harjumaa) vahel.

Pärimise ja kinkimise teel üleläänud 940 maaomandist on kinnise pärandusviisi järgi (ülele pärijale) läinud üle 645 üksust ehk 68,6% (1933 a. 71,4%), kuna ülejäänud 295 juhul ehk 31,4% (1933 a. 28,6%) on tegemist talude reaaljagamisega, s. o. pärandamisega mitmele pärijale.

Siit näeme, et enamikus maades on tarvitusel ülekaalus kinnise pärandamise viis, mille järgi on läinud üle 61,5—83,3% pärandatud ja kingitud maaomandist (1933 a. 64,0—79,0%). Võrreldes eelmise aastaga on ainuomanduse üleläänud maaomandite % vähenenud kõigis maades, arvatud välja Lääne-, Võru- ja Petserimaa.

Pärimise ja kinkimise teel üle läinud terved maaomandid. *Exploitations transmises en succession et donation.*

4.	Pärimise teel Succession		Kinkimise teel Donation		Kokku % Total %	
	ainuomandusse	ühisomandusse mõttel osades	en possession personnelle	en possession commune	ainuomandusse	ühisomandusse mõttel osades
Viru . . .	53	31	22	6	87,0	83,0
Järva . . .	30	24	25	1	88,7	31,3
Harju . . .	64	42	32	3	88,1	31,9
Lääne . . .	53	26	41	8	73,4	26,0
Pärnu . . .	55	28	18	—	72,3	27,7
Viljandi . . .	53	28	14	1	80,3	30,2
Tartu . . .	73	50	31	6	81,5	38,5
Valga . . .	12	9	3	—	62,5	37,5
Võru . . .	38	18	8	1	70,8	29,2
Petseri . . .	4	4	18	—	83,3	16,7
Kokku — Total . . .	435	269	210	26	68,6	31,4

Varemalt mõttelises osades päritud maaomandist tükeldati 1934 a. ühisvara jagamise korras 123 üksust (1933 a. 144), kuna tervelt ülele kaas-pärijaist läks üle ühisvara jagamisel 81 maaomandit (1933 a. 67). Võrreldes eelmise aastaga näib siin olukord liikuvat paranemise poole, kuid teisest küljest on 1934 a. sagenenud reaaljagamise juhud ja seega suurenenud nende maaomandite arv, mis peavad jääma teatavaks ajaks mitme kaas-pärija omandusse ning mille otstarbekas majandamine sellepärast on raskendatud.

3. Maaomandite mõtteliste murdosade üleminekud.
Transmission des parts idéaux.

1934 a. oli 411 sellist maa-kohta, kus tervest maaomandist üksikult seniseilt kaasomanikelt nende päralt olevad üksikud mõttelised murdosad läksid üle 479 uuele kaasomanikule. Ülemineku mooduseks oli 205 juhul ost-müük, 184 juhul pärimine, 81 juhul kinkimine ja 9 juhul muud põhjused. Üleriiklikult oli neist üleminekuist 131 (27,4%) niisugust, kus senine maaomandi kaasomanikkude arv suurenes, 244 üleminekut (50,9%), kus kaasomanikkude arv jäi endiseks, ja 104 üleminekut (21,7%) sellist, kus maaomandite kaasomanikkude arv vähenes ja toimus mõtteliste osade koondumine. Kõige vähem on kaasomanikkude arv suurenenud mõtteliste osade üleminekul ostu-müügi teel — 40 juhul (19,5%), kuna 65 juhul (31,7%) mõttelisi osi müüdi nende kaasparijatelt väljaostmise sihiga ja 100 juhul (48,8%) mõtteliste osade müükidest jäi kaasomanikkude arv endiseks. Kinkimise teel üleläänud mõtteliste osade juures on 29 juhul (35,8%) kaasomanikkude arv suurenenud, kuna pärimise teel mõtteliste osade üleminekuist on kaasomanike arv suurenenud 59 juhul (32,1%).

Eelmise aastaga võrreldes on mõtteliste osade üleandmise arv suurenenud 160 juhu (50,2%) võrra, kuid suhteliselt on vähenenud nende juhtude arv, kus mõtteliste osade üleminekul kaasomanikkude arv suurenes. Seega üldine mõtteliste osade üleminekute arvu suurenemine kompenseerub kaasomanikkude arvu vähenemisega.

4. Maaomandite tükeldamine.
Parcellement des exploitations.

1934 a. tükeldati üle riigi 514 maaomandit, eraldades 680 uut kinnistutüksust, mis ühes tükeldatud üksustest endistele omanikkudele jäänud ematalude jääkidega kokku annavad 1194 kinnisvara, s. o. 154 üksust rohkem kui 1933 a.

Tükeldatud maaomandid jagunevad suuruselt järgmiselt: kuni 10 ha 42 üksust, 10—20 ha 31, 20—30 ha 65, 30—50 ha 163 ja üle 50 ha 213 talu. Kõige enam on maaomandeid tükeldatud võrreldes nende üldarvuga Harjumaal (0,7%), järgnevad Viljandi-

(0,5%), Lääne-, Pärnu-, Tartu-, Valga- ja Võrumaa (0,4%), Järva- ja Petserimaa (0,3%) ning Virumaa (0,1%).

Väikesi alla 20 ha talusid tükeldati 73, s. o. 14,2% tükeldatud üksuste üldarvust, milline arv on 15 üksuse võrra väiksem 1933 a. omast. Väikeste alla 20 ha talude tükeldamise poolest on esikohal Petserimaa (0,3% kuni 20 ha talude üldarvust) ja Harjumaal (0,2%), kuna Järva-, Lääne-, Pärnu- ja Viljandimaal võrdub see arv üleriiklikule keskmisele (0,1%), olles teistes maades alla selle, arvatud välja Valgamaal, kus kõik tükeldatud üksused on üle 20 ha.

Tükeldamise põhjuseks enamikul tükeldatud maaomandeist oli ost-müük, nimelt 291 juhul, s. o. 56,6% tükeldatud talude üldarvust (1933 a. 235 juhul, 51,1%); ühisvara jagamise korras on tükeldatud 102 üksust 19,8% (1933 a. 115 üks. 25,0%); popsiseaduse alusel on eraldatud väikekohti 62 talust — 12,1% (1933 a. 64 talust 13,0%); kinkimise teel eraldati uusi maaomandeid 37 talust — 7,2% (1933 a. 26 talust 5,7%) ning muil põhjusil 22 talust — 4,3% (1933 a. 20 tal. 4,8%).

Tükeldatud maaomandeist on Asunduskomisjoni poolt asunduskapitali abil omandatud 13 ematalust riigi ettevõttel loodud 47 uut asunduskohta, neist 29 uut talu (üle 5 ha), 15 eluaseme kohta (1—5 ha) ja 3 ehituskrunti (kuni 1 ha). 1933 a. oli asunduskomisjoni poolt müüdnud 2 ematalust 2 uut talu.

Peale selle on 1934 a. kinnistatud asunduskapitalist saadud laenu kaasabil erateel asutatud 45 uut maaomandit (1933 a. 24 üks.), millest 4 eluaseme kohta 1—5 ha ja 41 talu (1933 a. 24) üle 5 ha. Neist on ostu-müügi ja kinkimise teel läinud üle 1934 a. 40 ja 1933 a. 23 üksust ning ühisvara jagamise teel 1934 a. 5 ja 1933 a. 1 üksust.

Ülejäänud 538 tükeldamisel loodud uuest üksusest on ostu-müügi ja kinkimise teel läinud üle 376 üksust ehk 55,8% uute üksuste üldarvust (1933 a. 308 üks. 53,1%), mis näitab eraviisilise asundustegevuse tõusu 1934 a. Eraviisil asundatud maaomandeist on 143 (1933 a. 115) uut talu üle 5 ha, 102 eluaseme kohta (1933 a. 58) 1—5 ha ning 131 ehituskrunti (1933 a. 135) alla 1 ha.

Maaomandite tükeldamisel loodud uute üksuste arv — *Nombre des propriétés formées par parcellement.*

5.	Kuni 1 ha	1—5 ha	5—10 ha	10—20 ha	20—30 ha	30—50 ha	Üle 50 ha	Kokku Total
Viru	7	2	2	9	3	2	—	25
Järva	13	7	3	1	0	2	—	32
Harja	80	19	14	26	16	8	3	166
Lääne	30	9	12	19	4	1	—	75
Pärnu	10	21	13	15	10	2	—	71
Viljandi	18	15	7	19	9	1	1	65
Tartu	23	38	22	23	23	6	—	140
Valga	4	1	2	5	10	5	1	28
Võru	2	14	6	13	4	5	—	44
Petseri	10	18	3	2	1	—	—	34
Kokku — Total	192	144	84	137	86	32	5	680

Maaomandite tükeldamise teel loodud uued üksused on enamikus väikesed kääbuskohad: 420 üksust ehk 61,8% uute üksuste arvust on alla 10 ha (1933 a. 64,1%). Ainult Valga- (25,0%), Viru- (44,0%) ja Võrumaal (50%) on neid vähem, teistes maades 53,8% (Viljandimaal) kuni 91,2% (Petserimaal). Neist 192 üksust — 28,2% (1933 a. 35,3%) — on alla 1 ha ehituskruunid, mille protsent uute maaomandite üldarvust ulatub Harjumaal 48,2%, Järva- 40,6%, Lääne- 40,0%, Petseri-, Viru-, ja Viljandimaal 29,4 — 20,0%, Tartu-, Valga- ja Pärnumaal 16,4—14,1% ning Võrumaal 4,5%.

1—10 ha suuruste maaomandite, s. o. kõrvaltöökohtade, liiki kuulub tükeldamise teel loodud uutest maaomanditeist 228 üksust ehk 33,5% (1933 a. 28,8%). Kõige enam on neid üksusi kujundatud Petseri- (61,8%), Pärnu- (47,0%), Võru- (45,6%) ja

Tartumaal (42,8%), järgnevad Viljandi- (33,8%), Järva- (31,2%) ja Läänemaa (28,0%), kõige vähem on kõrvaltöökohti loodud Harju- (19,0%), Viru- (16,0%) ja Valgamaal (10,7%).

Ülejäänud tükeldamisel loodud üksused, arvult 260, s. o. 38,2% (1933 a. 35,0%) on üle 10 ha suured. Neid on kõige enam uute üksuste arvust Valga- (75%), Viru- (56,0%) ja Võrumaal (50%) kuna teistes maades kõikus nende protsent 46,2 (Viljandim.) ja 28,1 (Järvam.) vahel, arvatud välja Petserimaa, kus neid on ainult 8,8%.

1934 a. on suurenenud nii absoluutselt kui ka suhteliselt, võrreldes eelmise aastaga, tükeldamise teel kujundatud uute elujuliste talude (üle 10 ha) ja eluasemekohtade (1—10 ha) arv, selle vastu aga läinud tagasi ehituskruuntide (alla 1 ha) arv.

Maaomandite vähenemine tükeldamisel — Diminution des propriétés parcelées.

6.	% suurustükide järgi — % d'après les catégories de grandeur						
	Kuni 10 ha Au-dessous de 10 ha	10—20 ha	20—30 ha	30—50 ha	50—100 ha	Üle 100 ha Au-dessus de 100 ha	Kokku Total
Tükeldatud üksused enne tükeldamist — Unités parcelées avant le parcellement	8,2	6,0	12,7	81,7	35,0	0,4	100
Peale uute üksuste eraldamist alalejäänud maaomandid — Propriétés restées après le détachement de nouvelles unités . . .	11,0	14,8	23,1	27,8	18,1	4,3	100
Tükeldamise tagajärjel kujunenud maa- omandite koguarv — Propriétés formées par parcellement — total	40,3	17,8	17,2	14,7	8,1	1,9	100

Partsellitud maaomandid ühes neist eraldatud üksustega (kokku 1194 üksust) suurelt osalt on alla 10 ha — 481 üksust ehk 40,3%, milline arv võrreldes 1933 a. on suhteliselt vähenenud, kuna siis oli alla 10 ha üksusi 438 — s. o. 42,1% partsellitud ja neist eraldatud üksuste summast, kuid absoluutselt suurenenud 43 üksuse võrra, moodustades maaomandite üldarvust 1934 a. 0,4% (1933 a. 0,3%). Seega kestab edasi talude pulveriseerimine kääbuskohtadeks.

5. Maaomandite liitmine 1933 ja 1934 a.

Fusionnement des propriétés agricoles en 1933 et 1934.

senine iseseisev kinnistusüksus liidetakse teise maaomandi külge. Sel kombel väheneb muidugi üks kinnistusüksus või kaob täiesti, kuna teine selle eest muutub suuremaks.

Maaomandite, millest osad liideti teiste külge, oli 1933 aastal 186 ja 1934 a. 158. Nende arvel suurenes 1933 a. 98 maaomandit ja 1934 a. 118 üksust, kusjuures 1933 a. teiste külge liitusid tervetena 3 üksust (Võrumaal). Seega võttis osa liitmise protsessist 1933 a. 284 ja 1934 a. 276 üksust, s. o. kummalgi aastal 0,2% maaomandite üldarvust.

Ülemineku mooduste järgi jagunevad liitmisest osavõtnud maaomandid järgmiselt:

	1933	1934
ost-müük	205 üksust	212 üksust
sundvõõrandamine	40 „	88 „
maade vahetus	16 „	11 „
muud põhjused	17 „	15 „

Nagu siit näeme, on peamiseks ülemineku põhjuseks maaomandite liitmise juures ost-müük ja maade sundvõõrandamine raudteede alla ja teistele riiklikkudele asutistele heakorra otstarbeks. Selle järele tulevad maade vahetusest osavõtnud maaomandid, mis esinevad peagu kõik nii maatikide äraandjana kui ka vastuvõtjana, 1933 a. oli ainult 2 üksust ja 1934 a. 1 üksus, millest vahetuse korral pole eraldatud osa, vaid neile on ainult liidetud juurde maatikku, mis vastutasuks saadud sama maaomaniku päralt oleva teise kinnistusüksuse küljest vahetusel eraldatud maa eest.

Liitmiste juures on maaomandite suurused muutunud ja nimelt on vähenenud 1933 a. väiksemate (kuni 20 ha) maaomandite arv nii absoluut- kui suhtarvudes, misama on vähenenud suuremate (üle 50 ha) maaomandite arv, kuna selle vastu on suurenenud keskmiste talude arv (20—50 ha); 1934 a. on suurenenud liitmisest osavõtnud maaomanditeist teiste suurustükide arvel 10—20 ha ja 20—50 ha suurustükidesse kuuluvate maaomandite arv.

Üldse on liitmisel 1933 a. suurenenud 104 ja vähenenud 177 maaomandit (kus juures 3 kinnistus-

Maaomandite suuruse muutumine liitmise jures — *Changement de la grandeur des propriétés fusionnées.*

7.	Maaomandite arv % suurustiliikide järgi — <i>Nombre des propriétés d'après les catégories de grandeur</i>													
	1933						1934							
	Kuni 1 ha	1—10 ha	10—20 ha	20—50 ha	Üle 50 ha	Tead- mata ¹⁾	Kokku Total	Kuni 1 ha	1—10 ha	10—20 ha	20—50 ha	Üle 50 ha	Tead- mata ¹⁾	Kokku Total
Enne liitmist — <i>Avant fu- sionnement</i>	4,0	20,1	13,0	41,2	17,3	3,5	100	6,2	20,7	18,8	37,3	13,4	3,6	100
Pärast liitmist — <i>Après fu- sionnement</i>	3,6	18,9	12,4	45,6	16,0	3,5	100	5,1	19,2	21,7	33,4	12,0	3,6	100

üksust on tervelt teiste külge liidetud ja hoopis kadunud ära) ning 1934 a. suurenenud 123 ja vähenenud 153 maaomandit.

Liitmisel on läinud üle 1933 a. 178 ja 1934 a. 170 maatükki, millest ostu-müügi teel läinud üle vastavalt 121 ja 120, sundvõõrandamise teel 42 ja 33, kinkimise teel 1 ja 5, ühisvara jagamisel 2 ja 2 ning maavahetuse teel 12 ja 10 maatükki. Teiste maaomandite külge liidetud üksused ise on väikesed: 1933 a. oli neist kuni 1 ha 87 ja 1934 a. 80, 1—5 ha vastavalt 63 ja 54, 5—10 ha 15 ja 19, 10—20 ha 13 ja 14, 20—30 ha 1934 a. 2 üksust ning 30—50 ha 1934 a. 1 maatükk.

Üldiselt peab eeltoodud andmete kohta tähendama, et need ei kajasta täielikult kinnistute koosseisus

toimunud muudatusi. On teada, et paljudes kohtades teostub kinnistustüksuste liitmine ühisesse majapidamisse, ilma et seda kinnistusraamatuis registreeritaks. Nii leidus 1929 a. põllumajandusliku üleskirjutuse andmeil mitukümmend suurmaapidamist, mida kinnistusraamatud ei tunnud. Niisama on teada palju juhte, kus eraldatakse maaomandeist maid ja asutatakse neil uusi majapidamisi, ilma et maa eraldamist ja uue üksuse loomist kinnistusraamatuis märgitaks. Kinnistusraamatute tege-likkusega kooskõlastamiseks nii üksuse kui ka maaomanikkude huvides oleks tarvis mõningaid seadusandlikke korraldusi.

II. MAAOMANDITE HINNAD. — *PRIX des PROPRIÉTÉS.*

6. Tervete maaomandite hinnad.

*Prix des propriétés
intégrales.*

Maaomandite hindu käsitades peab märkima, et siin- toodud andmed haaravad neid maaomandite üleminekuid, mis on kinnistusjaoskonnas registreeritud 1934. kalendri- aastal, kuid osa neist kinnisvaradest võis minna üle tegelikult ka varem, mispärast andmed ei sisalda kõiki tegelikke vastava kalendriaasta üleminekuid. Käesolevas kirjutises on peale tervete ja tükeldamise teel üleläänud maaomandite hindade käsitatud ka liitmise teel üleläänud kinnistute hindu nii 1934 kui ka eelmisel aastal.

Tervete üksustena üleläänud maaomandite hinna arvestusel on käsitatud 1417 (2176) maaomandit, s. o. 65,1% koguarvust, millest ostu-müügi teel läinud üle 895 (900), avalikul enampakkumisel müüdud 220 (220), kingitud 228 (236) ja ühisvara jagamise teel läinud üle 74 (81) üksust (sulgudes üleläänud kinnisvarade koguarvud.)

Avalikul enampakkumisel müüdud kinnisvarade keskmine hind on veidi suurem hariliku ostu-müügi teel üleläänud maaomandite hinnast: viimane on 112 kr hektaarile ja 45 kr puhtakasurublale (1933 a. vastavalt 113,45), kuna enampakkumisel müüdud

Maaomandite keskmised hinnad ülemineku mooduste järgi 1934 a. — *Prix moyens des propriétés d'après les causes de transmission en 1934.*

8.	Kr pro ha — <i>Kr par ha</i>					Kr pro puhtakasurubla <i>Kr par „une rouble“ de revenu net.</i>				
	Ost-müük	Avalik enampakkum.	Keskml.	Kinkimine	Ühisvara jagamine	Achat, vente	Enchère publique	Total	Donation	Partage du bien commun.
Viru	103	79	99	47	71	86	25	34	17	31
Järva	103	133	107	64	41	35	45	36	24	17
Harju	103	115	107	45	52	44	55	43	23	25
Lääne	80	77	79	33	41	33	39	38	16	22
Pärnu	122	126	124	66	54	87	69	68	39	24
Viljandi	124	144	134	76	134	46	59	52	35	56
Tartu	129	154	138	98	103	44	37	48	35	37
Vaiga	133	151	138	73	98	87	55	63	27	48
Võru	139	114	132	31	61	34	67	79	39	32
Petseri	101	111	102	64	—	43	201	44	22	—
F.-Eestis	97	106	99	43	49	33	44	39	19	24
L.-Eestis	127	141	132	32	96	53	61	58	35	40
Keskmine — Total	112	130	117	59	76	45	53	48	26	34

¹⁾ Raudtee ja muude riigiasutuste maad, mis maksustamisele ei kuulu ja mille kohta katastris seni täpsed andmed puuduvad.

üksuste hind võrdub 130 kr hektaarile ja 55 kr puhtakasu-
kasurublale (1933 a. 114:50). Nende kahe liigi kesk-
mine hind on kr 117 pro ha ja kr 48 pro pk.-rubla
(1933 a. 113:46). Maade järgi maaomandite keskmine
hind kõigub hektaarilt 79 kr (Läänemaal) kuni 138 kr
(Tartu- ja Valgemaal) ning hind puhtakasu-
rubla kohta 34 kr (Virumaal) kuni 79 kr (Võrumaal). Selle
juures on Lõuna Eestis hind kõrgem kui Põhja Eestis:
ostu-müügi teel üleläänud maaomandite Kr 30 pro
ha ja kr 15 pro pk.-rubla, oksjonitel müüdud üksustel
kr 35 pro ha ja kr 17 pro pk.-rubla ning mõlemas
liigis kokku kr 33 pro ha ja kr 17 pro pk.-rubla.

Ostu-müügi ja avaliku enampakkumise teel üle läinud maaomandite keskmine hind suuruse järgi.
Prix moyen des propriétés passées par achat, vente et enchère publique d'après la grandeur.

9.	Ha kohta kr — Kr par ha				Puhtakasu- rubla kohta kr Kr par „une rouble“ de revenu net				Pro ha ja pro pk.-rbl. hinna keskm. %
	P.-Eestis	L.-Eestis	Keskmine — Moyenne		P.-Eestis	L.-Eestis	Keskmine — Moyenne		
			Kr	% (30—50 ha hind = 100)			Kr	% (30—50 ha hind = 100)	
Kuni 1 ha . . .	2 062	2 202	2 109	2 174	444	432	440	1 048	1 611
1— 5 „ . . .	261	273	268	276	98	100	99	236	259
5— 10 „ . . .	110	269	180	136	33	79	58	136	162
10— 20 „ . . .	122	187	151	156	41	66	52	123	139
20— 30 „ . . .	98	183	133	137	33	70	47	112	124
30— 50 „ . . .	75	116	97	100	31	53	42	100	100
50— 100 „ . . .	86	104	97	100	43	49	47	112	106
Üle 100 „ . . .	65	78	73	75	33	34	35	83	79

Tükeldamise teel kujundatud maaomandite hinnad kr — *Prix moyens de propriétés formées par parcellement (en kr).*

10.	Ha kohta — Par ha				Puhtakasu- rubla kohta Par „une rouble“ de revenu net			
	Ostu-müük	Kinkimine	Ühisvara jagamine	Popsiseadus	Achat, vente	Donation	Partage du bien commun.	Popsiseadus ¹⁾
Viru	103	16	77	59	44	22	31	10
Järva	78	94	59	250	49	62	54	50
Harju	128	20	47	51	59	11	30	43
Lääne	81	19	54	21	36	11	23	74
Pärnu	136	28	44	—	77	16	23	—
Viljandi	117	72	158	32	49	16	75	12
Tartu	242	46	122	51	67	19	48	26
Valga	57	29	107	—	44	24	57	—
Võru	130	86	31	—	62	45	37	—
Petseri	172	23	46	—	62	59	17	—
P.-Eestis	111	21	54	33	52	12	30	50
L.-Eestis	149	52	105	44	62	26	47	20
Keskmine — Total	136	31	82	35	59	17	46	39

varad. Maahind ha-lt kõigub suurusrühmade järgi
Kr 65 — 2 062 Põhja-Eestis (1933 a. 38 — 2 504)
ja Kr 76 — 2 202 Lõuna-Eestis (1933 a. 88 — 2 518)
ning üleriiklikult Kr 73 — 2 109 (1933 a. 74 — 2 510).
Puhtakasu-
rubla kohta arvates oli hind Kr 31 — 444
P.-Eestis (1933 a. 30 — 688), L.-Eestis Kr 34 — 432
(1933 a. 47 — 493) ning üleriiklik keskmine hind
Kr 35 — 440 (1933 a. 41 — 587). Võrreldes eelmise
aastaga on aga hinnad väiksematel maaomanditel
läinud madalamaks, kuna selle vastu on suuremate
üksuste hinnad veidi tõusnud, mille tõttu keskmiste
hindade kõikumine suurusrühmade vahel pole nii
suur kui 1933 a.

Kui lugeda 30—50 ha suuruste maaomandite
keskmist hinda võrduvaks 100, siis näeme, et ha kohta

Üldiselt on hinnad veidi kõrgemad eelmise aasta
hindadest, kusjuures maade järgi keskmiste hindade
kõikumise amplituud 1934 a. ha kohta arvatult on
väiksem eelmise aasta omast, kuid puhtakasu-
rubla kohta arvatud keskmised hinnad annavad 1933 a.
omast suuremaid kõikumisi. Vastandina eelmisele
aastale on hinnad pro ha ostu-müügi teel üleläänud
üksustel tühtlasemad enampakkumistel müüdud maa-
omandite hindadest, mis 1933 a. osutasid väiksemaid
kõikumisi.

Nagu eelmiselgi aastal on maaomandite hind
seda kõrgem, mida väiksemad on müüdud kinnis-

hinna protsent suureneb üksuste vähenedes, ulatudes
kuni 1 ha maaomandite 2 174, ning väheneb maa-
omandite suurenedes kuni 75 üle 100 ha üksustel.
Hinna protsent puhtakasu-
rubla kohta liigub peagu
samasuguse korrapärasusega (1 611 — 83 vahel), arva-
tud välja 50—100 ha üksused, millel protsent on
suurem 30—50 ha maaomandite omast.

7. Talude tükel- damise teel kujundatud nute maaomandite hinnad.

*Prix des propriétés
nouvelles formées par
parcellement.*

Tükeldamise juures eraldatud
ueded üksused (asundustalud,
eluasemekohad ja ehituskrun-
did) on uutele omanikkudele
läinud peamiselt ostu-müügi,
ühisvara jagamise ja kinkimise
teel ning Popsiseaduse alusel (v. tabel 1). Nende
üleminekuliikide kohta omame ka hindade andmeid;

¹⁾ Loi pour conservation des petites exploitations fondées sur les terres arrentées de propriétés.

nimelt ostu-müügi teel 418 (419), kingitud 41 (44), ühisvara jagamisel eraldatud 101 (123) ja Popsiseaduse alusel 49 (70) maaomandi kohta (sulgudes vastava liigi üleminekute üldarv).

Nagu eelmiselgi aastal on hinnad maade järele ja ülemineku viiside järele väga mitmekesised. Neist väärilhemat vaatlust ostu-müügi teel ülelänud üksuste hind, mis oli keskmiselt *ha* kohta *Kr* 136 ja *pk.-rubla* kohta *Kr* 59 (1933 a. vastavalt 98:49), kõikides maade järele pro *ha* *Kr* 242 (Tartumaal) kuni *Kr* 57 (Valgemaal) ning pro *pk.-rubla* *Kr* 77 (Pärnumaal) kuni *Kr* 36 (Läänemaal). Seejuures on hinnad L.-Eestis kõrgemad, nimelt pro *ha* 149 *kr* P.-Eesti 111 *kr* vastu (1933 a. vastavalt 86:124) ja pro *pk.-rubla* *Kr* 62:52 (1933 a. 50:47).

Suuruse järgi on ka tükeldamisel loodud maaomandite hind seda suurem, mida väiksemad on müüdü üksused, hinna kõikudes *Kr* 904 — 87 pro *ha* ja *Kr* 277 — 47 pro *pk.-rubla*, kusjuures P.-Eestis hinnad *ha* kohta kõiguvad märksa suuremas amplituudis (*Kr* 1 321 — 56) kui L.-Eestis (*Kr* 423 — 87).

Tervetena müüdü maa-omandite hinnast (v. tabelid 8 ja 9) on tükeldamisel loodud uute maaomandite hind ülerikklikult keskmiselt kõrgem *Kr* 19 pro *ha* ja *Kr* 11 pro puhatakasurubla. Vaadeldes aga hindu üksikuis suurusrühmades leiame, et vahe tervete ja tükeldamisel tekkinud uute üksuste hindades kõigub pro *ha* — 1 205 kuni + 15 *kr* (P.-Eestis — 741 kuni

+ 23, L.-Eestis — 1 779 kuni — 10 *kr*); pro *pk.-rubla* — 163 kuni + 15 *kr* (P.-Eestis — 33 kuni + 12, L.-Eestis — 304 kuni + 11 *kr*). Seejuures on uutel üksustel hinnad seda madalamad tervete maaomandite hinnast, mida väiksemad on maaomandid, kuid üksuste suurenedes kaob vahe ja üle 30 *ha* maaomanditeil on tükeldamisel loodud üksuste hind pro *ha* kõrgem tervelt müüdü maaomandite omast, arvatud välja L.-Eesti, kus see püsib kõigis suurusrühmades madalamal tervete üksuste hinnast. Pro *pk.-rubla* arvatud keskmised hinnad on üle riigi ja P.-Eestis üle 20 *ha*, L.-Eestis üle 30 *ha* üksusel kõrgemad, kui tervelt müüdü üksusel.

Võrreldes eelmise aasta hindadega on keskmine tükeldamisel müüdü maaomandi hind 1934 a. kõrgem 38 *kr* võrra pro *ha* ja 10 *kr* võrra pro puhatakasurubla.

8. Maaomandite liitmisel ülelänud üksuste hinnad. Prix de propriétés nouvelles formées par fusionnement.

Nagu nägime (v. p. 5) on maaomandite tervelt ja osaliselt teiste külge liitmisel teele omanikkudele länud 1933 a. 178 ja 1934 a.

170 üksust, mis suures enamuses on väikesed alla 10 *ha* maatükid. On olemas andmed peagu kõigi nende üksuste hinna kohta arvatud välja 1933 a. 4 ostu-müügi teel ülelänud ja 1 sundvõõrandatud maatükk ning 1934 a. 1 ostu-müügi teel ülelänud üksus.

Maaomandite liitmisel üle länud maatükuste hinnad — Prix de propriétés formées par fusionnement.

11.	1934						1933					
	Ha kohta			Pk.-rubla kohta			Par ha			Par „une rouble“ de revenu net		
	P.-Eestis	L.-Eestis	Keskmine	P.-Eestis	L.-Eestis	Keskmine	P.-Eestis	L.-Eestis	Keskmine	P.-Eestis	L.-Eestis	Total
Ost-müük — Achat, vente	73	116	90	27	56	38	241	97	173	108	59	88
Sundvõõrandamine — Acquisition par expropriation	350	200	243	339	96	102	175	169	171	198	72	86
Kinkimine — Donation	24	120	24	20	—	20	—	178	176	—	107	107
Ühisvara jagamine — Partage du bien commun	27	40	28	—	7	7	27	524	170	28	110	32
Maavahetus — Echange de terre	—	37	37	—	18	18	36	277	106	38	73	58

Nagu näha siit tabelist on teiste kinnistute külge liitunud maatükkide hinnad väga mitmekesised. Arvesse võttes ülelänud üksuste võrdlemisi väikest pindala ja vähest arvu, ei saa nende hinna kujunemist teha mingeid kindlaid järeldusi, arvatud välja ostu-müügi teel ülelänud üksused. Viimaste keskmine hind oli 1934 a. tunduvalt madalam kui 1933 a. Suur hinnavahe kahe aasta hindades on nähtavasti tingitud ülelänud maatükkide mitmekesisest väärtusest ja ka asendist, mis neid ühel või teisel juhul tegi ostjale või müüjale hinnatavamaks. Siin vääril märkimist, et L.-Eesti maades (arvatud välja Pärnu- ja Tartumaa) olid hinnad pro *ha* 1934 a. kõrgemad kui 1933 a., kõikides 1934 a. 103—199 *kr* ja 1933 a. 51—127 *kr*. Pärnumaal oli hind pro *ha* 1934 a. 57 *kr* ja 1933 a. 80 *kr* ning Tartumaal vastavalt 135 *kr*

ja 174 *kr*. P.-Eesti maades olid hinnad vastupidi kõrgemad 1933 aastal (107—392 *kr* pro *ha*) 1934 a. omadest (62—109 *kr*).

Maaomandite suuruse järele oli liidetud maatükkide hind järgmine:

Kuni 1 ha	Pro ha		Pro <i>pk.-rubla</i>	
	1934 a.	1933 a.	1934 a.	1933 a.
572 <i>kr</i>	262 <i>kr</i>	132 <i>kr</i>	93 <i>kr</i>	
1—5 „	105 „	127 „	41 „	
5—10 „	70 „	122 „	30 „	
10—20 „	47 „	232 „	25 „	
20—30 „	20 „	—	31 „	

Siit näeme, et ka liitmisel teel ülelänud maaomandite hind seda kõrgem, mida väiksemad on maatükid, kuid üldiselt nende hind püsib madalamal tervelt ja tükeldamisel teel ülelänud kinnistute hin-

nast, olles seejuures kuni 1 ha suurusel üksusil 1934 a. kõrgem, teistes suurusliikides aga madalam kui 1933 a.

9. 1934 a. maaomandite hinna võrdlus eelmise aasta hindadega.
Comparison des prix des propriétés en 1934 et pour les années précédentes.

Tervelt vabamüügil ostetud maaomandite keskmine hind püsis 1934 a. pea samal tasemel kui 1933 a., olles viimasest väiksem 1 kr võrra hehtaarit, kusjuures P.-Eestis keskmine hind oli 1934 a. kõrgem 5 kr võrra ja L.-Eestis 4 kr võrra madalam 1933 a. hinnast. Enampakkumistel müüdnud tervetel maaomanditel oli keskmine

hind 1934 a. kõrgem eelmise aasta omast P.-Eestis 12 kr, L.-Eestis 22 kr ja üleriiklikult 16 kr ha-lt. Uute asunduskruntide hind oli kallim eelmise aasta omast üleriiklikult 38 kr ja L.-Eestis 63 kr võrra, kuna P.-Eestis seevastu madalam 13 kr võrra pro ha. Juurelõigeteks, s. o. teiste üksuste külge liitmiseks, müüdnud maaomanditel oli aga 1934 a. hind madalam 1933 a. hinnast P.-Eestis 168 kr võrra, üle riigi 83 kr võrra ning L.-Eestis kõrgem 19 kr.

Üldiselt seisavad keskmise hinna kõrguse poolest 1934 a. esikohal uued asunduskohad (136 kr), teisel avalikul enampakkumisel müüdnud terved maaomandid

Maaomandite hinnad kr pro ha suuruse ja ülemineku viiside järgi 1934 ja 1933.
Prix des propriétés agricoles par les catégories de grandeur et par les modes de transmission.

12.	Tervete maaomandite ost-müügil <i>Achat, vente des propriétés intégrales</i>			Tervete maaomandite müügil avalikul enampakkumisel <i>Enchère publique des propriétés intégrales</i>			Asunduskohtade ost-müügil <i>Achat, vente des propriétés nouvellement fondées</i>			Juurelõigete (hildetud üksuste) ost-müügil <i>Achat, vente des propriétés juxtaposées</i>		
	P.-Eestis	L.-Eestis	Keskmine	P.-Eestis	L.-Eestis	Keskmine	P.-Eestis	L.-Eestis	Keskmine	P.-Eestis	L.-Eestis	Keskmine
1934												
Kuni 1 ha	1 079	1 043	1 475	5 335	8 007	6 531	1 321	423	904	652	507	572
1—5 "	255	211	228	321	2 303	981	159	240	224	72	150	105
5—10 "	110	205	150	111	588	380	63	134	108	74	79	76
10—20 "	123	185	149	115	202	166	81	166	142	89	58	47
20—30 "	98	196	133	101	154	135	56	110	102	20	—	20
30—50 "	77	103	89	68	133	113	90	106	100	—	—	—
50—100 "	73	98	88	121	109	112	—	87	87	—	—	—
Üle 100 "	32	59	53	94	117	107	88	—	58	—	—	—
Keskmine — Total	97	127	112	106	141	130	111	149	136	73	116	90
1933												
Kuni 1 ha	2 575	2 480	2 535	523	3 513	1 825	1 560	894	1 271	311	181	262
1—5 "	458	231	298	3 274	—	3 274	306	116	188	131	123	127
5—10 "	119	192	158	291	189	251	78	93	87	108	157	122
10—20 "	107	103	133	117	170	150	62	91	79	443	53	232
20—30 "	94	140	110	88	143	128	54	92	81	—	—	—
30—50 "	70	134	106	96	130	118	47	50	55	—	—	—
50—100 "	68	84	85	60	118	110	42	47	46	—	—	—
Üle 100 "	38	86	61	—	89	89	—	55	55	—	—	—
Keskmine — Total	92	131	113	94	119	114	124	86	98	241	97	173

(130 kr), kolmandal vabalt müüdnud terved maaomandid (112 kr) ning viimasel kohal juurelõigeteks müüdnud üksused (90 kr pro ha). 1933 a. olid hinnalt esikohal aga juurelõigeteks müüdnud üksused (173 kr) millele järgnesid enampakkumisel müüdnud terved maaomandid (114 kr), vabalt müüdnud terved kinnistud (113 kr) ja uued asunduskohad (98 kr).

Kui aga võrrelda hindu üksikute suurusrühmade kaupa, siis näeme, et nii 1934 kui 1933 a. on kallimad hinnad (arvatud välja mõned üksikud erandid, mis tingitud enamasti maaomandite arvu väiksusest vastavas rühmas) avalikul enampakkumisel müüdnud maaomanditel, neile järgnevad vabamüügil ostetud terved maaomandid, uued asunduskrundid ning viimasel kohal juurelõigeteks müüdnud üksused.

Võrreldes 1933 a. hindadega on enampakkumisel müüdnud tervete maaomandite hinnad tõusnud pea kõigis suurusrühmades, arvatud välja 1—5 ha ja 30—50 ha rühmad, Kr 4 706—2 ha pealt. Niisama on ka uute asunduskohtade hind kõigis suurusrühmades (arvatud välja kuni 1 ha rühm) tõusnud 63—21 kr pro ha. Selle vastu vabamüügil ostetud tervete maa-

omandite hind on tõusnud ainult 10—20, 20—30 ja 50—100 ha rühmades 23—3 kr võrra ha-lt, teistes rühmades aga lüüdnud tagasi. Juurelõigeteks müüdnud maatükidel on kuni 1 ha suurustel hind tõusnud eelmise aasta hinnaga võrreldes kr 310 ha-lt, teistes suurusrühmades aga lüüdnud tagasi.

Üldiselt on 1934 a. nagu eelmiselgi kõigis neljas ülemineku liigis hinnad seda kõrgemad, mida väiksemad on üleläänud üksused, kuid hindade kõikumise amplituud on vabamüügil ostetud maaomanditel ja tükeldamisel loodud uutel asunduskohtadel väiksem, avalikul enampakkumisel müüdnud tervetel maaomanditel ja juurelõikeks müüdnud maatükidel aga suurem 1933 a. omast. Teiste sõnadega viimastel ülemineku liikidel on väikeste üksuste hind tõusnud rohkem kui suurematel maaomanditel, kuna tervelt hariliku ostu-müügi teel üleläänud ja uutel asunduskohtadel hinnad eelmise aastaga võrreldes on lüüdnud väiksemal üksusel ja tõusnud suuremal.

Jättes kõrvale liitmise teel üleläänud maatükide hindu ning vaadeldes koos tervelt vabamüügil

ja oksjonitel ületanud ning tükeldamisel loodud uute üksuste hindu (jättes välja kuni 1 ha suurused üksused) näeme, et põllumajanduslike üksuste hind pro ha 1934 a. on tõsnud 8 kr (7,6%) võrra kõrgemale 1933 a. hinnast (1933 a. kr 106, 1934 a. kr

114 pro ha). Seejuures on hind tõusnud Petseri- 50,0, Võru- 20,8, Lääne- 20,3, Pärnu 19,3, Järva- 17,1, Viru- 6,8, Tartu- 5,7, Viljandi- 2,4 ja Harjumaal 1,1%, kuna Valgamaal 1934 a. hind oli 3,5% madalam 1933 a. hinnast.

Maosandite üleminekuite ja hindade kohta enne Keskbüroo väljaandets ilmunud andmed:

Maosandite üleminekid ja hinnad 1933 a., O. Laaman, Eesti Statistika nr. 161(4) 1935 a., lhk. 173—179.
Maosandite oksjonid 1934 a., O. Laaman, Eesti Statistika nr. 160(12) 1935 a., lhk. 641.

P. Kind.

KALANDUS 1935 a.
PÊCHES en 1935.

Sisu: 1. Korrespondentide tegevusest, lhk. 140. 2. Merekalatoodang, lhk. 140. 3. Sisevete toodang, lhk. 144. 4. Hülgepüük, lhk. 145. 5. Kalahinnad randades, lhk. 145. 6. Kalatoodangu väärtus, lhk. 147. 6. Õnnetused kalastusel, lhk. 148. 8. Kalakaubanduse bilans, lhk. 148.

1. Korrespondentide tegevusest.

Activités de correspondants.

Andmestiku kogumine kalatoodangu kohta toimub kalanduse korrespondentide kaudu. Kalanduse korrespondent-võrku on püütud organiseerida nõnda, et igas keskses, kus kalu toodakse maale, leiduks korrespondent. Tegelikult pole suudetud aga igasse paika korrespondenti leida ja seepärast peab üks korrespondent sageli teateid andma teatud rannajaoskonna mitme paiga kohta.

Kohti, kus kalapüüki teostatakse ja kalu maale tuakse, on kogu mererannikul tunduvalt üle 300, kalanduse korrespondent-jaoskondi tegutses möödunud aastal 220.

Halvem kui mererannikul on seisukord kalanduse korrespondentide suhtes sisevetel. Sisevetel tegutses 1935 a. 11 kalanduse korrespondenti, misugust arvu ei või pidada rahuldavaks kalandusstatistiliste ülesannete täitmiseks. Et kalandusstatistilised ülesanded sisevetel leiaks rahuldavat täitmist, peab kalandus-korrespondentide arvu suurendama mitmekordselt ja leidma korrespondentideks teadlikke kalureid, kellele korrespondendi kohuste täitmine ei tekitaks raskusi.

Üksikute randade järgi tegutses möödunud aastal kalanduse korrespondente Viru rannas 31, Harju 45, Lääne 38, Saare 77, Pärnu rannas 29 ja sisevetel 11, seega kokku 231. Aasta jooksul katkestas tegevuse 14 korrespondenti, seega jäi 1936 a. alguseks 217 korrespondent-jaoskonda.

2. Merekalatoodang.

Produits de pêches maritimes.

Möödunud 1935 a. ei või kalanduse alal pidada soodsaks, kuna toodang eelmise aastaga võrreldes jäi väiksemaks. Ka eelnenud aasta polnud kõige saagirikkam. Merekalanduse toodang langes eelmise aasta 162 828 kv — 151 919 kv peale, s. o. ligi 7%. Kalatoodangu vähenemine möödunud aastal oli peamiselt tingitud talvepüügi äpardumisest.

1935 a. talv oli võrdlemisi pehme, nõnda et jääd meie rannikul tekkis ainult lühemaks ajaks. Randades ei saadud õieti teostada ei jää- ega ka avamerepüüki. Kuigi mõnel pool jää jäi peatumata pike-maks ajaks ja katsuti asuda jääpüügi teostamisele, kuid peatselt järgnev sula rikkus kohe jällegi püügi-võimalused ja põhjustas tunduvalt suurema õnnetuste arvu ning kahju kui aasta varemalt.

Kuude järgi möödunud aasta merekalooodang võrreldes eelmise aastaga on märgatavalt väiksem just talvekuudel. Merekalatoodang jaanuaris oli ainult 3 854 kv eelmise aasta 6 403 kv vastu, seega ümmarguselt ligi poole väiksem. Veebruaris püüti mererannikul 2 838 kv eelmise aasta 3 453 kv vastu, s. o. 17,8% vähem. Märtsi kogutoodang oli 4 371 kv eelmise aasta 5 296 kv vastu, s. o. 17,5% vähem. Samuti oli ka aprillis kalatoodang madalam eelmise aasta toodangust. Kevadisel püügi suurhooajal seisukord paranes ja toodangud tõusid pea eelmise aasta tasemele, üksikuis randades osutuvad isegi paremaks, kuid üldiselt jäävad siiski pisut madalamaks eelmise aasta toodanguist. Stigiskuudel püsivad merekalooodangud kogu ranniku ulatusel siiski enam-vähem eelmise aasta tasemel.

Räimetoodang 1935 a. oli 94 485 kv, seega jäi eelmise aasta tasemele, mil püüti 94 720 kv. Räimetoodangu osatähtsus meie kalatoodangus on kõige suurem: 1935 a. räimetoodang moodustab 62,2% merekala kogutoodangust (eelmisel aastal 58,2%).

Kataloogid kalalike, randade ja kuude järgi 1935 a. kv. — *Produit de pêche d'après le genre, endroit et mois en 1935 (quint.)*.

1.	Käimel Harvey bathique	Kilud Espret	Lõhed Sounon	Fursad Morne	Kammeljad Carrelat	Angarijad Anguille	Kohad Sandre	Siad Lacaret	Tindid Eperlan de mer	Haugid Brochet	Alvenad Perche	Silmud Lamproue	Vinnasad Vambre	Säinad Meunier	Lutsud Lotte	Särjad Gardon	Latiivad Breme	Kiltsad Acerne	Segakala Alenas poissons	Kokku Total
Viru																				
Jaauuar	233	21	2	—	—	—	—	—	—	6	3	—	—	—	13	—	—	—	5	233
Veebruar	94	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—	—	—	14	—	—	—	5	122
Märts	150	68	6	—	—	—	—	10	—	9	6	—	—	—	18	—	—	—	8	281
Aprill	1 070	18	20	—	—	—	79	65	—	45	43	—	—	—	12	118	—	—	78	1 620
Mai	3 201	348	80	3	65	3	53	64	18	116	209	—	72	—	12	248	—	—	156	4 859
Juuni	4 027	15	85	—	102	38	57	74	20	139	71	6	14	—	18	—	—	—	180	4 826
Juuli	1 521	—	128	—	40	34	30	41	8	18	14	—	24	—	—	—	—	—	69	1 925
August	926	236	128	130	63	144	02	58	66	35	95	368	21	—	—	—	—	—	96	2 458
September	1 544	102	229	—	—	184	10	26	14	9	32	298	4	—	—	—	—	—	24	2 478
Oktoober	1 215	757	99	—	2	—	3	7	9	11	206	—	3	—	—	—	—	—	64	2 397
November	2 200	621	9	—	—	3	4	1	15	10	12	66	—	—	—	—	—	—	103	3 059
Detsember	1 392	244	1	—	—	—	—	1	4	6	3	25	—	—	6	—	—	—	44	1 720
Kokku	17 582	2 428	787	133	272	406	333	353	152	407	501	969	161	—	107	374	57	—	812	25 834
Harju																				
Jaauuar	1 029	11	2	108	6	—	—	—	—	22	9	—	—	—	5	—	—	—	2	1 194
Veebruar	895	34	3	61	—	—	—	—	—	15	10	—	—	—	5	—	—	—	9	1 022
Märts	1 789	567	12	151	—	—	—	6	4	31	15	—	—	—	4	—	—	—	6	2 579
Aprill	1 452	860	10	115	12	4	9	13	—	45	31	—	12	—	—	—	—	—	8	2 323
Mai	3 280	1 502	24	21	93	8	—	10	4	73	21	—	18	—	—	—	—	—	11	5 065
Juuni	5 112	597	32	11	268	10	—	6	1	100	57	—	18	—	—	—	—	—	20	8 216
Juuli	2 170	60	19	—	374	28	—	9	—	62	73	—	7	—	—	—	—	—	27	2 832
August	2 606	1 101	12	—	325	114	4	6	—	50	59	—	4	—	—	—	—	—	56	4 339
September	2 275	1 336	43	8	171	99	—	3	—	20	36	—	4	—	—	—	—	—	30	4 036
Oktoober	2 248	2 932	28	—	17	7	—	8	—	18	23	—	—	—	—	—	—	—	36	5 307
November	1 974	1 116	1	11	5	—	—	6	—	19	10	—	—	—	—	—	—	—	10	3 162
Detsember	1 540	715	—	10	—	—	—	—	—	18	9	—	—	—	—	—	—	—	20	2 321
Total	26 370	10 561	190	476	1 267	275	19	64	5	473	353	—	62	—	17	—	2	3	259	40 396
Lääne																				
Jaauuar	—	—	—	—	12	—	36	91	—	404	11	—	20	—	47	—	12	—	13	646
Veebruar	—	—	—	—	—	—	32	30	—	100	65	—	5	—	6	—	4	—	3	245
Märts	—	—	1	2	4	1	20	20	—	91	22	—	23	—	—	3	7	11	36	220
Aprill	460	35	2	3	35	19	64	47	41	682	281	—	221	4	1	894	35	80	607	3 500
Mai	7 242	30	1	—	4	128	23	108	—	142	172	—	6	—	—	228	8	7	113	8 217
Juuni	3 950	106	—	—	74	168	70	15	—	111	229	—	15	—	—	—	105	—	591	5 524
Juuli	14	—	—	—	46	154	135	20	—	79	171	—	—	1	—	—	—	—	32	652
August	194	—	—	—	150	174	20	36	—	152	234	—	25	—	—	—	1	0	47	1 057
September	—	—	—	1	7	29	2	8	—	99	89	—	—	—	—	—	—	—	44	274
Oktoober	26	16	—	—	—	7	—	95	—	46	8	—	—	—	—	—	—	—	9	207
November	54	30	—	1	4	—	5	474	—	45	6	1	—	—	—	—	—	1	4	625
Detsember	3	8	—	—	—	—	1	24	—	25	15	—	—	—	—	—	—	—	9	80
Kokku	11 952	310	4	7	345	680	401	963	41	1 956	1 303	1	315	5	57	1 126	180	99	508	21 253
Saare																				
Jaauuar	118	201	—	5	9	—	9	14	—	126	41	—	—	—	2	—	—	—	10	624
Veebruar	13	214	—	2	10	—	11	28	—	92	20	—	—	—	3	—	—	—	10	412
Märts	125	498	1	2	23	—	—	23	—	129	26	—	—	—	—	—	—	35	12	874
Aprill	1 618	334	2	15	19	43	10	40	—	221	243	—	1	28	1	41	—	204	168	2 986
Mai	6 471	11	2	34	43	98	7	60	—	185	69	—	6	—	—	42	1	—	107	6 134
Juuni	3 920	—	1	10	684	170	12	13	—	60	115	—	2	—	—	15	23	—	39	5 073
Juuli	412	—	—	—	806	164	21	19	—	28	130	—	2	—	—	2	3	—	49	1 634
August	1 025	45	1	12	534	226	42	78	—	49	123	—	—	1	—	—	—	1	35	3 066
September	1 552	831	—	43	353	311	6	40	—	43	95	—	2	2	—	—	—	—	48	3 831
Oktoober	2 622	1 040	—	55	5	28	2	71	—	105	120	—	—	—	—	—	—	—	785	4 850
November	2 910	396	—	63	5	2	—	216	—	132	71	—	—	—	—	—	—	2	438	4 241
Detsember	1 076	324	—	4	1	—	—	7	—	95	37	—	—	—	—	—	—	—	222	1 766
Kokku	21 760	3 984	8	280	2 501	1 049	120	609	—	1 256	1 096	—	13	31	6	111	28	241	898	34 991
Pärnu																				
Jaauuar	—	—	—	—	—	439	2	22	4	228	—	—	274	—	—	12	—	—	126	1 107
Veebruar	—	—	—	—	—	313	1	178	26	239	—	—	157	—	—	14	—	—	108	1 037
Märts	—	—	—	—	—	103	1	122	15	74	—	—	55	—	—	7	18	—	16	411
Aprill	26	—	1	—	—	1 038	4	251	137	254	—	—	582	—	—	42	—	30	154	2 481
Mai	7 937	—	1	8	2	78	768	13	72	74	206	—	84	—	—	—	—	—	123	9 355
Juuni	7 489	—	—	—	1	99	1 231	—	—	33	1 299	—	48	—	—	8	—	10	143	10 392
Juuli	200	—	50	—	—	179	434	9	—	15	207	—	69	—	—	—	—	—	58	1 290
August	853	—	29	—	—	103	54	—	—	21	248	—	—	—	—	—	—	—	44	839
September	780	—	11	—	3	78	77	7	—	23	37	—	—	—	—	—	—	—	10	1 104
Oktoober	51	—	91	—	—	—	31	31	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	20	195
November	—	—	—	—	—	15	100	16	—	21	207	—	4	20	—	—	—	—	23	603
Detsember	—	—	—	—	—	149	10	10	—	20	45	—	5	300	—	—	—	—	34	621
Kokku	16 82																			

Kalatoodang kalalike, randade ja kuude järgi 1935 a. kv. (järg).
Produit de pêche d'après le genre, endroit et mois en 1935 (suite.)

I.	Räimed Ereng baltique	Kilud Esprot	Lõhed Steamon	Tursad Morue	Kammeljad Charrdel	Angerjad Anguille	Kõvad Saures	Silad Laseret	Tindid Eperlan de mer	Haugid Brochet	Arvend Perche	Silmud Lampiroie	Vimmad Vimbre	Säinad Maunier	Lutsud Lode	Särjad Gardons	Lehtkad Erimie	Kilud Acerine	Segataid Mentes poissons	Kokku Total
Kokku	1 380	323	4	118	27	—	484	107	22	501	202	—	204	—	87	12	12	—	156	3 854
Jaauar	1 002	243	4	63	19	—	356	59	178	240	336	—	162	—	28	14	4	—	135	2 838
Veebruar	2 084	1 123	20	165	27	1	111	64	122	275	143	—	82	—	25	10	25	46	78	4 371
Märta	4 638	987	44	133	66	72	1 200	109	292	1 110	862	—	844	32	17	1 095	35	314	1 015	12 910
Aprill	27 181	1 890	115	60	206	313	861	255	94	590	877	—	117	—	12	626	66	17	510	33 440
Mail	24 498	808	178	21	1 128	404	1 370	107	21	443	1 771	0	92	—	18	15	128	—	953	32 031
Juuni	4 317	60	166	—	1 266	559	620	93	8	198	685	—	102	1	—	2	3	3	235	8 328
Juul	6 009	1 382	152	142	1 081	761	218	178	66	301	759	368	50	1	—	1	12	—	278	11 759
August	6 131	2 269	363	57	534	699	95	84	14	194	259	298	24	2	—	—	—	—	168	11 223
September	6 162	4 745	141	85	24	42	36	207	7	198	168	210	23	—	—	—	—	—	894	12 958
Oktoober	7 147	2 163	10	65	20	25	109	713	15	227	306	67	217	—	3	18	—	—	3 582	11 890
November	4 011	1 286	1	14	1	—	150	42	4	164	109	30	300	—	6	58	—	—	338	6 514
Detsember																				
Üldse—Gr. total	94 485	17 284	1 198	898	4 389	2 966	5 610	2 083	843	4 501	6 387	979	2 307	36	187	1 756	285	383	5 342	151 919
%	62,2	11,4	0,8	0,6	2,9	1,9	3,7	1,4	0,6	3,0	4,2	0,6	1,5	0,0	0,1	1,1	0,2	0,3	3,5	100
1934	94 720	23 285	1 476	776	5 394	3 257	7 341	1 654	2 777	4 608	6 724	777	3 478	51	286	2 350	346	565	2 903	102 828
1933	84 474	17 432	1 410	2 422	6 363	2 540	3 634	1 847	2 405	4 820	6 059	800	3 519	238	32	2 013	627	906	5 189	151 730
1932	136 395	43 023	1 246	1 928	7 772	2 440	3 389	1 971	6 194	10 655	9 969	758	4 792	164	32	2 231	139	1 214	3 751	243 123
1931	62 202	26 873	991	605	5 868	2 074	5 097	1 360	2 059	6 125	4 805	1 022	1 325	4	46	136	102	34	3 581	124 030
1930	104 434	25 611	951	3 837	5 242	3 098	3 484	1 306	2 818	4 369	3 579	890	2 081	15	169	432	27	388	2 306	169 857
1929	79 983	35 330	662	1 581	2 655	2 656	6 984	452	6 425	4 589	2 354	669	1 935	—	—	—	—	—	3 942	149 217

milline suurenemine oli tingitud muu kalatoodangu märgatavast vähenemisest.

Randade järgi ei olnud muudatused räimetoodanguis ühtlased. Viru rannas räimetoodang kogu aasta kestel osutus suuremaks eelmise aasta toodangust. 17 582 kv eelmise aasta 15 499 kv vastu, seega rohkem 13,4%. Harju rannas seevastu räimetoodang osutus madalamaks kui eelmisel aastal: 26 370 kv 28 974 kv vastu, s. o. 9,0% vähem. Lääne rannas osutus räimetoodang 1935 a. tunduvalt paremaks eelmise aasta omast, olgugi et seal püüki ei teostata aasta ringi, vaid ainult kevadkuudel ja väiksemal määral ka suvel ning sügisel. Püüki teostati seal möödunud aastal ainult 8 kuu jooksul eelmisel aastal aga 11 kuu jooksul, kuid vaatamata sellele, oli aastane räimetoodang 11 952 kv eelmise aasta 8 303 kv vastu, s. o. 43,9% suurem. Suurenemine saavutati kevadisel räimepüügi suurhooajal mais ja juunis, mil püüti 11 192 kv, s. o. 93,6% kogu aastases toodangust. Saare ranna möödunud aasta räimetoodang jäi pisut väiksemaks eelmise aasta omast, langedes 22 521 kv-lt 21 760 kv-le, s. o. 3,4%. Ka Pärnu rannas räimetoodang näitas väikest langust: 16 821 kv eelmise aasta 19 433 kv vastu. Pärnu rannas teostatakse räimepüüki ka peamiselt kevadisel hooajal. Mais ja juunis toodi maale 15 426 kv, s. o. 91,7% aasta toodangust.

Toodangu suuruselt räimele järgneb kilutoodang. Kilusid püüti möödunud aastal 17 284 kv eelmise aasta 23 285 kv vastu, s. o. 25,8% vähem. Kilutoodang moodustas 11,4% möödunud aasta merekala toodangust, aasta varemalt aga 14,3%. Möödunud aasta oli üks kiluvaesemaid. Toodangud olid väiksemad eelmise aasta omist pea kogu randjoonel, peale Viru ranna.

Lõhepüüki teostati möödunud aastal mitmeis püügipaigus ebaõnne saatel, mistõttu ka toodang jäi

ligi ühe viiendiku võrra väiksemaks eelmise aasta omast. Kogu ranniku ulatusel toodi maale möödunud aasta jooksul 1 198 kv lõhe eelmise aasta 1 476 kv vastu, seega jäi möödunud aasta toodang 18,6% väiksemaks eelmise aasta omast. Lõhe peamiselt püügipaigaks on Viru rand, kus püüti 787 kv, s. o. 65,7% lõhe kogutoodangust. Aasta varemalt püüti Viru rannikul 910 kv. Märgatavam kui Viru rannikul oli lõhetoodangu vähenemine Harju rannikul, kus püüti 33,3% vähem. Lääne ja Saare rannas lõhepüüki tuleb ette väga harva. Pärnu rannas püüti möödunud aastal 209 kv eelmise aasta 263 kv vastu. Lõhetoodangu hulka on arvatud ka meriforellide ehk iheruste (Salmo trutta L.) toodangud. Lõhe peamiseks püügijaks on sügis. Tema kudeaeg langeb oktoobri ja novembri kuudele, mil ta tungib kareda-voolsate jõgede suudmesse. Et võimaldada lõhede kasvu meie vetes, on pandud kehtima nende püügi keeld kudemise ajal.

Tursatoodang osutus paremaks, kui aasta varemalt, kuid vaatamata sellele ei saa meie möödunud aasta tursatoodangut siiski pidada heaks. 1935 a. püüti turski 898 kv eelmise aasta 776 kv vastu, s. o. 15,7% rohkem. Tursa osatähtsus meie merekalatoodangus on üldiselt väike. Möödunud aasta toodang moodustas ainult 0,6% merekala kogutoodangust. Tursapüük on väga juhuslik, kuna ta liigub stigaval vees ja harva tuleb pinnale, meil aga enamasti teostatakse madalvee püüki, seega ka osaliselt seletatav nende vähenemine toodang. Märgatavamad olid tursatoodangud Harju ja Saare randades. Harju rannas püüti 476 kv ja Saare rannas 280 kv, s. o. enam kui 3/4 nende kogutoodangust.

Kammeljaid püüti 1935 a. jooksul 4 389 kv eelmise aasta 5 394 kv vastu, s. o. 18,6% vähem kui eelmisel aastal. Vähesese toodangu tõttu langes ka nende osatähtsus merekala kogutoodangus eelmise

aasta 3,3% — 2,9%-le. Viru rannas oli möödunud aastal kammeljasaak hea, seal toodang ületas eelmise aasta toodangu mitmekordselt, kuna mujal kõikjal oli kammeljate toodang väiksem kui eelmisel aastal.

Angerjatoodang 1935 a. oli 2 968 *kv* eelmise aasta 3 257 *kv* vastu, seega 8,9% väiksem. Merekala kogutoodangust moodustas angerjatoodang 1,9%. Angerjaid püüti kõige rohkem Saare rannas (1 049 *kv*), kuna kõige väiksem oli nende toodang Harju rannas (275 *kv*). Viru, Harju ja Saare rannas olid angerjatoodangud suuremad kui eelmisel aastal, kuna Lääne ja Pärnu rannas oli möödunud aastal angerjasaak eriti kehv. Angerjate peamine püügihooaeg langes suve lõppu ja sügise algusele. Saagirikkamaid kuid oli august, mil püüti 761 *kv* ja september, mil püüti 699 *kv*. Mõnel aastal püüti angerjaid väiksemal määral ka talvekuudel, kuid möödunud aastal jäi talvepüük täitsa ära.

Koha on tähtsamaid eksportkalu, tema väljavedu kaalult on viimaseil aastal kõige suurem. Möödunud aastal oli kohatoodang 5 610 *kv* eelmise aasta 7 341 *kv* vastu, s. o. 23,6% väiksem kui aasta varemalt. Kohatoodang moodustas 3,7% merekala kogutoodangust. Randade järgi oli toodang suurim Pärnu rannas, kus neid püüti möödunud aasta jooksul 4 737 *kv*, s. o. 84,4% kogutoodangust. Peale mereanniku püütakse aga koha ka kaunis suurel arvul sisevetes, mille kohta andmed toodud allpool.

Siiatoodang oli möödunud aastal suurem kui aasta varemalt. Püüti 2 083 *kv* eelmise aasta 1 654 *kv* vastu, s. o. 25,9% rohkem. Siiatoodangult võib möödunud aastat pidada heaks, kuna toodang ületab ka varemate eelmiste aastate toodanguid. Siiatoodang moodustas 1,4% merekala kogutoodangust. Randade järgi oli siiatoodang suurim Lääne rannas 963 *kv*. Lääne rannale toodangu suuruselt järgnes Saare rand 609 *kv*, kuna kõige vähem püüti siigu Harju rannas. Toodangu suuruse järgi võib teha vahet kahe püügihooaja vahel, see on kevadine, mis langes aprillile ja maile ja sügisena oktoobri ning novembri kuudel. Sügisene siiapüügi hooaeg on alati rikkalikum ja oli seda ka möödunud aastal.

Meritindid ei oma kuigi suurt osatähtsust ei koguselt ega väärtuselt. Neid püüti möödunud aastal 843 *kv* eelmise aasta 2 777 *kv* vastu, seega ainult üks kolmandik eelmise aasta toodangust.

Haugitoodang 1935 a. oli 4 501 *kv*, eelmisel aastal 4 668 *kv*, moodustades 3% merekala kogutoodangust. Suuremaks haugi püügirajooniks on Lääne ja Saare rannad. Lääne ranna haugitoodang oli 1 956 *kv*, s. o. 43,5% haugide kogutoodangust. Saare rannas püüti 1 256 *kv*, s. o. 27,9% haugide kogutoodangust. Teistes randades oli haugipüük enam-vähem võrdne randjoone pikkusele vaatamata.

Ahvenatoodang 1935 a. oli 6 387 *kv* eelmise aasta 6 724 *kv* vastu, s. o. 5% väiksem eelmise aasta toodangust. Ahvenatoodang moodustas 4,2% merekala kogutoodangust, omades toodangu suuruselt

seega kolmanda koha. Ahvenatoodang oli suurim Pärnu rannas, kus neid püüti 3 134 *kv*, s. o. ligi pool kogutoodangust. Võrdlemisi suur oli ka ahvenatoodang Lääne rannas, kus neid püüti 1 303 *kv*. Möödunud aasta ahvenapüügi kohta võiks tähendada seda, et toodangud olid eelmise aastaga võrreldes paremad väiksemas püügipaigus, kuna suurema tähtsusega püügipaigus olid toodangud väiksemad. Kõrgeim toodang oli juunis, mil püüti kogu mereannikul 1 771 *kv*, s. o. 27,7% ahvenate kogutoodangust.

Silmutoodang 1935 a. oli 979 *kv* eelmise aasta 777 *kv* vastu, seega 26% parem eelmise aasta toodangust. Silmu püütakse peamiselt Viru rannas, kus nende aastatoodang oli 969 *kv*, väiksemal määral püüti silmu Pärnu rannas, kuid möödunud aastal nende saak oli seal koguni väike. Silmade peamiseks püügihooajaks on sügiskuud — august, september ja oktoober, mil püüti 876 *kv* ehk 89,5% silmade aastatoodangust.

Vimmatoodang oli 1935 a. 2 307 *kv* eelmise aasta 3 478 *kv* vastu, s. o. 33,7% vähem eelmise aasta toodangust. Nende toodang moodustas 1,5% merekala kogutoodangust. Vimme püütakse kõige rohkem Pärnu lahes. Pärnu rannas oli vimmatoodang 1 756 *kv*, s. o. 76,1% nende kogutoodangust; teistes randades kokku seega ainult 23,9%.

Märkimisväärne oleks veel särjetoodang, neid püüti möödunud aastal 1 756 *kv* ehk 1,1% merekala kogutoodangust. Kõige suurem oli nende toodang Lääne rannas — 1 126 *kv*.

Peale nimetatute püüti rannavetest mitmesuguseid muid kalaliike, mis eeltoodud tabelis osalt näidatud osalt aga arvatud segakala hulka. Segakalana on arvestatud ka korrespondentide poolt teatud osa toodanguist, kui raske teha vahet üksikute püütnisese sattunud kalaliikide vahel.

Peale rannavete kalapüügi teotseb o.-ü. „Kalandus“ kaugemere püügiga juba alates 1932 a. Kaugemere toodang on koosnenud senini heeringaist, ainult möödunud aastal toodi peale heeringate kaasa ka väiksem kogus islandi turska, või kalju lõhet — 83 *kv*. Heeringatoodangud olid 1932 a. 21 000 *kv*, 1933 a. 13 000 *kv*, 1934 a. 11 000 *kv* ja 1935 a. 9 900 *kv*. Nagu toodangu andmed näitavad, on heeringapüük teinud aastast aastasse vähjakäiku. Kõige suurem oli toodang esimesel püügiaastal ja sealt peale kuni senini on toodangud järjekindlalt vähenenud. Möödunud aasta heeringapüügi kohta teatavad asjaosalised, et ebaõnn pole mitte ainult meie kalalaevastiku kaasas, vaid ka kõigi teiste maade kalalaevad pidid leppima väiksema toodanguga.

Rannavete toodangule 151 919 *kv* arvates juure kaugemere toodangu, tötis 1935 a. merekala toodang 161 902 *kv*-le. Aasta varemalt oli merekala üldtoodang 173 828 *kv*, seega oli möödunud aastal üldtoodang 6,9% väiksem.

3. Sisevete toodang.

Produits des pêches
intérieures.

Kuna sisevete kalanduse korrespondentvõrk on liiga hõre selleks, et sisevete kalatoodanguid registreerida soovitava täpsusega, oleme pidanud siin kasustama toodangu arvestamiseks kaudeid andmeid, mis oma väärtuselt nõrgemad korrespondent-andmestikust. Sisevete toodangu all mõistame ainult Peipsi, Pihkva ja Võrtsjärve ning Emajõe toodanguid, kuna väiksemate järvede ja jõgede toodangud on arvestamata. Toodang nimetatud neljast veekogust oli 21 948 *kv* eelmise aasta 19 776 *kv* vastu, s. o. 11% suurem. Suurema toodangu annab Peipsi, kuna Peipsi kallas kõige pikem ja püügipind suurem, kui teistel sisemaa veekogudel. Peipsi toodang oli 10 717 *kv*, s. o. ümmarguselt pool sisevete toodangust. Pihkva järve toodang oli 5 732 *kv* eelmise aasta 4 079 *kv* vastu, s. o. 40,5% suurem. Toodangu suuruselt Pihkva järvele järgneb Võrtsjärve toodang, mis oli 3 462 *kv* eelmise aasta 4 588 *kv* vastu. Võrtsjärve toodang osutus 24,5% madalamaks eelmise aasta toodangust. Emajõe toodang oli 2 037 *kv* eelmise aasta 1 826 *kv* vastu, s. o. 11,5% suurem.

Kalapüügi peamiseks hooajaks sisevetel on kevad. Kõige kõrgemale tõusis toodang mais. Mais püüti 4 855 *kv* kala sisevete piirkonnas. Määrava tähtsusega sisevete toodangus on tindid, haugid, latikad ja ahvenad, nende peamine püügiaeg langeb aga kevadele. Samuti ka suure osa kõigi teiste sisevete kalade peamiseks püügiajaks on kevad.

Samuti, kui merekala toodangus esikoht kuulub räimedele, kuulub sisevese toodangus esikoht tintidele. Tinte püüti 1935 a. 5 555 *kv* ehk 25,9% sisevete kogutoodangust. Nende toodang ületas eelmise aasta toodangu 81%. Tinte püütakse Peipsi ja Pihkva

järvedest, kuna Võrtsjärves ja Emajões tinte pole. Peipsi toodang oli 3 605 *kv* ja Pihkva toodang 1 950 *kv*.

Haugitoodang on tähtsamaid sisevete toodangus, kuna nende hind kallim ja neid ka eksporditakse, siis moodustavad nad sisevete kalureile parima sissetulekuallika. Haugitoodang 1935 a. oli 3 269 *kv* eelmise aasta 3 828 *kv* vastu, s. o. 14,6% väiksem kui aasta varemalt. Haugi püüti Peipsist 1 448 *kv*, Pihkva järvest 982 *kv*, Võrtsjärvest 528 *kv* ja Emajöest 311 *kv*.

Haugitoodangule suuruselt järgneb latikatoodang, neid püüti möödunud aastal sisevete piirkonnas 2 814 *kv* ehk 12,8% sisevete kala kogutoodangust. Ka latikad on tähtsad sisevete kalurile, kuna neil hind hea ja neid eksporditakse. Latikatoodangust saadi Peipsist 1 441 *kv*, Pihkva järvest 654 *kv*, Võrtsjärvest 420 *kv* ja Emajöest 299 *kv*. Latikatoodang 1935 a. oli 4,1% võrra väiksem eelmise aasta toodangust.

Pea võrdne latikatoodangule oli ahvenatoodang. Ahvenaid püüti 2 767 *kv* eelmise aasta 2 535 *kv* vastu, seega osutus nende toodang 9,2% võrra suuremaks eelmise aasta toodangust. Ahvenatoodangust saadi 1 360 *kv* Peipsist, 613 *kv* Pihkva järvest, 501 *kv* Võrtsjärvest ja 293 *kv* Emajöest.

Särgi püüti sisevete piirkonnas 2 082 *kv* eelmise aasta 1 398 *kv* vastu, s. o. 48,0% rohkem. Särgi saadi kõige rohkem Peipsist — 771 *kv*, Emajöest 618 *kv*, Pihkva järvest 428 *kv* ja Võrtsjärvest 265 *kv*. Särjetoodang moodustas 9,5% sisevete kala kogutoodangust.

Koha püüti sisevete piirkonnas 1 309 *kv*, s. o. 6% sisevete kala kogutoodangust. Möödunud aasta kohatoodang oli pea võrdne eelmise aasta omaga.

Sisevete kalatoodang 1935 a. kv — Produits de pêches intérieures en 1935 (quint.).

2.	Tindid — Tintes de Peipsi	Haugid Brochet	Ahvenad Perche	Kohad — Särgid	Silad Lacaret	Särgid Gardon	Linnaskid Tunache	Latikad Erène	Vinnad Vénère	Lutsud Lotte	Särgad Sikure	Angerjad Anguille	Silad Mennier	Kograd Corrazet	Räibised Peret nautre	Kilnad Acerine	Viljakad Abete	Sagakala Menas poissons	Kokku Total
Peipsi rajoon	3 605	1 448	1 360	771	466	771	116	1 441	96	279	10	11	64	—	6	—	—	273	10 717
Pihkva „	1 950	982	613	384	244	428	63	654	68	129	2	2	23	—	7	—	—	183	5 732
Emajõe „	—	311	293	53	67	618	44	299	22	80	—	2	76	—	—	—	—	172	2 037
Võrtsjärve „	—	528	501	101	38	265	62	420	26	103	—	3	58	8	15	1 078	—	254	3 462
Sisevetel kokku																			
Jaanuar	420	127	311	67	32	44	3	286	—	178	—	—	40	—	—	—	—	69	1 917
Febbruar	320	186	363	368	59	29	8	594	—	68	—	—	56	—	—	—	—	148	2 889
Märts	180	244	249	87	37	135	—	185	—	46	—	—	—	—	—	—	—	29	1 803
Aprill	1 385	944	405	52	12	596	—	203	—	5	—	—	40	—	—	—	—	49	3 979
Mai	1 910	939	693	109	—	432	5	685	—	4	—	12	13	—	—	—	—	80	4 855
Juuni	700	163	176	187	38	79	61	144	57	1	—	—	—	—	—	—	—	98	1 659
Juuli	170	101	81	134	25	58	37	72	36	1	—	—	—	—	—	—	—	68	792
August	100	105	107	88	92	167	75	209	103	4	3	4	—	—	—	—	—	32	1 119
September	—	119	75	79	286	68	7	245	16	6	—	1	9	1	—	—	—	66	928
Oktoober	90	111	107	69	133	70	9	116	—	62	—	3	24	—	—	—	—	104	67
November	150	101	95	55	117	65	65	98	—	111	—	—	27	—	—	—	—	93	1 110
Detsember	200	89	95	34	36	39	15	77	—	106	—	—	6	—	—	—	—	88	932
Üldse — Total	5 555	3 269	2 767	1 309	815	2 082	285	2 814	212	591	12	20	221	6	28	1 078	—	882	21 948
%	25,3	14,9	12,8	6,0	3,7	9,5	1,3	12,3	1,0	2,7	0,0	0,1	1,0	0,0	0,1	4,9	—	4,1	100,0
1934	3 074	3 828	2 535	1 818	777	1 898	280	2 934	25	408	1	14	178	18	32	2 271	—	710	19 776
1933	3 439	3 748	3 586	1 826	1 119	1 820	189	3 217	15	548	6	89	309	14	118	921	—	604	21 554
1932	3 381	4 613	4 589	1 270	974	1 432	181	3 109	41	451	8	116	73	24	387	1 607	—	557	23 243
1931	9 112	8 818	3 643	943	599	848	105	2 837	117	280	00	47	27	3	462	1 150	—	500	18 236

Toodangurikkamad olid Peipsi ja Pihkva järv, kuna Võrtsjärve ja Emajõe toodangud olid väiksema tähtsusega.

Suurema osatähtsuse toodangu koguses omavad ka kiisad, neid saadi 4,9% sisevete kala kogutoodangust. Kiisku saadi 1 078 *kv*, nende toodang oli eelmise aasta omast poole väiksem. Kiisad on hinnalt odavad, seepärast pole nende majanduslik tähtsus kalureile suur.

Majanduslikult suurema tähtsuse omavad siid, neid püüti 815 *kv* eelmise aasta 777 *kv* vastu. Nende toodang moodustas 3,7% sisevete kala kogutoodangust. Peale loetletud kalaliikide omavad sisevete toodangus nimetamisväärse tähtsuse lutsud. Lutsu püüti 591 *kv*, s. o. 2,7% sisevete kala kogutoodangust. Linaskeid püüti 235 *kv*, s. o. 1,3% sisevete kala kogutoodangust.

Peale nimetatute püüti veel mitmesuguseid muid kalaliike, kuid väiksemal määral kui eelnimetatud.

Kalanduse kogutoodang, s. o. sisevete ja merekalatoodang oli 1935 a. 183 850 *kv* eelmise aasta 193 604 *kv* vastu, seega 5,0% väiksem eelmise aasta toodangust.

4. Hülgepüük.

Chasse de phoques.

Hülgepüüki teostatakse peamiselt Riia lahes ja selles asuvate saarte piirkonnas. Möödunud aasta hülge- saaki peab pidama üldiselt heaks, olgugi et saak üleriiklikult jäi pisut väiksemaks eelmise aasta saagist. Saagi vähenemine oli tingitud peamiselt püügi ebaõnnestumisest Saare rannas. Pärnu rannas ja Kihnus, mis ongi peamine Pärnu ranna hülgepüügi keskus, oli saak täitsa hea ja teatud hooajal isegi ülihea. Ka Harju rannas oli hülgesaak parem kui eelmisel aastal.

Kogutoodang 1935 a. oli 1 613 hüljest eelmise aasta 1 832 hülge vastu, s. o. 12% vähem. Suuremas püügipaigas — Pärnu rannas püüti möödunud aastal 929 hüljest eelmise aasta 853 vastu, s. o. 8,0% rohkem. Pärnu ranna toodang oli 57,0% hüljeste kogutoodangust.

Hülgepüügi peamiseks hooajaks on talve lõppkuud. Suurima toodanguga oli märts, mil püüti 1001 hüljest. Kihnlattel olid soodsad püügivõimalused seetõttu, et jää seisib kaua aega hülgepüügi

Hülgepüük kuude järgi 1935 a.

Chasse de phoques d'après les mois en 1935.

3.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Kokku Total
Viru	—	—	24	8	8	9	2	6	4	4	—	—	65
Harju	—	—	45	62	6	—	—	7	—	—	—	—	120
Lääne	—	17	29	27	9	12	—	—	—	—	3	—	51
Saare	19	22	281	27	—	—	—	6	—	26	15	12	408
Pärnu	22	68	622	138	32	—	—	—	11	3	29	4	929
Kokku													
<i>Total</i>	41	107	1001	263	49	21	2	19	15	33	47	16	1 613
1934	38	73	1219	257	54	25	11	2	3	31	57	62	1 832
1933	10	60	821	228	132	8	—	5	20	60	38	10	1 392
1932	—	5	353	267	101	—	—	—	12	24	21	48	831
1931	22	25	38	70	11	—	—	—	9	11	10	6	202
1930	62	146	453	29	11	3	2	4	2	4	21	12	749
1929	7	2	186	187	15	5	—	1	12	20	36	35	503

hooajal paigal, mis soodustas püüki ja saagi maaletoomist. Liikuva jääga on püük ja saagi maaletoomine raskendatud.

5. Kalahinnad rannades.

Prix de poisson.

Siintoodud kalahinnad on rannas makstud hinnad, kuna turuhinnad on neist hoopis kõrgemad. Kulud, mis värsket kala tarvitusturule toimetamisel rannahinnale tulevad juure, on sageli väga suured, kuna kalakaup oma iseloomult on juba selline, mis tingib suuri lisakulusid. Vedamisel on ta võrdlemisi raske, oma suure veesisalduse tõttu. Juhul, kui ilmad soojad, nagu kevadisel püügi suurohooajal, rikneb ta kiiresti, mis tõstab riisiko kõrgemale. Hoides kalu külmhooneis oleks muidugi võimalik riisikot tunduvalt vähendada, kuid kahjuks puuduvad meil sellekohased eriruumid kalade hoiuks nende müügi- kui ka püügipaigus. Tingituna nimetatud asjaoludest, on kalahinnad üldiselt väga kõikumad. Teiseks on kalahinnad üldiselt asjaolust tingituna väga erinevad püügipaigus ja müügitorudel. Kolmandaks puudub ka kalakaubanduse korralik organisatsioon, mis kala toimetaks laiali tarvitajasturudele. Viimasel ajal on küll müügiletoimetamise alal astunud suuri edusamme tänu autotranspordile. Kuid praegusaegne kalatransport veoautodel jätab siiski palju veel soovida.

Võrreldes eelmise aastaga olid kalahinnad 1935 a. pisut kallimad. Peamiselt võib seda mainida mere- ranniku kohta. Räämed, kui tähtsamad kalatoodangu suuruselt, maksusid aasta ja riigi keskmiselt 10 *snt kg*, kuna randade järgi oli nende hind kõige kõrgem Viru rannas 13 *snt* ning kõige madalam Lääne ja Saare rannas 6 *snt*. Nagu siit näha, on nende hinnakõikumine väga suur. Selline suur hinnakõikumine on peamiselt tingitud püügi sesoonsusest, kuid ka toodangu tildsuurusest. Puht sesoonsust hinnakõikumist näitab hind kuude järgi. Kõige madalam oli räämehind juunis — 3 *snt kg* ja kõige kõrgem veebruaris — 17 *snt kg*, seega sesoonne hinnakõikumine 6-kordne. Üksikuis püügijaoskonnas võib aga kõikumine olla veelgi suurem.

Kilude eest maksti randades aasta keskmiselt 15 *snt kg* eelmise aasta 13 *snt* vastu. Nende hind oli kõige kõrgem Viru rannas, kus aasta keskmiselt maksti 18 *snt kg*. Kuude järgi oli nende hind samuti kui räämedelgi kõige kõrgem veebruaris ja kõige madalam juunis.

Lõhehind oli 1935 a. kõrgem kui aasta varemalt, mis peamiselt tingitud väiksemast saagist. Aasta keskmiselt maksti lõhe *kg* 135 *snt* eelmise aasta 123 *snt* vastu. Lõhehind oli kõige kallim Harju rannas — 148 *snt kg* ja kõige madalam Saare rannas — 100 *snt kg*. Kuude järgi oli hind kõrgem veebruaris ja madalam novembris. Veebruari kõrgemate hindade juures võib märkida seda asjaolu, et sellal kalapüük peagu seisib.

Tursahind jäi möödunud aasta tasemele, s. o. maksus aasta keskmiselt 16 *snt kg*. Viru ja Lääne

latikad 18 *sent* *kg* aasta keskmiselt. Eriti kõrge oli latikate hind Viru rannas, mis tingitud peamiselt juhusikkusest, sest seal püüti neid üldiselt vähe.

Lutsud maksusid mererannikul 23 *sent* *kg* ja sisevetel 15 *sent* *kg*. Lutsude hind oli mererannikul väga kõrge võrreldes sisevetel makstud hinnaga.

Hinnateateid andsid korrespondendid veel palju muude kalaliikide kohta, mida nende vaatluspiirkonnis püüti ja müüdi, kuid nende väiksema tähtsuse tõttu jätame nad siin mainimata. Mõnede kohta on küll saadud hinnateated avaldatud tabelis nr. 4 ja nr. 5.

6. Kalatoodangu väärtus.

Valeur de la production de poisson.

Kalatoodangu väärtus on arvestatud randades makstud kalahindade ja iga vastava ranna kalatoodangu andmeil.

Olgugi et möödunud aasta kalatoodang osutus väiksemaks eelmise aasta omast, näitas nende toodangu

väärtus väikest tõusu, mis peamiselt tingitud peamisest kalahindadest. Kalatoodangu väärtus 1935 a. tõusis eelmise aasta 3 065 653 *kr*-lt 3 099 841 *kr*-le, suurenedes seega 34 188 *kr* ehk 1,1% võrra. Kalatoodangu koguväärtust jaotades püügikohtade ja randade järgi, selgus, et kaugemere toodangu väärtus oli 120 087 *kr*, sisevete toodangu väärtus 368 825 *kr* ja mereranniku — 2 731 016 *kr*. Mereranniku toodang omakord jagunes randade vahel järgmiselt: Viru rannas 530 166 *kr*, Harju rannas 620 750 *kr*, Lääne rannas 355 881 *kr*, Saare rannas 428 485 *kr* ja Pärnu rannas 625 647 *kr*. Väärtuse järgi tõusis seega Pärnu ranna kalatoodang esikohale olgugi, et ta koguselt esikohta ei omanud. Kui kalatoodangu väärtusele arvata juure veel hülgetoodangu väärtus, muutub Pärnu ranna esikoht veel selgemaks, sest hülgetoodang oli seal kõige suurem.

Kalatoodangu väärtus (*kr*) 1935 a. — *Valeur totale du produit des pêches en 1935 (kr).*

6.	Hearingad <i>Hareng</i>	Räimed <i>hareng</i> <i>baïkique</i>	Kihud <i>Esprot</i>	Lõhed <i>Saumon</i>	Tursad <i>Morue</i>	Kammeljad <i>Carrelet</i>	Angerjad <i>Anguille</i>	Kohad <i>Scandre</i>	Silad <i>Lavaret</i>	Tiinid <i>Eperlan de mer</i>	Pelletsiniidid <i>Eperlan de Petpis.</i>	Kaigid <i>Brochet</i>	Ahvamad <i>Percie</i>
Viru	—	228 566	48 704	114 115	2 660	4 896	40 104	17 982	17 650	1 824	—	10 989	11 523
Harju	—	316 440	179 537	23 120	2 092	25 340	29 425	1 311	3 204	60	—	16 555	7 413
Lääne	—	71 712	4 840	480	140	5 805	68 240	26 807	44 293	287	—	64 548	26 080
Saare	—	130 560	47 808	800	3 640	35 014	95 469	6 960	23 142	—	—	35 168	20 824
Pärnu	—	117 747	7	30 096	28	108	48 372	303 168	4 042	12 255	—	11 043	47 010
Kaugemere püük — <i>Pêche du hareng.</i>	118 800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku merkalatoodang <i>Total du produit des pêches maritimes</i>	118 800	865 025	275 396	173 611	14 560	71 223	276 690	356 268	92 396	14 426	—	138 303	112 830
1934	121 000	770 014	301 615	182 658	11 657	80 066	284 441	421 160	64 732	46 319	—	185 508	105 218
1933	180 000	704 080	205 218	159 386	31 547	100 585	186 060	364 206	65 592	44 368	—	133 708	86 092
1932	210 000	845 137	287 327	112 019	28 178	101 581	168 372	328 432	82 557	52 246	—	200 640	180 264
1931	—	738 045	368 080	146 080	12 467	126 443	203 282	420 140	79 774	11 881	—	175 750	98 805
1930	—	1506 763	348 258	154 287	46 522	119 845	447 688	625 632	86 871	68 380	—	166 473	88 540
Siseveed — <i>Total des eaux intérieures</i>	—	—	—	—	—	—	2 000	69 377	43 195	—	11 110	91 532	38 738
1934	—	—	—	—	—	—	1 456	59 310	41 958	—	12 296	91 372	30 420
1933	—	—	—	—	—	—	5 539	76 692	46 879	—	10 287	89 952	40 018
1932	—	—	—	—	—	—	9 716	61 226	33 293	—	4 537	111 163	53 866
1931	—	—	—	—	—	—	2 820	55 448	37 318	—	38 900	120 267	65 574
Üldtoodang — <i>Grand total</i>	118 800	865 025	275 396	173 611	14 560	71 223	278 690	425 665	135 591	14 426	11 110	229 835	151 568
1934	121 000	770 014	301 645	182 658	11 657	80 066	285 897	480 479	108 680	46 319	12 296	227 880	135 638
1933	180 000	704 080	205 218	159 386	31 547	100 585	192 549	440 693	111 471	44 368	10 287	223 660	132 714
1932	210 000	845 137	287 327	112 019	28 178	101 581	178 088	379 658	115 856	62 240	4 537	371 303	184 190

	Silmad <i>Lampirois</i>	Vinnad <i>Vambre</i>	Latikad <i>Erène</i>	Lutsud <i>Lotte</i>	Särjad <i>Gardon</i>	Kograd <i>Carrasin</i>	Innašid <i>Tranche</i>	Kihad <i>Acerine</i>	Silnad <i>Mauvier</i>	Segakala <i>Morus</i> <i>poissons</i>	Säjad <i>Silure</i>	Räakšid <i>Petit marche</i>	Vihikad <i>Ablette</i>	Kokku <i>Total</i>
Viru	64 264	4 186	1 710	2 075	3 740	—	—	—	—	10 488	—	—	—	530 166
Harju	—	1 550	38	459	—	—	—	36	—	3 108	—	—	—	620 750
Lääne	70	6 930	3 000	912	11 260	207	610	1 366	115	23 488	—	—	—	353 881
Saare	—	208	392	108	777	40	—	2 410	527	24 648	—	—	—	428 485
Pärnu	540	36 876	450	—	1 596	—	—	200	—	12 110	—	—	—	625 647
Kaugemere püük — <i>Pêche du hareng.</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 287	—	—	—	120 087
Kokku merkalatoodang <i>Total du produit des pêches maritimes</i>	54 874	49 750	5 650	4 154	17 372	249	616	4 032	642	84 129	—	—	—	2 731 016
1934	42 951	74 058	6 874	3 851	23 861	—	—	4 335	1 181	46 662	—	—	—	2 728 298
1933	43 200	68 971	9 505	1 232	19 614	—	—	10 842	3 164	75 370	—	—	—	2 476 825
1932	46 728	81 416	2 247	1 083	11 288	—	—	8 173	3 429	49 826	—	—	—	2 808 548
1931	45 497	41 311	1 854	1 491	2 102	—	—	726	75	31 324	—	—	—	2 555 139
1930	66 402	75 872	738	5 774	6 818	—	—	5 123	4 872	55 446	—	—	—	3 780 004
Siseveed — <i>Total des eaux intérieures</i>	—	2 544	56 280	8 865	16 656	160	8 835	6 468	2 873	8 820	252	1 120	—	368 825
1934	—	450	52 812	5 642	11 184	396	8 050	11 355	2 848	6 444	30	640	192	327 365
1933	—	315	64 340	3 768	16 434	364	4 865	4 605	5 871	9 960	210	3 304	—	394 058
1932	—	739	64 580	7 717	13 439	570	5 202	6 186	1 301	6 318	247	7 708	80	377 899
1931	—	32 409	87 380	4 265	9 581	1 050	4 786	12 860	648	8 150	00	12 474	—	493 890
Üldtoodang — <i>Grand total</i>	54 874	52 294	61 930	13 019	34 028	409	9 451	10 500	3 515	92 949	252	1 120	—	3 099 841
1934	42 951	75 106	59 636	9 493	34 545	396	8 050	15 690	4 029	53 108	30	640	—	3 065 653
1933	48 200	69 236	73 845	10 000	36 043	364	4 865	15 447	12 085	85 336	210	3 304	—	2 870 678
1932	46 728	82 165	66 827	9 400	24 727	676	5 202	14 359	4 780	66 144	247	7 708	80	3 184 442

Kalaliikide järgi oli raimetoodangu väärtus 865 025 *kr*, olles seega suurem kui ühelgi teisel liigil. Raimetoodangu väärtusest suurem osa langes Harju rannale — 316 440 *kr*. Toodangu väärtuselt raimedele järgnevad kohad. Kohatoodangu väärtust võib hinnata 425 665 *kr*-le, s. o. 13,7% kalatoodangu koguväärtusest. Enamus kohatoodangu väärtusest langeb Pärnu rannale, kuna seal oli kohatoodang kõige suurem. Angerja- ja kilutoodangu väärtus on pea võrdne, olgugi et angerjatoodang kilutoodangu kõrval väike, vahe katab nende kõrgem hind. Angerjatoodangu väärtus oli 278 690 *kr* ehk 9,0% kalatoodangu koguväärtusest ja kilutoodangu väärtus 275 396 *kr* ehk 8,9%. Võrdlemisi suur oli ka haugitoodangu väärtus, mida hinnati 229 835 *kr*-le, s. o. 7,4% kalatoodangu koguväärtusest. Haugidele toodangu väärtuselt järgnevad lõhed 173 611 *kr* ehk 5,0%-ga. Lõhetoodang koguselt pole suur, kuid toodangu väärtuse suurust mõjustab nende kallis hind. Lõhe on kallimaid meil püütavaid kalu, nagu nägime varem vaadeldes kalahindu. Toodangu väärtuselt lõhele järgnevad ahvenad; nende toodangut hinnati 151 568 *kr*. Ahvenaile järgnesid toodangu väärtuselt siiad 135 591 *kr*. Heeringatoodangu väärtus oli 118 800 *kr*. Muude kalaliikide toodangud üksikult ei kütündinud 10 000 *kr*-le ja üksikasjaliselt on nad näidatud tabelis nr. 6.

7. Õnnetused kalastusel.

Accidents avec pêcheurs.

Õnnetuste suhtes peab mõeldunud aastat pidama üheks õnnetusterohkemaks. Õnnetusi inimestega tuli ette kogutud andmeil 13 juhul, kusjuures õnnetused lõppesid surmaga 7 juhul ja vigastatuna 6 juhul. Inimõnnetusi, mis lõppesid surmaga, tuli ette kõige rohkem Harju rannas, kus märtsis uppus 2 ja mais 2 kalurit. Lääne rannas uppus aprillis 2 kalurit ja Viru rannas 1 mais. Peale inimõnnetuste oli mõeldunud, aasta ka aineskahjudega suurem eelmistest. Aineskahjude kogusumma tõusis 94 965 *kr*-le, ületades eelmise aasta kahju, mis oli 17 350 *kr*, mitmekordselt. Aineskahjude peamiseks tekitajaks oli kalurite kohutavam vaenlane — torm. Tormikahjude kogusumma tõusis 68 586 *kr*-le, moodustades seega 72,2% kalastuskahjude kogusummast. Teiseks suuremaks kahjustuste põhjuseks oli jää-

liikumine. Viimane on küll sageli eelmise põhjuse järeltõus. Jääliikumisest tekkinud kahju oli 20 190 *kr*, s. o. 21,3% kalastuskahjude kogusummast. Hoovusest ja voost tekkinud kahjustuste kogusumma moodustas 5 624 *kr* ja mittelooduslikest põhjustist tekkinud kahju 565 *kr*.

Kuude järgi kõige rohkem oli õnnetusi septembris ja oktoobris. Õnnetuste tagajärjel stundinud kahjusumma oli kõige suurem septembris, mil hävis ja rikuti kalastustarbed 58 965 *kr* väärtuses ja oktoobris 12 473 *kr* väärtuses. Kevad- ja suvekuud on kõige soodsamad õnnetuste suhtes, sest siis tulevad ette ainult mõned harvad äpardused ja kahjusumma neist on koguni minimaalne.

Üldises kahjusummas võib veel teha vahet kahjude vahel, mis on tekkinud püüniste täielikust hävimisest ja kahjude vahel, mis tekkinud püüniste vääruse vähenemisest. Täieliku hävimise tagajärjel tekkinud kahjusumma oli 61 105 *kr* ja osalise hävimise või väärtuse vähenemise kahju 33 860 *kr*.

8. Kalakaubanduse bilans.

Balances du commerce de poisson.

Kalakaubanduse bilansis suuri muudatusi mõeldunud aastal ei olnud, olgugi et läbikäik tunduvalt suurenes. Kalakauba väljaveo väärtus tõusis eelmise aasta 684 431 *kr*-lt 810 090 *kr*-le, suurenedes seega 18,4% võrra, kuid koos väljaveo suurenemisega suurenes ka sissevedu, mida osaliselt tingis omatoodangu vähenemine. Kalakauba sisseveo väärtus oli eelmisel aastal 604 627 *kr* ja 1935 a. tõusis 731 150 *kr*-le, suurenedes seega 20,9%. Nagu toodud andmeist näha, suurenes sissevedu intensiivsemalt kui väljavedu, mistõttu ka väljaveo ülekaal vähenes.

Võttes arvesse oma kalatoodangut ja sellele arvates juure sissevedu ning maha väljavedu, saame sisemaise kalatarvituse ligikaudselt, sest sisemaa väiksemate veekogude toodang on arvestamata. Oma maa kala kogutoodang oli 183 850 *kv*, sissevedu 49 167 *kv* ja väljavedu 16 421 *kv*, seega jäi sisemaiseks tarvitamiseks 216 596 *kv*, eelmise aasta 221 279 *kv* vastu. Sisemaiseks tarvitamiseks jäänud kalakogus vähenes seega 2% võrra. Sisemaiseks tarvitamiseks jäänud kalakogus elaniku kohta langes eelmise aasta 19,6 *kg*-lt 19,2 *kg*-le.

Kalanduse kohta varem Keskbüroo väljaandeks ilmunud:

- Kalandus 1934 a. — P. Kind, E. Statistika nr. 160(3) 1935 a., lhk. 117—125.
 Kalandus 1933 a. — P. Kind, E. Statistika nr. 148(3) 1934 a., lhk. 125—136.
 Kalandus 1932 a. — P. Kind, E. Statistika nr. 136(3) 1933 a., lhk. 133—141.
 Kalandus 1928—31 a. — P. Kind, E. Statistika nr. 124(3) 1932 a., lhk. 137—147.

ÕPILASTE EDASIJÕUDMINE ALG- ja KESKKOOLES. PROGRÈS des ÉLÈVES des ÉCOLES PRIMAIRES et SECONDAIRES.

Sisu: I. Algkoolid. 1. Õpilaste edasijõudmine õppimises, lk. 149. 2. Õppeained mittelõpetamise põhjusina, lk. 151. 3. Lahkumine koolist enne koolikursuse lõpetamist, lk. 152.
II. Keskkoolid. 4. Õpilaste edasijõudmine õppimises lk. 154. 5. Õppeained mittelõpetamise põhjusina, lk. 159. 6. Lahkumine koolist enne koolikursuse lõpetamist, lk. 160.

I. ALGKOOID — ÉCOLES PRIMAIRES.

1. Õpilaste edasijõudmine õppimises. *Progrès des élèves.*

1933/34 õ/a. alates on kehtiv õpilaste hindamise ning klassi- ja koolikursuse lõpetamise kohta järgmine korraldus (RT nr. 14 — 1934):

Algkooli I—V klassi õpilased viiakse järgnevasse klassi, kui nende õppetöö on hinnatud vähemalt rahuldavaks*) kõigis ainesis või puudulikuks mitte enam kui ühes aines, kuid IV ja V klassi õpilastele võib õppenõukogu määrata puudulikuks hinnatud aines ka õppetülesande, mis tuleb täita õppetöö alguseks järgneval kooliaastal. Ei täida õpilane talle määratud õppetülesannet, jäetakse ta samasse klassi kursust kordama.

Algkooli VI klassi õpilased tunnustatakse algkooli kursuse lõpetanuks, kui nende õppetöö on hinnatud vähemalt rahuldavaks kõigis ainesis. Õpilastele, kes kevadel on tunnustatud nõrgaks mitte enam kui ühes või puudulikuks mitte enam kui kahes aines, võib õppenõukogu määrata nõrgaks või puudulikuks tunnustatud ainesis sellekohased õppetülesanded, mis õpilased peavad täitma õppetöö alguseks järgneval kooliaastal.

Järelkatsete sisseseadmine ka IV ja V klassis on möödunud kahel aastal järelkatsete saajate arvu tõstnud üle riigi ümmarguselt 5%-le ja vastavalt sellele vähendanud umbes 3 punkti võrra (83-lt 80-le) kevadel üle riigi klassikursuse lõpetanute arvu:

	1934/35	1933/34	1932/33	1931/32	1930/31	
Klassikursuse lõpetanud	p.	77,8	77,1	80,4	80,2	81,8
	t.	82,5	82,1	85,1	84,8	86,0
	k.	80,1	79,5	82,7	82,5	83,8
Kursust kordama jäetud	p.	16,8	18,0	18,5	18,6	17,2
	t.	12,9	13,7	13,9	14,2	13,1
	k.	14,9	15,9	16,2	16,5	15,3
Järelkatset määratud	p.	5,4	4,0	1,1	1,2	1,0
	t.	4,6	4,2	1,0	1,0	0,9
	k.	5,0	4,6	1,1	1,0	0,9

Nagu toodud andmeist nähtub, ületavad tüdrukud edasijõudmises poisse tunduvalt: klassikursuse lõpetajaid on kevadel tüdrukute hulgas umbes 4 punkti võrra üle riigi rohkem. See vahekord esineb nii linnus kui maal.

Arvud näitavad samuti, et linnaõpilased on üldiselt edukamad maaõpilastest: ilma järelkatseteta läheb klassist klassi linna-alkoolis 82,8% õpilastest

(5 viimase aasta keskm.), maa-alkoolis 81,4%, teiseks aastaks jääb klassi linnaõpilastest 13,8%, maaõpilastest 16,4%.

Edasijõudnuid klasside järgi jälgides näeme, et kevadel klassikursuse lõpetanute protsent on esimeses kolmes klassis linnus suurem kui maal, IV ja V klassis peagu võrdne. Erandina paistab siin silma maa-alkoolide lõpuklassi suur kevadine lõpetajate protsent, mis on linna koolide sama klassi lõpetajate arvust kõrgem keskm. üle 10 punkti. Selle nähtuse põhjuseks tahab olla asjaolu, et maa-alkoolis jääb ära eelviimase — V — klassi lõpul, koolikohustuse vanuspiiri kätte jõudmisel, õpilasi suhteliselt umbes kaks korda rohkem kui linnakoolist, mis tõttu — võttes arvesse, et enne kursuse lõpetamist koolist lahkujad oma suures enamuses kuuluvad nõrgemate õpilaste hulka — maa-alkooli lõpuklass nähtavasti osutubki edasijõudmises edukamaks. Seda väidet kinnitab omalt poolt ka järelkatsete saajate protsent maa-alkooli lõpuklassis (viimase 5 a. keskm. 6,3%), mis on üle kahe korra väiksem kui linna-alkoolide lõpuklassis (14,3%).

Õpilaste edasijõudmine õppimises (1930/31—1934/35 õ/a. keskmise alusel % õpil. arvust õ/a. lõpul):

	I kl.	II	III	IV	V	VI	Keskm.
Klassikursuse lõpetanud	Linn	89,0	87,5	86,0	79,0	75,3	82,3
	Maa	82,6	84,5	82,3	78,3	74,5	81,4
	Kokku	84,0	85,2	83,2	78,5	74,8	83,0
Järelkatset määratud	Linn	0,2	0,1	0,1	4,7	6,3	3,9
	Maa	0,4	0,6	0,8	3,6	4,5	2,2
	Kokku	0,3	0,5	0,6	3,8	5,0	2,0
Kursust kordama jäetud	Linn	11,0	12,4	13,9	16,3	18,4	13,8
	Maa	17,0	14,9	16,9	18,1	21,0	16,4
	Kokku	15,7	14,3	16,2	17,7	20,2	15,7

Toome järgnevalt viimase 3 a. jooksul klassikursuse lõpetanute arvu ka üksikaastate järgi, et anda pilti klassikursuse kevadel lõpetanute arvu tagasimineku ulatusest kahel viimasel aastal IV ja V klassis, mis tingitud, nagu eelpool juba märkisime järelkatsete sisseseadmisest neis klassides.

*) Hinnete skaala: väga hea, hea, rahuldav, puudulik, nõrk.

Klassikursuse lõpetasid õ/a. lõpul (kevadell) klas- side järgi (% õpil. arvust):

Linnad:	I kl.	II	III	IV	V	VI
1934/35	87,8	87,0	85,7	72,5	68,1	77,5
1933/34	89,8	87,0	85,7	72,7	68,7	73,9
1932/33	88,4	87,3	85,5	83,9	80,7	76,7
Maad:						
1934/35	82,5	84,0	81,8	73,9	70,9	89,5
1933/34	82,7	84,2	81,9	74,5	69,0	84,2
1932/33	82,3	84,1	82,9	81,2	77,0	86,4

Järelkatsete saajaid oli algkoolis 1935 a. kevadel üldse üle riigi 5 297 ehk 5% õpilaste üldarvust õ/a.

lõpul. 1935 a. oktoobris kogutud andmeil neist ei ilmunud sügisel järelkatselise 24,5%, osutus nõrgaks 12,7% ja õiendas rahuldavalt 62,8%.

Maa lastel on suviste tööde tõttu õppeülesannete täitmine aja nappusel raskendatud, mistõttu järelkatsete tulemused linnakoolis on tunduvalt paremad kui maakoolis: linnus õiendas sügisel järelkatsed 72,5%, osutus nõrgaks 9,8%, ei ilmunud üldse järelkatselise 17,7%, maal on vastavad arvud 58,6% — 13,6% — 27,5%.

Õpilaste 1934/35 õ/a. (1935 a. kevadel) määratud järelkatsete tulemused klasside järgi algkoolis. *Résultats des examens supplémentaires aux écoles primaires.*

		Järelkatsete saajaid (= 100) — Du nombre total en %																	
		Õiendas järelkatsed <i>Ont passé ses examens</i>						Ei õiendanud, mille põhjuseks — <i>N'ont pas passé à cause de</i>											
								Nõrgad teadmised <i>L'insuffisance de connaissances</i>						Mitte ilmunine <i>Ne s'ayant pas présenté</i>					
		Linn		Maa		Kokku		Ville		Arrond.		Total		Linn		Maa		Kokku	
		arv	%	arv	%	arv	%	n-bre	%	n-bre	%	n-bre	%	arv	%	arv	%	arv	%
I kl.	P.	—	—	53	52,5	53	51,5	—	—	28	27,2	28	27,2	2	100	20	19,8	22	21,8
	T.	1	100	40	42,2	47	49,7	—	—	13	17,0	13	17,3	—	—	15	20,2	15	20,0
	K.	1	33,3	90	56,6	100	50,2	—	—	41	23,4	41	23,0	2	60,7	35	20,0	37	20,8
II kl.	G.	6	85,7	80	50,3	86	60,6	—	—	27	20,0	27	19,0	1	14,3	28	20,7	29	20,4
	F.	1	100	53	50,4	54	50,3	—	—	26	27,7	26	27,4	—	—	15	15,9	15	15,3
	T.	7	87,6	133	58,1	140	59,1	—	—	63	23,1	53	22,3	1	12,5	43	18,8	44	18,0
III kl.	P.	6	85,7	82	55,8	88	57,1	1	14,3	32	21,8	33	21,5	—	—	38	22,4	33	21,4
	T.	1	100	67	50,3	68	50,7	—	—	28	23,5	28	23,3	—	—	24	20,2	24	20,0
	K.	7	87,5	149	56,0	156	56,9	1	12,5	60	22,6	61	22,3	—	—	57	21,4	67	20,8
IV kl.	P.	228	74,8	450	61,8	678	66,0	30	9,8	87	12,0	117	11,3	47	16,4	191	26,2	238	23,1
	T.	192	79,0	352	62,1	544	67,1	23	9,5	74	13,1	97	12,0	28	11,5	141	24,8	169	20,1
	K.	420	76,6	802	61,9	1222	60,3	53	9,7	161	12,4	214	11,9	75	13,7	332	25,7	407	22,9
V kl.	P.	206	73,8	431	62,6	637	65,8	22	7,9	74	10,7	96	9,9	51	16,3	184	26,7	235	24,3
	T.	144	73,1	356	60,9	500	63,9	23	11,7	67	11,4	90	11,5	80	15,2	162	27,7	192	24,6
	K.	350	73,5	737	61,8	1187	65,0	45	9,5	141	11,0	188	10,6	81	17,0	346	27,2	427	24,4
VI kl.	P.	180	63,4	110	47,4	290	55,9	34	12,0	30	12,0	64	12,0	70	24,0	102	40,6	172	32,1
	T.	206	71,2	69	35,9	274	57,1	20	9,0	25	13,0	51	10,6	57	19,8	98	51,1	155	32,3
	K.	385	67,3	158	42,4	573	50,5	60	10,6	55	12,4	115	11,3	127	22,2	200	45,2	327	32,2
Kokku Total	P.	636	70,8	1215	59,2	1841	62,7	87	9,8	278	13,6	365	12,4	171	19,4	558	27,3	729	24,9
	T.	544	74,4	943	57,5	1487	63,0	72	9,9	233	14,3	305	12,9	115	15,7	455	27,9	576	24,1
	K.	1170	72,5	2158	58,6	3328	62,8	159	9,8	511	13,9	670	12,7	286	17,7	1013	27,5	1499	24,5

Arvestades ka järelkatsete tulemusi, osutus õpilaste edasijõudmine üle riigi viimase viie aasta jooksul peagu ühtlaseks:

Õpil. arv õ/a. lõpul	Kevadel	Klassikursuse lõpetanud:		Jätud kursust kordama:			
		Sügisel	Kokku	Kevadel	Kokku		
1934/35	106 051	80,1	3,2	83,3	14,0	1,8	16,7
1933/34	112 523	70,5	2,9	82,4	15,0	1,7	17,0
1932/33	110 238	82,7	0,7	83,4	16,2	0,4	16,6
1931/32	106 724	82,5	0,6	83,1	16,5	0,4	16,9
1930/31	102 918	83,8	0,6	84,4	15,3	0,3	15,6

Klasside järgi oli linna- ja maakoolide õpilaste edasijõudmine möödunud 1934/35 õ/a., arvestades ka järelkatseliseid, järgmine (% õpilaste arvust õ/a. lõpul):

		Klassikursuse lõpetanud Kursust kordama jätetud*)					
		P.	T.	Kokku	P.	T.	Kokku
I kl.	linnus	87,1	88,0	87,8	12,0	11,4	12,2
	maal	80,0	85,0	83,1	10,1	14,4	16,9
	kokku	82,2	86,2	84,1	17,8	13,8	15,9
II kl.	linnus	86,1	88,3	87,2	13,9	11,7	12,3
	maal	82,8	87,2	84,9	17,2	12,3	15,1
	kokku	83,5	87,4	85,4	16,5	12,6	14,6
III kl.	linnus	83,3	88,4	85,8	16,7	11,0	14,2
	maal	79,5	86,3	82,8	20,5	13,7	17,2
	kokku	80,3	86,8	83,5	19,7	13,2	16,5
IV kl.	linnus	79,1	83,1	81,1	20,1	16,9	18,9
	maal	77,0	81,1	79,3	22,4	18,9	20,7
	kokku	78,0	81,6	79,8	22,0	18,4	20,2
V kl.	linnus	74,9	81,0	77,9	25,1	19,0	22,1
	maal	75,0	80,6	78,1	24,4	19,4	21,9
	kokku	75,4	80,7	78,1	24,0	19,3	21,9
VI kl.	linnus	85,0	88,0	87,1	14,4	11,4	12,0
	maal	91,9	92,3	92,1	8,1	7,7	7,0
	kokku	89,6	91,0	90,3 ²⁾	10,4	9,0	9,7
Üldse	linnus	82,8	86,4	84,6	17,2	13,6	15,4
	maal	80,7	85,1	82,8	19,3	14,9	17,2
	kokku	81,2	85,4	83,3	18,8	14,6	16,7

*) Hulka arvatud ka sügisel järelkatselisele mitte ilmunud õpilased.
 *) Kuukirjas „E. Statistika“ — det. 1935, ltk. 606, on ekslikult märgitud 94,2%.

2. Õppeained mittelõpetamise põhjused.

Matières d'enseignement
comme causes d'un progrès
insuffisant.

93,4%, 1929/30 õ/a. 92%), kuna muil õppetööd pidurdavil tegureil (haigus jne.) pole olulisemat tähtsust (vt. tab. 3, lhk. 159).

Kevaldel klassikursust mittelõpetanute nõrka edasijõudmist õppimises õppeainete järgi valgustasime viimati 1929/30 õ/a.

Järgnevalt vaatleme nõrka edasijõudmist 1934/35 õ/a., andes kõikjal võrdluseks ka eelmise, 5 a. tagasi toimunud uurimuse andmed. Suhtarvud on võetud vastava klassi õpilaste arvu (õ/a. lõpul) ja igas üksikus õppeaines mitteedasijõudmis-juhtude arvu vahekorrist. Suhtarvude saavutamisel on aluseks vaid nende klasside õpilaste arv, kus õpetatakse käsitatavat ainet: koduloos — kolme esimese klassi, loodusõpetuses, maateaduses, ajaloo — kolme viimase klassi ja muis aineis, arvatud välja võõrkeel, kõigi kuue klassi õpilaste arv.

Võõrkeelt õpetatakse eestikeelseis kooles teatavasti ainult kahes viimases (V, VI) klassis ja mitte kõikjal, muukeelseis kooles aga algab võõrkeele (riigikeele) õpetamine igas koolis juba II klassiga. Sellest tingituna on üleriiklikud suhtarvud toodud ka vaid kahe viimase klassi kohta ja arvestatud on ainult nende koolidega, kus esineb võõrkeel.

Keskmiselt tuleb 1934/35 õ/a. üle riigi 1 nõrga õpilase kohta 2,4 nõrka ainet (juhtu):

	Linnus	Maal	Kokku
I kl.	2,4	2,4	2,4
II „	2,4	2,2	2,3
III „	2,3	2,2	2,2
IV „	2,4	2,4	2,4
V „	2,6	2,5	2,5
VI „	2,1	2,1	2,1
Kokku	2,4	2,4	2,4

Esikoha raskuselt omab algkooles matemaatika: iga 100 õ/a. lõpul koolis olnud õpilase kohta tuli 1934/35 õ/a. maakooles nõrku selles aines 14,1 (1929/30 õ/a. 12,6), linnakooles 13,3 (11,4). Peagu samapalju annab nõrku õppekeel — maal 14,0 (12,3), linnus 12,3 (10,5). Kolmandal kohal seisab võõrkeel, andes maakooles nõrku 8,5 (8,0), linnakooles 13,0 (11,8). Muis aineis kõigub nõrkade % maal 3,8 (kodulugu) — 3,2 (ajalugu) ja linnus 3,7 (kodulugu) — 7,9 (maateadus) piires (vt. tab. 4, lhk. 159).

Kahes tähtsamas õppeaines — matemaatikas ja õppekeeles — on maakooles nõrku rohkem kui linnakooles. Muis aineis, arvatud välja võõrkeel, on vahekorrad enam-vähem võrdsed. Võõrkeelis on maakoolid näiliselt edukamad kui linnakoolid: 1934/35 õ/a. oli nõrku võõrkeelis maal 8,5%, linnus 13,0%. Kuna edasijõudmise üldine tase muis aineis linnus kõrgem kui maal, tuleb oletada, et võõrkeeles suurem nõrkade % linnakooles on tingitud suuremast nõudlikkusest

õpilaste võõrkeele hindamisel õ/a. lõpul. Seda väidet aitab kinnitada ka see asjaolu, et linnus leidub 1934/35 õ/a. lõpul nõrku võõrkeelis peagu kõigis (94%) kooles, kuna maal 40% kooles, kus õpetatakse võõrkeelt, on täiesti ilma nõrkadeta, milline olukord tundub ebatõenäolisena.

Algkooles on poisid tüdrukuist nõrgemad nii linnus kui maal kõigis aineis, eriti keeltes. See nähtus esineb, nagu näeme allpool, ka keskkooles. Millest on tingitud tüdrukute suurem edu edasijõudmises, sellele on objektiivsete andmete ja vastavate esiuurimuste puudumisel raske otseselt vastata. Tähtsamaks põhjuseks näib olevat siiski asjaolu, et tüdrukud täidavad tildiselt oma õppeülesandeid püüdlikumalt ja hoolsamalt kui poisid.

Tähelepanekud näitavad samuti, et tütarlast on õpetajal koolis kergem juhtida, kasvatuslikult mõjutada kui poissi, kes on liikuvam, ei alistu nii kergesti distsipliinile. Nähtavasti soodustab teatud määral tüdrukute edasijõudmist ka nende kiirem füüsilise areng, küpsemine. Tüdrukud oma enamikus ei harrasta väljaspool kooli sporti, mille vastu tunnevad suuremat huvi poisid ja milline kõrvalharrastus võib ka osaliselt pidurdada edasijõudmist.

Veel paistab silma, et nõrkade % on 1934/35 õ/a. tildiselt tõusnud, võrreldes 1929/30 õ/a. See tõus on tingitud, nagu eelpool klassikursuse lõpetanute vaatlusel juba juhus oli märkida, peamiselt järelkatsete sisseseadmist IV ja V klassis.

Iga 100 õpilase kohta tuli nõrku 1934/35 õ/a. lõpul üle riigi (sulgudes 1929/30 õ/a. andmed):

	Linnakooles			Maakooles		
	P.	T.	Kokku	P.	T.	Kokku
Matemaatikas	13,8	12,7	13,3 (11,4)	15,2	12,8	14,1 (12,6)
Õppekeeles	14,6	9,0	12,3 (10,5)	16,8	11,1	14,0 (12,3)
Võõrkeelis	16,5	9,0	13,0 (11,8)	11,6	5,5	8,5 (8,0)
Maateaduses	8,1	7,0	7,9 (7,0)	7,7	7,3	7,5 (6,6)
Ajaloo	7,5	7,1	7,3 (5,0)	8,4	8,1	8,2 (7,3)
Loodusõpetuses	6,5	6,5	6,5 (6,4)	6,4	6,2	6,3 (5,3)
Koduloos	4,5	2,0	3,7 (3,0)	4,0	3,0	3,8 (3,3)
Muis aineis	6,0	3,3	5,1 (4,5)	6,3	3,0	4,7 (4,8)

Nõrka edasijõudmist õppeainetes linna- ja maakooles klasside järgi võrreldes ilmneb, et maakoolide lõpuklassis on nõrku õpilasi õ/a. lõpul kõigis aineis tinnarguselt kaks, võõrkeelis koguni 3—4 korda vähem kui linnakooles.

Nõrku tuli iga 100 õpilase kohta 1934/35 õ/a. lõpul VI klassis (sulgudes 1929/30 õ/a.):

	Maal:			Linnus:		
	P.	T.	K.	P.	T.	K.
Matemaatikas	5,7	0,4	6,1 (7,4)	11,8	13,1	12,4 (12,9)
Õppekeeles	6,5	4,0	5,3 (5,9)	12,2	8,4	10,3 (9,5)
Võõrkeelis	5,0	2,2	3,6 (5,4)	13,4	8,8	11,1 (10,4)
Maateaduses	1,9	2,1	2,0 (2,4)	3,1	4,2	3,6 (4,2)
Ajaloo	2,5	2,7	2,6 (2,0)	3,0	3,2	3,5 (3,5)
Loodusõpetuses	1,0	2,4	2,2 (2,5)	3,4	5,2	4,3 (4,3)
Muis aineis	1,1	0,4	0,8 (1,8)	3,7	1,7	2,7 (3,4)

Kuigi selle nõrkade arvu vähesuse põhjuseks näib peamiselt olevat, nagu eelpool lõpetajate arvu

vaatlusel juba märksime, maa-alkkooli viimase klassi õpilaste loomulik selektsioon, mis toimub V klassi lõpul, oletatakse siiski veel ka teise teguri mõju: lõpuklassi õpilaste teadmisi hinnatavat maal kõigis aineis õ/a. lõpul vastutulelikumalt kui linnakooles, et vältida suviste õppetülesannete määrämist, milliste täitmine 14—15 a. lastele, kes maal talus juba töötavad aktiivselt kaasa, ja oma suures enamuses edasiõppimist enam ei kavatse jätkata, sünnitab asjatult suuri raskusi. Objektivsete andmete puudusel ei saa võtta seisukohta selles oletuses.

Matemaatika. 1934/35 õ/a. oli nõrku mate-
Mathématiques. maatikas poiste hulgas keskm. üle riigi: linnus 13,8% (1929/30 õ/a. 12,1%), maal rohkem — 15,2% (13,5%). Linnus areneb nõrkade tõus järjekindlalt I kl. alates (10,5%) kuni V kl. incl. (19,2%), langedes tunduvalt vaid lõpuklassis (11,8%). Maal aga püsivad nõrgad võrdlemisi kõrgel ja ühtlasel tasemel kuni lõpuklassini, näidates selles aga veel järsumat langust kui linnakooles: V kl. tuli maakooles nõrku matemaatikas iga 100 õpilase kohta 16,5, VI kl. ainult 5,7.

Nõrku tüdrukuid oli matemaatikas keskm. üle riigi: linnus 12,7% (1929/30 õ/a. 10,6%), maal 12,8% (11,6%). Linnus püsib nõrkade arv I—III klassis 10% lähedal, tõuseb IV ja V klassis 6—7 punkti võrra ja paraneb lõpuklassis 13,1%-le. Sama tendents esineb ka maakooles, veelgi järsuma langusega viimases klassis.

Õppekeel. Nõrku õppekeeles oli poiste
Langue d'enseignement. hulgas keskm. üle riigi: linnus: 14,6% (1929/30 õ/a. 11,9%), maal 16,8% (14,3%). Linnus suureneb nõrkade % õppekeeles, samuti kui matemaatikaski — I (10,9%) kuni V klassini incl. (19,8%), paranedes VI klassis 19,8-lt 12,2-le ehk 7,6 punkti võrra. Maal võrdub nõrkade % I klassis üldisele keskmisele (16,8%), näitab tõusu kuni VI klassini (V kl. 20,9%) ja langeb lõpuklassis 6,5%-le.

Õppekeeles nõrku tüdrukuid keskm. üle riigi oli linnus 9,9% (1929/30 õ/a. 8,9%), maal veidi rohkem — 11,1% (10,1%). Tüdrute nõrk edasijõudmine õppekeeles on linnus enam-vähem ühtlane kõigis klassides. Maal tuleb nõrku I—V klassis keskm. 11—12% viimases langeb 4%-le (1929/30 õ/a. 4,7%).

Võõrkeel. Nõrka edasijõudmist võõr-
Langue d'étrangers. keelis, nagu alul juba märksime, vaatleme ainult V ja VI klassis, kus see õppeaine esineb nii eestikeelseis kui ka muukeelseis kooles.

Üldiselt on poisid võõrkeelis nii linnas kui maal tunduvalt nõrgemad tüdrukuid. Keskm. oli V—VI kl. nõrku poisse üle riigi 1934/35 õ/a.: linnus 16,5%, maal 11,6% (1929/30 õ/a. 14,0%, 10,6%). Klasside järgi: linnus — V kl. 20% (1929/30 õ/a. 15,1%),

VI kl. 13,4% (12,5%), maal — V kl. 16,1% (12,7%), VI kl. 5,0% (7,1%).

Nõrku tüdrukuid võõrkeelis oli kahes viimases alkooli klassis üle riigi 1934/35 õ/a.: linnus 9,6% (1929/30 õ/a. samuti 9,6%), maal 5,5% (6,6%). Klasside järgi: linnus — V kl. 10,6% (1929/30 õ/a. 10,3%), VI kl. 8,8% (8,4%), maal — V kl. 7,8% (8,4%), VI kl. 2,2% (3,6%).

Muud õppeained.
Autres matières.

Koduloos (3 esimest klassi) on poisid nii linnus kui maal võrdlemisi edukad ja ühel tasemel: nõrku oli linnus 1934/35 õ/a. 4,5% (1929/30 õ/a. 4%), maal 4,6% (3,9%). Ka loodusõpetuses, maateaduses ja ajaloo (3 viimast klassi) on linna- ja maapoised edasijõudmises üldiselt peagu võrdsed.

	IV kl.		V kl.		VI kl.		Keskm.	
	Linn	Maa	L.	M.	L.	M.	L.	M.
Loodusõpetus . . .	8,6	7,0	7,2	8,6	3,4	1,9	6,5	6,4
Maateadus . . .	10,1	8,8	10,9	10,0	3,1	1,9	8,1	7,7
Ajalugu	9,2	9,9	9,2	10,5	3,9	2,5	7,5	8,4

Koduloos on nõrku tüdrukuid linnus 2,9% (1929/30 õ/a. 1,9%), maal 3% (2,7%). Nõrkade % loodusõpetuses, maateaduses ja ajaloo (kolm viimast klassi) kõigub tüdrukul keskm. üle riigi 6,2—8,1% piires.

	IV kl.		V kl.		VI kl.		Keskm.	
	Linn	Maa	L.	M.	L.	M.	L.	M.
Loodusõpetus . . .	7,0	6,8	7,5	7,9	5,2	2,4	6,5	6,2
Maateadus	9,2	8,6	9,4	9,0	4,2	2,1	7,6	7,3
Ajalugu	9,0	9,7	9,0	9,4	3,2	2,7	7,1	8,1

Lõpuks märgime, et toodud kokkuvõtted, näidates millised ained osutuvad suuremaks komistuskiviks õpilasele, ei anna melle vastust küsimusele, miks on need ained õpilasele raskemad kui teised. Kas on nende õppeainete (matemaatika, õppekeel) kavandaja suured, seisab süü õppemeetodeis resp. õpetajais või mõjutavad nõrka edasijõudmist mõned muud asjaolud, ja missuguses ulatuses — neis küsimusis oleks vaja jõuda suuremale selgusele koolitööst ja lastevanemate ringkonnas, kui tahetakse tõsta edasijõudmise taset meie rahvakoolis.

3. Lahkumine koolist enne koolikursuse lõpetamist.

Proportion des élèves quittant l'école avant l'achèvement du cours.

Kuni 1934/35 õ/a. oli õppimine alkoolis sunduslik õpilasele koolikursuse mittelõpetamise korral kuni 10 a. vanuseni, kusjuures õpilane, kes sai 10 a. vanaks kooliaasta esimesel poolal, vabanes koolikohustusest eelmise õppeaasta lõpul, kuna õpilane, kes sai 10 aastaseks kooliaasta teisel poolal, pidi käima koolis õppeaasta lõpuni. 1934/35 k/a. vähendati õpilaste koolikohustuse vanuspiiri kaks aastat võrra — 18 aastalt 14 aastale, kuna muud eelloletatud tinghused jäid endiseks. Käesoleval 1935/36 k/a. on õppimine sunduslik õpilasele koolikursuse mittelõpetamise korral samuti kui eelmise k/a. kuni 14 aasta vanuseni, kuid õpilane, kes saab 14 a. vanaks kooliaasta esimesel poolal, ei vabane koolikohustusest mitte enam eelmise õ/a. lõpul, vaid peab käima koolis kuni selle õppeaasta lõpuni. Tegelikult pikenes seega koolikohustus umbes 1/2 a. võrra.

Algkooli I klassis oli õpilasi üle riigi õ/a. lõpul:

Õ/a.	P.	T.	Kokku
1926/27	8 788	8 080	16 868
1927/28	9 110	8 619	17 729
1928/29	9 049	8 697	17 746
3 a. keskm.	8 932	8 465	17 447
1929/30	11 185	10 245	21 430
1930/31	11 744	10 960	22 704 ¹⁾
2 a. keskm.	11 465	10 002	22 067

Igal aastal nihkudes edasi ühe klassi võrra, peaksid viie aasta pärast (1931/32—1935/36 õ/a.) kõik need õpilased, kui istumajäämist ja surmajuhumeid ei oleks, jõudma algkooli lõpuklassi. Tegelikult jõudis aga algkooli viimasesse (VI) klassi 1926/27—1928/29 õ/a. I klassis oluist keskmiselt üle riigi vaid 66% (lõpetas 58%) ja 1929/30—1930/31 õ/a. I klassi koostisest veelgi tunduvalt vähem — 54% (lõpetas 50% ümber):

Õ/a.	VI kl. õpil. arv õ/a. lõpul			VI kl. jõud- nute %	Koolikursuse lõpetanute %
	P.	T.	Kokku		
1931/32	5 404	5 440	10 853	64,3	56,0
1932/33	5 692	5 845	11 537	65,1	57,3
1933/34	5 974	6 162	12 126	68,3	59,5
3 a. keskm.	5 690	5 815	11 505	65,0	57,7
1934/35	5 674	5 660	11 324	52,8	47,7
1935/36	6 885	6 172	12 557 ²⁾	55,3	.
2 a. keskm.	6 029	5 911	11 940	54,1	.

Viiel viimasel õ/a. püsib seega enne lõpuklassi jõudmist koolist ärajäänute arv kolm esimest õppeaastat 6000 ümber, tšustes kahel viimasel — 1934/35, 1935/36 — õppeaastal üle riigi aga juba 10 000-ni. Seda järsku tõusu tuleb kirjutada täies ulatuses õppiva noorsoo koolikohustuse vanuspiiri vähendamise arvele. Õpilaste arvu kahanemine kursuse kestel surevuse tõttu ei ole suur, moodustades vaid 4—5% koolist jäädavalt lahkunute üldarvust.

Algkoolist jäi ära koolikursuse kestel:

Õ/a.	Lahkunud	Surnud ³⁾	Kokku	%	
				(I kl. = 100)	(I kl. = 100)
1931/32—1926/27	5 720	286	6 015	35,7	35,7
1932/33—1927/28	5 891	301	6 192	34,9	34,9
1933/34—1928/29	5 319	301	5 620	31,7	31,7
3 kursuse keskm.	5 645	296	5 941	34,1	34,1
1934/35—1929/30	9 742	364	10 106	47,2	47,2
1935/36—1930/31	0 762	385	10 147	44,7	44,7
2 kursuse keskm.	9 752	375	10 127	45,0	45,0

II. KESKKOOLID — ÉCOLES SECONDAIRES.

Kuni 1933/34 õ/a. eksameid keskkoolis ei olnud⁴⁾ — õpilane viidi üle klassist klassi või tunnistati koolikursuse lõpetanuks tema üldise õppetöö edu ja valmase arenemise põhjal, kusjuures nalle õpilastele, kes osutasid õppetöö lõpul nõrgaks ühes aines, võis õppenõukogu määrata selles aines järelkatsed, mis tuli õendada enne õppetöö algust järgneval kooliaastal.

Uue korra järgi, mis hakkas kehtima 1934 a., keskkooli õpilased viiakse vastavalt järgnevaasse klassi ja tunnistatakse kooli-

Õpilaste kadu koolikursuse kestel, mis moodustas enne vanuspiiri muutmist keskmiselt üle riigi 34%, tõusis vanuspiiri vähendamise tagajärjel 16 aastalt 14 aastani tervelt 12 punkti võrra ja jääb praegu kehtiva koolikohustuse vanuspiiri juures püsima ka edaspidi sellele kõrgele tasemele.

Õpilaste koolist enne kursuse lõpetamist ärajäämine on oieti maaprobleeme. Linnakoolis ei jõudnud kahel viimasel õ/a. lõpuklassi 10%, maakoolis tervelt 56% õpilastest, sealjuures linnakoolis toimub ärajäämine peamiselt V õ/a. lõpul, maakoolis algab aga lahkumine juba III õ/a. lõpul: lahkus jäädavalt maakoolis viimase kahe kursuse (1929/30—1934/35, 1930/31—1935/36 õ/a.) keskm. põhjal III klassi lõpul 12% sisseastunuist, IV kl. lõpul moodustab kadu (I kl.=100) juba ümmarguselt 31%, V kl. lõpul 56%. Lõpuklassi jõuab maal seega viimasel aastail vaid 44% (linnus 90%).

Lõpuklassi jõudmine ei tähenda aga veel koolikursuse lõpetamist. Lõpetas maal algkooli täie kursuse, arvestades ka järelkatseid, 1934/35 õ/a. vaid 40,1% I kl. astunuist (enne 1934/35 õ/a. keskm. 51%), linuus 75,8% (80%):

	Maa	Linn	Kokku
1931/32 õ/a.	49,5	79,5	66,0%
1932/33 „	50,8	81,8	57,3 „
1933/34 „	53,8	78,4	50,5 „
3 a. keskm.	51,4	79,9	57,7 „
1934/35 õ/a.	40,1	75,3	47,7 „
1935/36 „ (arvatav)	42	83	50 „

Võib arvata, et algkooli kursuse lõpetajate arv ei tõuse lähemal aastail üle 50% sisseastunuist (maal 40%, linuus 80%). Teiste sõnadega: nüüdsest peale meie noorsoost saab täieliku 6-kl. algkooli hariduse umbes pool, kuna teise poole haridus piirdub vaid IV—V klassi kursusega, osalt veel vähemagagi. Kui suurel määral 1936/37 õ/a. kavatses, kuni 17 a. vanuseni sunduslik järelkool siin suudab tuua lähendust ja parandust, näitab lähem tulevik.

¹⁾ Õpilaste arv õ/a. I poolel.

²⁾ Õpilaste arv õ/a. I poolel. Arvatud kaasa ka uue keskkooli II kl. (6. õ/a.) õpilased.

³⁾ 8—14 a. vahemikus surevuse tõttu koolist väljalangenud õpilaste arvu saamiseks on kasutatud suremustõenäosuse koefitsiente (vt. „E. Statistika“ — jaanuar 1936 a.).

⁴⁾ Vajaduse korral võis neid määrata vaid Hasomin, ja ainult lõpuklassis.

⁵⁾ Hinnete skaala: väga hea, hea, rahuldav, puudulik, nõrk.

Järgnevalt vaatleme endise, 1922 a. seaduse alusel töötava keskkooli (gümnaasiumi) õpilaste edasijõudmist õppimises.

Uue, 1934 a. keskkooli I ja III kl. õpilaste klassikursuse mittelõpetamise põhjused leiavad käsitamist vaid tabelosas — tab. 6 lõpus (vt. lhk. 160).

ENDISED KESKKOOLID (1922 a. seaduse alusel).

4. Õpilaste edasijõudmine õppimises. *Progrès des élèves.*

Keskkooli õpilaste edasijõudmise üldine tase õppeaasta lõpul on meil madal. Enne eksamite sisseseadmist lõpetas klassikursuse kevadel üle riigi ümmarguselt 70%, kursust kordama jäi 10% ja järelkatsed sai sügiseks 20% õpilasist. Eksamite tarvitamiselevõtmise tagajärjel halvenes seisukord veelgi: õppetöö lõpul klassikursuse lõpetanute arv vähenes 70%-lt 62%-le, kuna järelkatsamite (järelkatsete) saajate arv tõusis 20%-lt 27—28%-le:

	1934/35	1933/34	1932/33	1931/32	1930/31
Klassikursuse lõpetanud kevadel	p. 50,0	56,6	60,5	66,3	66,0
	t. 67,5	66,7	73,9	73,1	72,6
Kursust kordama jäetud	k. 62,1	61,9	70,5	70,0	69,6
	p. 13,0	12,9	10,8	11,1	10,6
Järelkatsed määratud	t. 7,7	9,1	8,0	8,3	8,3
	k. 10,2	10,9	9,3	9,6	9,4
Järelkatsed määratud	p. 31,0	30,5	22,7	22,6	23,4
	t. 24,3	24,2	18,1	14,6	16,1
	k. 27,7	27,2	20,2	20,4	21,1

Edasijõudmises on tüdrukud palju edukamad kui poisid: enne eksamite sisseseadmist oli tüdrukute hulgas klassikursuse lõpetajaid kevadel rohkem umbes 7 punkti võrra (73:66), eksamid tõetsid vahe 11 punktile (67:56). Tüdrukute paremus edasijõudmises esineb igas klassis:

Klassikursuse lõpetanud kevadel:	I kl.	II kl.	III kl.	IV kl.	V kl.
	1934/35 õ/a.	p. —	51,3	50,0	50,2
	t. —	66,0	60,2	62,9	81,3
1933/34 „	p. 54,4	52,3	49,0	51,5	73,9
	t. 66,8	60,7	60,3	61,5	83,6
1932/33 „	p. 63,5	62,6	60,9	64,7	79,0
	t. 72,0	71,6	67,2	70,0	87,0
1931/32 „	p. 64,5	59,5	59,5	64,0	83,6
	t. 72,3	67,8	66,5	69,9	80,2
1930/31 „	p. 62,4	59,7	64,0	62,5	83,0
	t. 70,3	66,6	66,0	72,5	88,7

Toodud arvud näitavad, et vabalt on kursuse lõpetanud I—IV klassis kahel viimasel aastal poistest ainult 50% ja tüdrukuist 60% ümber. Lõpuklassis on edasijõudmine suurem esimese nelja klassi keskmisest umbes 20 punkti. Mis põhjustab seda järsku tõusu, selle kohta puudub selgus.

Võib ainult oletada, et eelviimastes klassides (III, IV) hoolikamalt sõelutakse õpilasi ja lõpuklassi seetõttu nõrgemad ei pääse nii kergesti üldse. Samuti tundub, et juba lõpuklassi üleviitudule, kooli lõpetajalle, määratakse järeleksameid tagasihoidlikumalt kui eelmistes klassides. Kõik see kokkuvõetult arvatavasti põhjustabki edukuse tõusu lõpuklassis.

1) Arvestatud ka järelkatsetele mitte lõpunud õpilased.

Järelkatsetesajaajad ja istumajäänud oli üle riigi klasside järgi 5 viimase aasta kestel (% õpil. arvust õ/a. lõpul):

Järelkatsed määratud kevadel:	I kl.	II kl.	III kl.	IV kl.	V kl.
1934/35 õ/a.	—	29,9	30,7	38,0	17,5
1933/34 „	27,2	30,7	30,7	31,6	16,0
1932/33 „	21,9	22,5	22,3	23,9	11,5
1931/32 „	20,6	23,8	24,4	24,0	9,5
1930/31 „	21,8	25,7	24,0	22,8	9,8

Kursust kordama jäetud kevadel:	I kl.	II kl.	III kl.	IV kl.	V kl.
1934/35 õ/a.	—	11,6	13,8	9,0	5,4
1933/34 „	12,2	12,8	13,7	11,4	4,2
1932/33 „	10,0	10,1	13,4	8,5	4,9
1931/32 „	10,8	12,2	12,2	8,8	3,8
1930/31 „	11,4	11,0	10,5	9,2	4,2

Järelkatsete tulemused mõjutavad suuresti õpilaste kevadist edasijõudmise taset, parandades seda üle riigi ümmarguselt 20 punkti võrra:

Õpil. arv õ/a. lõpul	Klassikursuse lõpetanud			Kursust kordama jäetud		
	Kevadel	Sügisel	Kokku	Kevadel	Sügisel	Kokku
1934/35 õ/a.	7 900	62,1%	22,7%	84,8%	10,2%	5,0%
1933/34 „	10 888	61,9	22,3	84,2	10,9	4,9
1932/33 „	11 310	70,5	16,6	87,1	9,3	3,0
1931/32 „	12 082	70,0	16,7	86,7	9,6	3,7
1930/31 „	13 671	69,6	17,3	86,8	9,4	3,8

Möödunud 1934/35 õ/a. oli järelkatsete saajaid keskkoolis üle riigi 2 187 isikut ehk 27,7% õpilaste arvust õppetöö lõpul. Neist õiendas järelkatsed 82% (p. 81%, t. 83%), osutus nõrgaks 13% (p. 14%, t. 12%), ei ilmunud üldse järelkatsetele 5%:

Õpilaste 1934/35 õ/a. (1935 a. kevadel) määratud järelkatsete tulemused klasside järgi keskkoolis. *Résultats des examens supplémentaires aux écoles secondaires.*

	Järelkatsete saajaist (= 100) — Du nombre total en %	Õiendas järelkatsed <i>Ont passé ses examens</i>		Ei õiendanud, mille põhjuseks <i>N'ont pas passé à cause de</i>			
		arv	%	Nõrgad teadmised <i>L'insuffisance de connaissances</i>		Mitteilmumine <i>Ne s'ayant pas présenté</i>	
				arv	%	arv	%
II kl.	P.	316	84,3	42	11,2	17	4,5
	T.	264	82,8	36	11,3	19	5,9
	K.	580	83,0	78	11,2	36	5,2
III kl.	P.	228	75,7	54	18,0	19	6,3
	T.	243	83,8	31	10,7	16	5,5
	K.	471	79,7	85	14,4	35	5,9
IV kl.	P.	263	82,7	45	14,2	10	3,1
	T.	233	83,5	36	12,9	10	3,6
	K.	496	83,1	81	13,5	20	3,4
V kl.	P.	125	79,1	21	13,3	12	7,6
	T.	121	82,9	20	13,7	5	3,4
	K.	246	80,9	41	13,6	17	5,6
IV kl.	P.	1	100,0	—	—	—	—
	T.	—	—	—	—	—	—
	K.	1	100,0	—	—	—	—
Kokku	P.	933	80,9	162	14,1	58	5,0
	T.	861	83,3	123	11,9	50	4,8
	K.	1 794	82,0	285	13,1	108	4,9

Tab. 5. Keskkooli õpilaste klassikursuse mittelõpetamise põhjused 1934/35 õ/a. (mittelõpetanute üldarv = 100).
Élèves des écoles secondaires n'ayant pas passé le cours de sa classe d'après les causes en 1934/35.

1 = 1934/35 2 = 1929/30	Nõrk edasijõudmine Progress insuffisant						Haigus — Maladie						Muud põhjused Autres causes						
	P.		T.		K.		G.		P.		T.		P.		T.		K.		
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	
	End. keskkoolid (1922 a. sead. alusel) — Écoles secondaires (d'après la loi de 1922).																		
Üle riigi:																			
II kl. — cl.	96,6	99,4	99,3	97,9	97,7	98,6	1,3	0,6	0,7	2,1	1,0	1,4	2,2	—	—	—	1,3	—	
III „	98,3	98,0	99,2	98,2	98,7	98,1	1,7	1,4	0,8	1,0	1,3	1,5	—	0,6	—	0,2	—	0,4	
IV „	99,0	98,7	98,0	98,4	98,8	98,6	1,0	1,3	1,4	1,3	1,2	1,3	—	—	—	0,3	—	0,1	
V „	97,7	97,9	99,4	93,9	98,5	95,9	1,8	2,1	0,6	4,1	1,3	3,1	0,5	—	—	2,0	0,2	1,0	
Kokku — Total	97,8	98,6	99,1	97,8	98,4	98,2	1,4	1,2	0,9	1,9	1,2	1,5	0,8	0,2	—	0,3	0,4	0,3	
Kokku III—V kl.	98,4	98,3	99,0	97,6	98,7	97,9	1,5	1,4	1,0	1,9	1,2	1,7	0,1	0,3	—	0,5	0,1	0,4	
Sellest harud:																			
humanitaar	98,1	97,1	98,8	97,3	98,4	97,2	1,7	2,7	1,2	2,5	1,5	2,0	0,2	0,2	—	0,2	0,1	0,2	
reaal	97,8	99,1	100	100	98,2	99,2	2,2	0,9	—	—	1,8	0,8	—	—	—	—	—	—	
kommerts	100	100	98,5	100	99,1	100	—	—	1,5	—	0,9	—	—	—	—	—	—	—	
majapidamis	—	—	100	97,7	100	97,7	—	—	—	0,9	—	0,9	—	—	—	—	1,4	—	1,4

Tab. 6. Keskkooli õpilaste nõrk edasijõudmine 1934/35 õ/a. õppeainete järgi (nõrkade % õpilaste üldarvust õ/a. lõpul).
Progress insuffisant des élèves des écoles secondaires d'après les matières d'enseignement en 1934/35.

1 = 1934/35 2 = 1929/30	Õppekeeles Langues d'enseigne- ment		Matemaatika Mathé- matiques		Loodustead. ja füüsikas Histoire naturelle et physique		Maateadused Géographie		Ajaloo Histoire		Võõrkeelid Langues étrangères		Muusika Autres matières		Sellest Dont	
	1		2		1		2		1		2		1		2	
	End. keskkoolid (1922 a. sead. alusel) — Écoles secondaires (d'après la loi de 1922).															
	Poisid — Garçons:															
II kl. — cl.	21,3	11,0	23,0	14,4	8,8	7,7	3,1	3,2	4,2	2,7	32,4	19,0	4,4	4,6	1,9	—
III „	17,8	11,2	25,5	15,0	14,3	8,5	4,0	2,8	4,3	3,7	43,0	22,6	5,1	11,1	0,1	—
IV „	16,4	9,8	21,7	11,8	9,9	4,6	—	0,1	4,1	2,7	34,7	22,4	6,5	5,9	0,1	—
V „	9,8	4,0	13,2	3,0	3,7	1,4	0,9	0,5	2,7	1,1	17,3	11,9	4,2	3,9	—	—
Kokku — Total	16,5	9,0	22,4	11,3	9,2	5,7	2,1	1,8	3,8	2,5	31,9	18,8	5,7	6,3	0,6	—
Kokku III—V	14,5	8,2	20,0	10,0	9,4	4,9	1,7	1,2	3,7	2,5	31,7	18,7	6,2	7,0	0,1	—
Sellest:																
humanitaarharu	13,4	7,5	19,0	9,3	8,0	4,3	1,7	1,8	4,0	2,7	34,0	20,0	4,5	4,7	—	—
reaal	10,8	11,4	23,7	11,7	11,1	6,2	2,3	0,8	2,3	2,4	27,2	19,8	2,3	6,6	0,4	—
kommerts	14,5	3,9	15,4	10,5	6,5	3,3	0,5	1,1	4,2	3,3	35,5	24,9	16,4	9,9	—	—
Tüdrukud — Filles:																
II kl. — cl.	13,3	8,6	18,2	16,4	4,0	4,1	3,2	3,3	4,3	3,3	22,2	18,8	0,8	3,0	0,2	—
III „	10,2	8,3	23,0	16,6	7,6	4,7	4,8	2,5	4,1	3,3	27,5	21,6	5,0	4,8	—	—
IV „	10,4	6,5	15,4	10,4	4,1	2,4	0,1	0,5	5,5	2,1	27,9	19,9	5,2	3,9	—	—
V „	5,0	2,9	8,1	2,2	2,3	0,5	—	0,1	1,5	1,2	10,4	5,8	5,0	1,5	—	—
Kokku — Total	9,8	6,7	16,1	11,8	4,6	3,1	2,1	1,7	3,9	2,5	21,8	16,7	3,8	3,3	0,04	—
Kokku III—V	8,4	5,9	15,3	9,9	4,6	2,6	1,6	1,1	3,7	2,1	21,7	16,0	5,0	3,4	—	—
Dont: humanitaar	8,7	5,5	13,8	9,6	3,9	2,7	1,8	1,2	4,0	2,6	23,4	14,7	2,0	2,2	—	—
riie	4,4	7,2	24,8	17,4	10,6	4,3	0,9	1,5	6,2	2,3	13,3	12,3	2,7	6,5	—	—
commerce	6,2	4,3	18,2	10,0	1,7	2,2	0,8	1,5	2,6	3,3	13,7	18,6	12,0	8,4	—	—
ménage	10,8	9,8	16,5	11,8	4,6	3,2	1,7	0,9	2,8	0,9	21,1	25,1	3,7	3,4	—	—
Kokku — Total:																
II kl. — cl.	17,1	9,7	22,9	15,5	6,0	5,8	3,2	3,2	4,3	3,0	27,1	18,9	2,5	3,7	1,0	—
III „	13,9	9,7	24,2	15,3	10,9	6,4	4,4	2,6	4,2	3,5	35,2	22,0	6,6	7,7	0,1	—
IV „	13,2	8,0	16,3	11,1	6,3	3,4	0,1	0,3	4,9	2,4	31,0	21,1	5,8	4,8	0,1	—
V „	7,1	3,4	10,3	2,0	2,9	1,0	0,4	0,3	2,1	1,1	13,5	8,6	4,6	2,6	—	—
Kokku — Total	13,0	7,8	19,1	11,5	6,8	4,3	2,1	1,8	3,8	2,5	26,6	17,6	4,7	4,7	0,3	—
Kokku III—V	11,3	7,0	17,5	10,9	6,3	3,7	1,7	1,1	3,7	2,3	26,4	17,1	5,6	5,1	0,03	—
Sellest:																
humanitaarharu	10,8	6,3	16,1	9,5	5,8	3,3	1,8	1,5	4,0	2,6	28,1	18,9	3,6	3,2	—	—
reaal	14,6	11,0	23,9	12,3	11,0	6,0	2,0	0,9	3,0	2,3	24,7	18,0	2,4	6,6	0,3	—
kommerts	8,8	4,6	17,4	10,8	3,2	2,4	0,6	1,4	3,1	3,4	24,0	20,0	13,1	8,7	—	—
majapidamis	10,8	9,8	16,5	11,8	4,6	3,2	1,7	0,9	2,8	0,9	21,1	25,1	3,7	3,4	—	—
Uned keskkoolid (1934 a. sead. alusel) — Écoles secondaires (d'après la loi de 1934).																
Poisid — Garçons:																
I kl. — cl.	16,2	15,4	17,4	15,3	2,6	8,7	5,9	9,2	6,3	7,3	21,3	15,1	3,0	7,0	0,8	—
III „	25,6	13,9	30,3	19,3	6,6	6,1	7,0	5,0	9,5	5,5	38,6	23,0	6,4	7,6	1,6	—
Tüdrukud — Filles:																
I kl. — cl.	5,9	12,0	14,4	14,0	3,3	7,2	3,3	7,4	3,2	6,9	9,4	10,8	1,3	4,0	0,2	—
III „	12,7	9,9	21,2	21,0	3,8	4,8	6,1	4,8	7,8	4,6	22,5	21,1	2,1	4,5	0,4	—

Märkus: Võrdluste teostamisel on uue keskkooli I klassile vastavaks arvatud linna-algkoolide V kl. ja uue keskkooli III klassiga on loetud võrdselt end. keskkoolide I klass.

Arvestades ka järelkatsete tulemusi sügisel, kujunes mees- ja naisõpilaste edasijõudmine üksikuis klassides möödunud 1934/35 õ/a. järgmiseks (õpil. arv õ/a. lõpul = 100):

	Klassikursuse lõpetanud			Kursust kordama läetud		
	P.	T.	Kokku	P.	T.	Kokku
I kl.	—	—	—	—	—	—
II „	79,7	86,9	83,5	20,3	13,1	16,5
III „	74,7	85,1	80,0	25,3	14,9	20,0
IV „	82,0	86,7	84,0	18,0	13,3	15,4
V „	88,0	93,8	91,2	12,0	6,2	8,8
Kokku	81,1	88,2	84,6	18,0	11,8	15,4

5. Õppeained mitte-lõpetamise põhjusina.

Matières d'enseignement comme causes d'un progrès insuffisant.

haigus (1,2%) ja muud põhjused (0,4%) etendavad siin tähtsusetu osa (vt. tab. 5, lhk. 160).

Järgnevalt vaatleme klasside ja õppeharude järgi üksikuid aineid, milles 1929/30 ja 1934/35 õ/a. avaldus nõrk edasijõudmine. Suhtarvud on võetud klassi ehk õppeharu õpilaste arvu (õ/a. lõpul) ja üksikuis aineis mitte-edasijõudmise juhtude arvu vahekorrist.

Ühe nõrga õpilase kohta tuli 1934/35 õ/a. üle riigi keskm. 2 nõrka ainet (juhtu):

	Linnus	Maal	Üle riigi		Linnus	Maal	Üle riigi
II kl.	2,0	2,0	2,0	IV „	1,9	2,2	1,9
III „	2,2	3,0	2,3	V „	1,8	1,0	1,8

Kuna maakeskkoolis õppis 1934/35 õ/a. ainult 3,2% (1929/30 õ/a. 5%) keskkooli õpilaste üldarvust, analüüsime õpilaste nõrka edasijõudmist üleriiklikus ulatuses, linna- ja maakoole eristamata.

Raskeimaks aineks osutub keskkooli õpilastele võõrkeel, teise koha nõrkade suhtarvu suuruse järjekorras omab matemaatika, kolmanda — õppekeel.

Keskmiselt tuli iga 100 õpilase kohta nõrku üle riigi:

	1934/35 õ/a.			1929/30 õ/a.		
	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku
Võõrkeeled	31,9	21,8	26,8	18,8	10,7	17,6
Matemaatika	22,4	16,1	19,1	11,3	11,8	11,5
Õppekeel	16,5	9,8	13,0	9,0	6,7	7,8
Loodusteadus	9,2	4,0	6,8	5,7	3,1	4,3
Ajalugu	3,8	3,9	3,8	2,5	2,5	2,5
Maateadus	2,1	2,1	2,1	1,8	1,7	1,8
Mund ained	5,7	3,8	4,7	6,3	3,3	4,7

See järjekord püsib ka õppeharudes.

Edasijõudmises suudavad poisid pidada sammu tüdrukutega ainult ajaloo ja maateaduses. Kõigis muus aineis on tüdrukud poistest tunduvalt edukamad. Huvitav on märkida, et 1929/30 õ/a. oli poiste ja tüdrukute edasijõudmine kahes õpilaste raskemas aines — võõrkeeles ja matemaatikas — peagu võrdne. Nüüd, peale eksamite sisseseadmist, osutuvad aga tüdrukud neis aineis poistest märksa paremaiks.

Nõrkade protsent on 1934/35 õ/a. üldiselt tõusnud kõigis aineis, võrreldes 1929/30 õ/a. See tõus on tingitud eksamite sisseseadmisest, mis tunduvalt tõstis, nagu eelpool nägime, järelkatsete saajate arvu õ/a. lõpul. Jälgides edasijõudmist klasside järgi, paistab silma järsk nõrkade arvu langus lõpuklassis.

Võõrkeeled. Keskmiselt tuli iga 100 õpilase kohta nõrku võõrkeelis 1934/35 õ/a. (sulgudes 1929/30 õ/a.):

	Meesõpilasi	Naisõpilasi	Kokku
II—V klassis	31,9 (18,8)	21,8 (16,7)	26,6 (17,0)
III—V „ (ülemaiste)	31,7 (18,7)	21,7 (16,0)	26,4 (17,1)

Meesõpilasil on nõrk edasijõudmine rekordiline III klassis — 43,0% (1929/30 õ/a. 22,6%), läheneb keskmisele II ja IV klassis (32,4%, 34,7%; 1929/30 õ/a. 19,0%, 22,4%). Lõpuklassis on nõrku ligi kaks korda vähem üldisest keskmisest. Sama nähtus esines ka 5 aastat tagasi. Võõrkeelis nõrkade naisõpilaste protsent on II klassis 22,2% (1929/30 õ/a. 18,8%), tõuseb III ja IV kl. 28% lähedale ja langeb lõpuklassis 10,4% (1929/30 õ/a. 5,8%), mis kaks korda väiksem naisõpilaste üldisest keskmisest. Mees- ja naisõpilaste edukuse vahekorrist tähtsamates õppeharudes annab pildi järgnev võrdlus. Suhteliselt tugevamaks nii mees- kui naisõpilasil osutub reaalaru (sulgudes 1929/30 õ/a.):

Harud	Meesõpilasi	Naisõpilasi	Kokku
Humanitaar	34,0 (20,0)	23,4 (14,7)	28,1 (16,9)
Reaal	27,2 (19,8)	13,3 (12,3)	24,7 (10,0)
Kommerts	35,5 (24,9)	18,7 (18,6)	24,0 (20,0)
Majapidamis	—	21,1 (25,1)	21,0 (25,1)

Matemaatika. *Mathématiques.* Matemaatikas oli 1934/35 õ/a. keskm. nõrku (sulgudes 1929/30 õ/a.):

	Meesõpilasi	Naisõpilasi	Kokku
II—V kl.	22,4 (11,3)	16,1 (11,8)	19,1 (11,6)
III—V „ (ülemaiste)	20,0 (10,0)	15,3 (9,9)	17,5 (10,0)

Humanitaarharus, mis suurimaid, on naisõpilased praegu märksa edukamad, reaalaru on napilt paremad meesõpilased:

	Meesõpilasi	Naisõpilasi	Kokku
Humanitaarharu	19,0 (9,3)	13,8 (9,6)	16,1 (9,5)
Reaal „	23,7 (11,7)	24,8 (17,4)	23,9 (12,3)

Õppekeel. *Langue d'enseignement.* Õppekeeles tuli nõrku 1934/35 õ/a. (sulgudes 1929/30 õ/a.):

	Meesõpilasi	Naisõpilasi	Kokku
II—V kl.	16,5 (9,0)	9,8 (6,7)	13,0 (7,8)
III—V „ (ülemaiste)	14,5 (8,2)	8,4 (5,9)	11,3 (7,0)

Naisõpilased on õppekeeles tunduvalt tugevamad meesõpilasist kõigis klassides ja õppeharudes (sulgudes 1929/30 õ/a. arvud):

	Meesõpilasi	Naisõpilasi	Kokku
Humanitaar	13,4 (7,5)	8,7 (5,5)	10,8 (6,3)
Reaal	16,8 (11,4)	4,4 (7,2)	14,6 (11,0)
Kommerts	14,5 (3,9)	6,2 (4,8)	8,8 (4,6)
Majapidamis	—	10,8 (9,8)	10,8 (9,8)

Mund ained. *Autras matières.* Maateaduses ja ajaloo os mees- ja naisõpilased edasijõudmises peagu ühel tasemel ja võrdlemisi edukad, kuna loodusteaduses meesõpilased on jällegi nõrgemad.

Iga 100 vastavast soost õpilase kohta tuli nõrku (sulgudes 1929/30 õ/a.) I—V kl.:

	Meesõpilasi	Naisõpilasi	Kokku
Maateadus	2,1 (1,8)	2,1 (1,7)	2,1 (1,8)
Ajalugu	3,8 (2,5)	3,9 (2,5)	3,8 (2,5)
Loodusteadus	9,2 (5,7)	4,0 (3,1)	6,8 (4,3)

Praegu ei jõua klassikursust lõpetada kevadel, arvestades mitte-lõpetajatena kursust kordama jäänuid

ja järeleksamite saajaid, üle 20% lõpuklassi õpilasist ja üle 40% õpilasist I—IV klassis.

Sellest on tehtud nüüd ametlikke järeldusi: on tunnistatud, et meie keskkooli resp. gümnaasiumi õppekava on liiga suur viie aasta jaoks ja on pikendatud õppeaega ühe aasta võrra. Ühtlasi on võetud revideerimisele ja sõelumisele ka õppekavad ning õppetöö meetodid.

6. Õpilaste lahkumine keskkoolist (gümnaasiumist) enne kursuse lõpetamist.

Proportion des élèves quittant l'école avant l'achèvement du cours.

Keskkoolis algab õpilaste lahkumine koolist juba esimeses klassis ja kestab enam-vähem ühtlaselt kogu kursuse. Klasse järgi õpilaste ärajäämist jälgides näeme, et I õppeaasta (I kl.) lõpul katkestab jäädavalt õppimise keskkoolis 17% sisseastunuist (5 viimase kursuse keskm.), II klassi lõpul moodustab õpilaste kadu (I kl. = 100) 27%, III kl. lõpul 36% ja IV kl. lõpul 42% (neist lahkunuid 40,1%, surnuid 1,9%).

Lõpuklassi jõudis I klassi sisseastunuist viimaseil aastail keskm. 58% (m. 56%, n. 60%).

Täieliku 5-klassilise keskkooli (gümnaasiumi) kursuse lõpetab iga aasta vaid natuke üle poole sisseastunuist (I kl. = 100):

Õ/a.	Koolikursuse lõpetanute %		
	M.	N.	Kokku
1980/31	50,5	55,8	53,3
1981/32	51,6	59,6	55,8
1982/33	53,0	56,1	54,6
1983/34	51,7	57,4	54,6
1984/35	47,0	55,1	51,6
5 a. keskm.	51,0	56,8	54,0

Olukorda, et kooli sisseastunuist ainult pooled suudavad koolikursuse lõpetada, ei saa pidada normaalseks. Seda enam, et ka need lõpetajad oma enamuses, nagu tõendavad ülikooli ringkonnad, pole suutelised pünduliku ettevalmistuse tõttu eduga töötama ülikoolis. Sellest peamiselt tingituna ongi praegu teostamisel meie keskkooli reform.

SÜNDIMUS, SUREMUS, ABIELLUMUS ja RAHVASTIKUARV 1935 a.

NATALITÉ, MORTALITÉ, MARIAGES et NOMBRE de la POPULATION en 1935.

(BEKKOKKUVÕTE — DONNÉES PRÉLIMINAIRES).

Rahvastikuvaru liikumine Eestis — *Mouvement de la population de l'Estonie.*

I.	Sündinud (ilma surm. sündinute) <i>Naisances (excl. mortines)</i>	Surnud <i>Décès</i>	Sündinute (+) või surnute (—) ülekala <i>Excédent des naissances ou des décès</i>	Rahva looduslik juurekasv või ka-hanemine %/a <i>Accroissement naturel en %/a</i>	Sisse sõitnud <i>Nombre des arrivées</i>	Välja sõitnud <i>Nombre des départs</i>	Sisse (+) või väljasaatmine (—) ülekala <i>Excédent des arrivées ou des départs</i>	Rahva-arvu kasv (+) või kaanemine (—) aasta jooksul <i>Augmentation ou diminution mécanique</i>	Rahva üldine juurekasv või kaanemine %/a <i>Résultat général en %/a</i>	Rahvastikuvaru I. I. — <i>Nombre de la population au I. I.</i>	Rahvastikuvaru I. VII — <i>Nombre de la population au I. VII</i>
1926	10 077	18 047	+1 930	+1,7	127 405	130 262	—2 857	—0,2	—0,8	1 117 270	1 110 806
1927	19 705	19 356	+349	+0,3	192 690	194 441	—1 751	—1,4	—1,3	1 116 348	1 115 642
1928	20 064	17 785	+2 279	+2,0	246 551	247 218	—667	+1,6	+1,4	1 114 941	1 115 747
1929	19 110	20 178	—1 068	—1,0	260 840	261 378	—538	—1,8	—1,6	1 116 553	1 115 650
1930	19 471	16 610	+2 861	+2,6	251 182	251 344	—162	+2,6	+2,4	1 114 748	1 116 096
1931	19 509	18 077	+1 432	+1,3	237 813	237 351	+462	+1,8	+1,7	1 117 445	1 118 392
1932	19 742	16 641	+3 101	+2,8	202 376	201 081	+1 295	+4,3	+3,9	1 119 339	1 121 537
1933	18 203	16 472	+1 736	+1,5	194 818	195 519	—701	+1,3	+0,9	1 123 734	1 124 252
1934	17 305	15 858	+1 452	+1,3	195 083	195 573	+510	+1,3	+1,4	1 124 769	1 126 349
1935	*)17 890	*)16 868	*)+1 024	*)+0,9	193 169	192 320	+849	*)+1,3	*)+1,7	1 127 923 ¹⁾	*)1128 265

1935 a. oli elussündinuid üle riigi 17 890 last. Aasta kestel suri 16 866 inimest. Abiellumisi oli 9264. 1000 elaniku kohta 1935 a. oli: sünde 15,9, surmasid 15,0 ja abiellumisi 8,2. I. I oli riigis 1 129 801 elanikku.

Varemate aastatega võrreldes oli:

klassifitseeritud surmasid	abiellumisi	eluss. surm.	abiell.
1935 . 15,9	16,0	8,2	1930 . 17,4 14,9 8,0
1934 . 15,4	14,1	8,0	1929 . 17,1 18,1 7,9
1933 . 16,2	14,7	7,5	1928 . 18,0 15,0 7,9
1932 . 17,6	14,8	7,8	1927 . 17,7 17,8 7,8
1931 . 17,4	16,2	7,8	1926 . 17,9 16,2 7,7

¹⁾ Arvu saavutamisel on arvatud juure I. III 1934 a. rahvaloenduse andmete ja jooksval arvestusel osutunud arvu vahe 1 597 in.
*) Bekkokkuvõtte arvud.

Tab. 6. Riigiraudteed jaanuaris 1936 — Chemins de fer en janvier 1936.

I. Tähtsamad andmed plrkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

Main table with columns for railway lines, passenger kilometers, freight, and other metrics. Includes sub-headers like 'a) Laatarööpmelised teed' and 'b) Kiitsarööpmelised teed'.

Summary table with columns for years (1930, 1935) and months (Jaan., 1936). Rows include 'Kõigi saadetiste kaal', '2. Kaubavedu', '3. Pagsivedu', '4. Reisisäte vedu', and 'Veervooskessu kasutamise'.

Commerce extérieur en janvier 1936.

Les totaux sont établis d'après les chiffres non abrégés. Les chiffres moins de 50 kg et 50 kr sont indiqués par „,00”.

%	Jaän Janvier 1935	Belgia ¹⁾ Belgi- que ¹⁾	Briti Gr.- Bretagne	Leedu Lithu- anie	Läti Lettonie	N.S.V.L. U.R.S.S.	Prant- suse France	Rootsi Suède	Saksa Alle- magne	Soome Fin- lande	Taani Dane- mark	Muud riigid Autres pays	Kokku Total	%	Jaän Janvier 1934		
13	14	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
A. Väljavedu tonnides — Exportation en tonnes.																	
43,4	3 675,6	3,9	660,9	—	8,7	—	2,1	332,4	7 901	—	—	—	7 918	—	32	I	1
15,3	60,5	—	—	—	—	—	—	—	312,0	540,8	0,6	3 903,3	5 764,7	22,1	5 838,8	II	2
0,4	65,8	—	301,0	—	—	—	—	75,0	—	59,5	—	765,3	1 201,3	11,5	3 700,0		3
0,0	0,0	3,5	348,9	—	—	—	0,7	232,1	304,6	103,0	0,6	45,0	1 030,4	4,0	817,4		4
0,4	95,6	0,8	0,1	—	—	—	1,4	25,1	6,4	25,4	—	12,0	73,7	0,3	118,5		5
25,4	8 321,0	0,0	10,4	—	0,6	—	0,0	—	1,0	148,5	—	81,0	241,4	0,9	201,0		6
1,9	182,6	—	—	—	8,1	—	—	0,2	—	200,6	—	—	208,9	0,8	39,7		7
39,4	18 942,6	1 046,5	3 924,8	17,5	257,9	—	3 850,0	2 022,4	1 539,9	952,7	32,8	3 830,5	17 475,6	67,1	27 246,2	III	8
1,0	218,8	0,1	0,1	—	—	—	—	2,8	3,8	1,0	1,5	4,0	13,2	0,1	22,0		9
1,1	242,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,0	30,0	0,1	170,3		10
0,6	68,5	—	2 625,7	—	—	—	—	10,7	1 447,8	—	—	—	4 083,7	15,7	11 020,8		11
0,8	270,5	790,4	547,0	—	—	—	3 728,5	—	—	—	—	809,1	5 875,5	22,5	13 196,7		12
2,5	745,1	255,9	707,4	—	—	—	120,8	2,3	72,1	94,8	31,8	17,4	1 301,5	5,0	724,8		13
0,9	148,2	—	—	—	46,0	—	—	135,2	—	—	—	289,6	470,8	1,8	292,0		14
22,4	11 892,2	—	32,9	—	—	—	—	1 320,0	—	627,0	—	97,8	2 078,6	8,0	473,6		15
10,1	5 862,8	0,1	11,2	17,5	212,0	—	0,8	551,4	16,6	229,6	—	2 582,6	3 621,7	13,9	1 346,0		16
8,4	2 472,0	—	—	14,2	211,4	—	0,8	550,6	14,5	229,6	—	2 539,8	3 560,8	13,7	1 290,9	a)	17
0,6	2 887,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	b)	18
17,2	3 813,9	67,0	1 620,9	10,5	4,9	33,9	31,0	79,3	132,4	26,0	28,9	789,6	2 825,0	10,8	2 971,4	c)	19
0,0	2,5	—	—	—	—	33,0	—	—	—	—	—	—	33,9	0,1	22,0		20
0,2	24,6	67,0	1 145,5	—	—	—	10,4	3,8	60,0	0,3	4,3	141,7	1 432,9	5,5	1 523,1		21
0,4	127,9	—	53,0	—	—	—	21,1	0,2	0,1	0,5	—	548,4	623,3	2,4	804,0		22
0,3	80,5	—	0,2	2,5	—	—	—	73,1	68,1	17,0	23,2	69,5	244,4	0,9	329,7		23
4,1	1 746,8	—	—	2,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,1	20	
0,1	69,0	—	0,4	—	—	—	—	0,3	—	—	—	0,1	0,8	0,0	3,7	21	
0,5	114,3	—	0,0	0,0	4,4	—	—	0,2	0,8	0,4	—	—	5,9	0,0	18,3	22	
1,6	171,7	—	0,0	—	—	—	—	0,1	3,2	0,9	—	11,1	15,2	0,1	5,4	23	
0,2	27,3	—	—	0,0	0,5	—	—	—	0,3	3,7	—	—	6,6	0,0	4,7	24	
0,0	4,1	—	—	—	—	—	—	—	0,0	—	0,1	—	0,1	0,0	1,9	25	
0,3	44,8	—	—	—	—	—	—	0,1	—	—	—	—	0,1	0,0	0,3	26	
1,2	121,3	—	381,1	2,0	—	—	—	0,4	—	1,6	1,4	0,2	386,8	1,5	181,4	27	
3,3	1 276,4	—	39,7	3,2	—	—	—	0,1	—	0,2	—	26,3	69,4	0,3	36,5	28	
0,0	3,2	0,0	1,0	0,1	—	—	—	1,1	—	0,5	—	—	2,9	0,0	2,8	29	
0,0	0,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	V. 30	
100	26 432,1	1 117,4	6 206,6	25,0	271,5	33,9	3 883,7	2 434,1	1 984,3	1 519,5	62,3	8 523,4	26 064,7	100	36 056,4		
		4,8	23,8	0,1	1,1	0,1	14,9	0,3	7,6	5,8	0,3	32,7					
		517,8	15 235,6	42,3	314,2	41,2	1 875,1	2 027,4	3 000,9	2 208,7	102,0	4 940,3	30 305,5				

1 000 kr													1 000 kr				
0,3	0,0	—	—	—	—	—	—	5 600	759 368	—	—	—	764,9	12,3	14,3	I	1
18,1	316,9	3 626	507 865	—	399	—	1 613	220 463	490 640	103 938	760	383 622	1 712,3	27,6	1 716,8	II	2
4,0	10,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	225 000	225,0	3,6	360,4		3
0,8	25,2	—	13 475	—	—	—	—	4 313	—	7 875	—	47 702	73,4	1,2	51,4		4
0,0	0,0	3 118	484 640	—	—	—	0,76	200 233	483 953	38 734	700	60 286	1 272,4	20,5	1 138,1		5
0,4	15,2	—	483	88	—	—	906	15 890	5 989	6 209	—	9 349	38,9	0,6	56,1		6
11,1	252,7	25	9 596	—	150	—	33	—	698	30 538	—	40 706	81,7	1,3	109,8		7
0,9	13,4	—	—	—	243	—	—	27	—	20 582	—	—	20,9	0,4	1,0		8
29,9	1 866,7	345 421	976 775	8 411	68 145	—	388 865	52 511	280 223	164 636	1 972	303 817	2 516,8	46,5	3 001,1	III	9
4,8	146,8	900	8 951	—	—	—	—	10 847	4 995	282	180	1 250	35,8	0,6	38,5		10
2,0	185,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 081	10,7	0,2	56,4		11
0,4	4,0	—	122 160	—	—	—	—	898	114 985	—	—	—	238,0	3,8	500,8		12
0,8	52,3	56 644	42 035	—	—	—	257 498	—	—	—	—	80 872	437,7	7,1	1 222,3		13
13,5	868,3	288 254	774 712	—	—	—	180 787	1 550	71 501	103 033	1 798	1 241	1 372,9	22,1	759,9		14
0,8	36,4	—	—	—	1 350	—	—	4 023	—	—	—	9 140	14,5	0,2	56,0		15
1,9	218,8	—	3 308	—	—	—	—	2 660	—	13 301	—	3 952	23,2	0,4	18,7		16
5,2	376,8	223	25 011	8 411	68 780	—	600	23 533	8 742	47 990	—	108 666	378,0	6,1	257,0		17
4,5	225,1	—	—	1 184	65 420	—	600	22 024	3 812	47 990	—	110 066	251,1	4,1	133,5	a)	18
0,1	136,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	b)	19
51,8	2 763,9	17 939	292 719	11 355	5 297	74 221	3 373	237 689	108 432	49 583	25 401	380 795	1 211,8	19,6	1 284,3	c)	20
0,7	30,3	—	—	—	—	74 221	—	—	—	—	—	—	74,2	1,2	—		21
0,4	29,7	17 330	196 400	—	—	—	4 100	980	28 868	45	770	47 600	296,2	4,8	313,2		22
1,3	96,8	—	12 099	—	—	—	4 273	1 105	810	1 400	—	106 537	126,2	2,0	180,1		23
10,7	577,3	—	303	3 532	—	—	—	220 081	70 752	41 703	23 395	175 928	535,7	8,7	565,2		24
8,0	380,7	—	—	1 519	—	—	—	—	—	—	—	—	1,5	0,0	1,8		25
0,7	77,0	—	404	—	—	—	—	427	—	—	—	85	0,9	0,0	3,3		26
7,2	285,7	—	50	—	49	1 850	—	95	2 650	589	—	—	4,8	0,1	9,4		27
6,2	287,6	—	285	—	—	—	—	133	3 644	1 822	—	5 197	10,0	0,2	9,6		28
3,6	147,5	—	—	585	3 947	—	—	—	1 522	1 968	—	22 700	30,7	0,5	52,4		29
1,2	87,7	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	0,8	0,0	7,5		30
1,8	113,3	—	—	—	—	—	—	50	—	5	—	—	0,0	0,0	0,8		31
1,5	73,1	—	55 452	1 104	—	—	—	123	—	370	351	109	57,5	0,9	34,7		32
8,2	583,1	—	15 654	2 876	—	—	—	200	—	483	—	20 954	40,2	0,7	17,4		33
0,3	33,0	609	11 932	—													

Tab. 2. Väliskaubandus muude riikidega jaanuaris 1936 a.

Commerce extérieur avec les autres pays en janvier 1936.

Arvud alla 50 kg on märgitud „0,0“ — Les chiffres moins de 50 kg sont indiqués par „0,0“.

Rahvusvaheline statistiliste territooriumide numeratsioon	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation		Numération internationale des territoires statistiques	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation	
	ton	kr	ton	kr		ton	kr	ton	kr
38. Afganistan — Afghanistan . . .	—	—	7,1	1 951	181. Guajaana — Guyane . . .	0,1	70	—	—
168. Argentina — Argentine . . .	223,7	104 758	107,1	15 286	72. Ida-India — Inde . . .	06,9	20 711	54,5	14 377
6. Austria — Autriche . . .	2,1	11 568	1,7	3 722	17. Iiri — Irlande . . .	—	—	2,1	277
7. Belgia-Luksemb. m. l. — Belgique-Luxembourgeoise Union économ.	460,3	90 458	1 117,4	306 080	52. Iraan — Iran . . .	—	—	3,3	875
Belgia asumaa ¹⁾ — Colonies belge ¹⁾	1,8	1 810	—	—	44. Irak — Irak . . .	—	—	0,5	700
38. Kongo — Congo . . .	1,3	1 370	—	—	18. Islandi — Islande . . .	0,0	12	—	—
170. Brasiilia — Brésil . . .	10,0	21 035	151,2	6 814	19. Itaalia — Italie . . .	3,4	4 794	3 702,3	295 261
Briti asumaa ¹⁾ — Colonies britanniques ¹⁾	435,3	260 920	215,2	54 777	45. Jaapan — Japon . . .	1,1	3 045	—	—
58. Aden — Aden . . .	—	—	1,0	283	172. Kolumbia — Colombie . . .	3,8	5 013	5,6	814
182. Austraalia — Australie . . .	13,8	52 813	1,6	1 298	15. Kreoka — Grèce . . .	0,0	10 900	15,8	2 851
152. Barbados — Barbade . . .	—	—	1,0	133	34. Lõunaslaavia — Yougoslavie	3,5	3 150	—	—
82. Egiptuse-Sudaan — Soudan anglo-égyptien . . .	24,3	36 790	—	—	Mandžukuo — Mandchoukouo	—	—	11,8	7 710
31. Gibraltar — Gibraltar . . .	—	—	3,1	427	143. Mehhiko — Mexique . . .	—	—	0,7	793
65. India — Inde . . .	275,3	102 543	31,8	6 715	23. Norra — Norvège . . .	12,3	5 873	47,5	131 407
154. Jamajka — Jamaïque . . .	5,1	7 169	1,0	289	174. Paragvai — Paraguay . . .	53,5	51 885	—	—
136. Kanada — Canada . . .	0,0	4	1,8	3 954	175. Peruu — Pérou . . .	4,4	4 807	20,4	4 623
87. Kullarannik — Côte de l'Or . . .	22,1	12 220	—	—	26. Poola-Danzig — Pologne-Danzig	97,9	25 502	342,0	79 085
98. Lõuna-Aafrika Ühendriigid — Union Sud Africaine . . .	45,8	20 171	27,3	10 128	27. Portugal — Portugal . . .	12,3	4 677	38,9	15 024
95. Lõuna-Rodeesia — Rhodésie méridionale . . .	0,2	271	—	—	Portugali asumaa ¹⁾ — Colonies portugaises ¹⁾	0,6	363	5,3	1 097
60. Malaisia — Malaisie . . .	5,7	5 894	15,2	3 499	132. Angola — Angola . . .	—	—	5,3	1 097
32. Malta — Malte . . .	—	—	18,8	3 095	131. São Thome ja Príncipe — São Thomé et Príncipe	0,6	363	—	—
104. Mauritius — Maurice . . .	—	—	3,3	917	Prantsuse asumaa ¹⁾ — Colonies françaises ¹⁾	28,2	8 128	20,0	10 196
88. Nigeeria — Nigéria . . .	—	—	0,3	1 399	109. Aizeeria — Algérie . . .	5,3	2 270	—	—
98. Nijsamaa — Nyassaland . . .	0,2	480	—	—	80. Maroko — Maroc . . .	21,2	3 275	5,3	5 343
51. Palestiina — Palestine . . .	38,9	15 431	95,7	21 723	112. Senegal — Sénégal . . .	0,2	249	—	—
102. Somaalimaa — Somalie . . .	0,0	80	—	—	122. Somaaliran — Côte des Somalis	1,5	2 338	—	—
89. Togo — Togoland . . .	1,0	960	—	—	54. Süüria — Syrie . . .	—	—	11,7	4 337
100. Tananajika — Tanganyika . . .	0,6	361	1,1	136	110. Tunesia — Tunisie . . .	145,9	16 125	—	—
82. Tseloon — Ceylan . . .	1,8	3 410	3,3	782	28. Rumeenia — Roumanie . . .	0,0	12	—	—
135. Uus-Meremaa — Nouvelle-Zélande	0,5	1 824	—	—	63. Siiam — Siam . . .	407,6	161 838	1 519,5	318 157
8. Bulgaaria — Bulgarie . . .	7,9	15 118	2 508,5	100 340	13. Soome — Finlande . . .	6,6	22 630	5,7	4 081
178. Ecuador — Equateur . . .	1,0	950	31,0	7 218	9. Taani — Danemark . . .	583,1	93 002	62,3	28 180
70. Egiptus — Egypte . . .	37,5	51 610	94,6	12 024	37. Tšehhoslovakkia — Tchécoslovaquie	19,7	59 890	78,2	85 812
40. Hiina — Chine . . .	0,2	316	—	—	56. Türgi — Turquie . . .	18,4	15 832	11,6	25 370
11. Hispaania — Espagne	4 670,5	70 970	10,3	23 485	18. Ungari — Hongrie . . .	0,6	3 483	—	—
Hispaania asumaa ¹⁾ — Colonies espagnoles ¹⁾	—	—	11,5	2 402	176. Urugvai — Uruguay . . .	7,3	5 908	12,5	2 892
107. Kanaari saared — Iles Canaries	—	—	2,9	712	177. Venezuela — Venezuela . . .	1,7	1 650	3,9	779
79. Maroko — Maroc . . .	—	—	6,5	1 088	134. P.-A. Ühendriigid — États-Unis d'Amérique	1 197,0	640 831	704,7	134 793
106. Rio de Oro — Rio de Oro . . .	—	—	2,1	602	P.-A. Ühendriikide asumaa ¹⁾ — Colonies des États-Unis d'Am. ¹⁾	0,4	470	—	—
25. Hollandi — Pays-Bas	82,2	151 648	252,4	70 147	195. Haval — Hawaï . . .	0,4	470	—	—
Hollandi asumaa ¹⁾ — Colonies néerlandaises ¹⁾	1 215,8	94 577	54,5	14 377	Puudulikult märgitud riigid — Pays non indiqués	0,1	110	0,2	311
107. Ouraqaõ — Ouraqaõ . . .	1 143,8	73 790	—	—					

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus jaanuaris 1936 a.

Commerce extérieur des principaux articles en janvier 1936.

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr — couronne d'Estonie	ton	kr
1		3	3	4		5	6
SISSEVEDU — IMPORTATION.							
II. Toit- ja maitseained, joogid		13 647,6	1 100 362	233	Sojatangud . . .	74,9	9 170
2.	Tera- ja jahvatatud vill . . .	4 812,8	300 224	235	Loomalubi . . .	20,1	2 433
30	Riis . . .	30,3	7 634	III. Toor- ja poolvalmisained			
	Sel.: Briti . . .	24,4	4 862	8. Loomariigained, peale rasvade			
3.	Aed- ja juurvili . . .	119,1	49 730	237—241	Toored loomanahad ern.	303,1	263 430
59	Apelsinid ja mandariinid . . .	91,5	29 398		Sel.: Leedu . . .	224,1	238 916
60	Südrunid . . .	5,2	2 500		Paragvai . . .	82,2	74 063
69—75	Puuvil ja marjad kultvatatud . . .	7,7	3 206		Argentina . . .	42,0	48 426
5.	Kala, kalasoadused ja vähid . . .	116,4	21 268	243—257	Karusnahad . . .	42,2	46 212
112	Heeringad . . .	110,3	21 005		1,0	7 826	
6.	Mund toit- ja maitseained ning joogid	8 004,5	675 484	9. Scemmed, taimed ja nende osad	352,7	177 425	
167	Kõhv toores, ubadena . . .	5,8	6 972		281	50,7	14 344
172, 175	Kakao ubadena ja pulbrina . . .	27,2	15 960	285	Kopra . . .	—	—
176	Tee igasugune . . .	3,3	7 854	305, 306	Ristkümnisemmed . . .	—	—
178, 179	Suhkur peenike ja rafinaad . . .	2 535,1	538 806		Tubak lehtedena, kasvudena	59,0	97 937
	Sel.: Läti . . .	908,2	351 246		Sel.: Hollandi . . .	11,1	19 503
	Briti . . .	1 630,2	171 936		Taani . . .	9,4	15 797
204—206	Sool . . .	5 413,3	62 057		Bulgaaria . . .	7,9	16 118
213—217, 221—224	Viljad ja veinid . . .	12,8	38 610		N. S. V. L. . . .	5,0	10 284
7. Loomasööd	594,7	54 666		307	Humalad . . .	3,7	18 678
231, 231-a	Kihid igasugused (loomatoit) . . .	50,0	3 940	349	Tselluloos kuit . . .	257,5	48 181
	Sel.: P.-A. Ühendriigid . . .	50,0	3 940	352	734,1	821 343	
232	Õlikoogid . . .	428,6	38 533	357	Puurvil toores . . .	449,2	538 214
				357	Sel.: P.-A. Ühendriigid . . .	390,5	458 078
				359	Sel.: Br. India . . .	87,8	32 232
					181,3	30 463	
						52 047	

¹⁾ Dominioonid, asumaa, valdused, protektoraadid, mandaat-territooriumid — Dominions, colonies, possessions, protectorats et territoires de mandat.

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus jaanuaris 1936 a. (järg).
Commerce extérieur des principaux articles en janvier 1936 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Besti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr.—couronne d'Estonie	ton	kr
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU — IMPORTATION.							
27.	Keraamika ja muud mineraalkaubad	388,1	92 429	1182	Väävelhape igas.	78,8	6 054
1025	Käiad, tahud loomuliikud	8,0	1 018	1234	Kaltsiumkarbid	17,5	3 529
1088	Tulekindlad kivid ja tahvlid (šamotikiivid)	285,6	12 221	1290	Sahariline	—	—
1061—1053	Paljusskaup	30,3	18 474	1295	Rohud	0,2	8 143
1054—1055a	Portselankaup	18,4	17 358	1308—1311	Lõhna- ja kosmeetikaained	0,8	19 871
1056—1073	Klaaskaup	13,3	24 869	1310—1321	Parkimisekstraktid	289,1	87 755
28.	Keemiatööstussaadused	1 051,3	497 251	1324, 1328,			
1102	Kaseiin	0,0	13	1336—1344	Mineraalvärvid	40,3	9 025
1103	Albumiin	5,0	3 917	1348	Altsariinvärvid ern.	12,2	131 227
1104—1109	Pehmest kummist teosed	8,3	32 345	1356	Trükkivärv	1,8	4 757
1110	Veoaotode massiiv-kummiplaatid	1,3	2 484	1360	Prõksipulber	0,0	79
1113, 1114	Kummist jalanõud	8,4	34 266	1363	Lõhkeained	0,4	3 880
1146	Väävelhapu alumiinium	—	—	1368	Linooleum	3,0	2 759
1165	Pesusooda	106,5	14 313	29.	Muud eraldi nimetatamata kaubad	1,5	17 488
1166	Sõõgisooda	10,0	1 034	1380	Nõõdikud igas.	0,6	4 098
1168	Seebikiivi puhastamata	41,1	8 948	1394—1396	Kirjutusmaterjal ern.	0,6	9 567
VÄLJAVEDU — EXPORTATION.							
I. Elusloomad (arv).		7918 tk	764 968	13.	Ärside ja metallid töötlemata (metallmuud)	470,8	14 528
1	Hobused (arv)	17 tk.	5 600	380	Vanaraud	470,7	14 458
2	Veised (välja arvatud vasikad) (arv)	—	—		Sel.: Poola-Danzig	289,6	9 140
II. Tõtt- ja maitseained, joogid.		5704,7	1712 268		Rootsi	135,1	3 953
3.	Aed- ja juurvili	1 201,4	73 365	385, 386	Vanavask	—	—
38	Kartul, toores	1 141,6	65 274		Sel.:	—	—
41	Sibulad	55,8	6 218	14.	Mineraalid peale ärtside	2 078,6	23 219
47	Sjgur, värsked ja kuivat.	—	—	400, 407-a	Kips	627,9	18 301
57	Ünabad	—	—	417	Kaltsiidikiivi (Eesti)	1 820,0	2 660
4.	Karjasaadused	1 039,4	1 272 385	15.	Keemiatööstuse toorained	3 621,7	378 022
76	Peekon	124,4	160 028	a) Õlid, rasvad, vaigud, kummi toorelt	3 560,8	251 696	
	Sel.: Briti	123,3	159 028	487	Besti bensiin	420,2	119 121
77	Sealiba värsked ja soolatud	179,0	161 257	497	Põlevkiviõli	3 095,4	124 945
79	Loomaliha	121,0	48 336	508-a	Bittumen	23,0	1 704
	Sel.: Soome	103,4	38 353	c) Keemiatööstuse toorained punkt a ja b nimetatamata	60,8	126 926	
81	Lambaliha	41,2	34 657	505	Kunstsarv töötlemata	55,7	125 320
	Sel.: Rootsi	40,7	34 270	IV. Valmisadused.			
93	Pimnapulber	—	—	16.	Nahad töötletud ja nahkaup	33,9	74 221
96	Võli	553,2	846 476	506, 507	Suured parknahad	33,0	74 221
	Sel.: Saksa	301,0	478 871	17.	Puutööstussaadused	1 432,9	296 183
	Briti	221,4	321 082	593-a	Vineer	1 312,5	249 157
99	Munad	43 560 tk.	3 909		Sel.: Briti	1 088,8	176 900
5.	Kala, kalasaadused ja vähid	73,7	38 914		Saksa	39,3	17 867
100—105	Värsked kalad	63,8	31 383	594	Vineerist tootlõõhjad	118,6	46 350
106	Tindkala	2,3	683		Sel.: Briti	55,2	18 950
116—120	Kalakonservid	7,5	6 828		Saksa	20,0	11 000
6.	Muud tõtt- ja maitseained ning joogid	241,4	81 752		Belgia-Luksemb. m.l.	27,0	10 200
127	Kartulijahu	143,5	30 538	609, 610	Mööbel	0,5	200
187	Šokolaad	7,9	9 801	18.	Paberitööstussaadused	623,3	126 224
188	Kompvekid	33,1	24 496	634	Pakkimispaber	99,4	21 866
210	Teralib, pain normal	0,6	156	630, 637	Kirjutus- ja trükkipaber	502,5	98 026
213	Pilitus	44,4	15 061	19.	Tekstiilitööstussaadused ¹⁾	244,5	535 664
III. Toor- ja poolvalmisained.		17 475,0	2 510 782	667—670	Puuvillanõud ja lõng	51,7	128 621
8.	Loomariigilained, peale rasvade	13,2	35 794		Sel.: Rootsi	16,8	41 828
237—241	Loomanahad kuivat soolatud	0,0	40		Saksa	10,2	29 456
	Sel.: P.-A. Ühendriigid	0,0	40		Hollandi	6,4	16 596
237—241	Loomanahad märjalt soolatud	0,0	47	671—676	Puuvillariie ¹⁾	83,8	279 513
	Sel.: P.-A. Ühendriigid	0,0	47		Sel.: Rootsi	44,2	166 943
243—257	Karunahad	0,2	0 251		Norra	33,5	108 641
260	Jõhvid	—	—	690	Lõng	12,7	27 334
270	Soolad	11,3	25 466	601-a	Lõngane riie jäme	10,0	35 800
9.	Seemned, isimed ja nende osad	30,0	10 681	600	Parkimis- ja kotirille džundist	78,5	41 213
274, 275	Linaseemned	30,0	10 681		Sel.: Saksa	53,0	25 001
10.	Metsamaterjal	4 023,7	237 983		Taani	15,8	8 506
311	Haavapakud	928,5 thm	25 220	22.	Jõu- ja töömehinad	5,9	4 783
322	Propsid	—	—	869	Külmutamisadused	—	—
320, 326-329	Kuuse- ja männilained ja -plangud	3 798,5 thm	128 227	23.	Metallkraup	15,2	16 641
	Sel.: Briti	3 645,3	81 452	870	Radiaatorid valmist	—	—
335	Kastlained	650,9	27 995	24.	Elektrimasinad, -aparadid ja tarbed	6,6	30 678
347	Puumass määrg	5 875,5	437 649	942	Telefoni apar. ja n. osad	2,2	23 235
349	Tselluloos	2 487,2	55 015	27.	Keraamika ja muud mineraalkaubad	386,8	57 509
	Sel.: Prantsuse	3 386,3	382 634	1015	Sement	—	—
	P.-A. Ühendriigid	1 078,2	212 308		Sel.:	—	—
12.	Tekstiiltoorained	556,3	62 322	1066	Tahvelkõltsa lihvimata	384,0	50 200
354	Lina	1 301,5	1 372 906	28.	Keemiatööstussaadused	69,4	40 167
	Sel.: Briti	1 072,1	1 208 025	1102	Kaseiin	20,2	15 324
	Belgia-Luksemb. m.l.	594,0	667 451	1318	Tuletkud	39,7	15 654
355	Takud	235,7	288 109	29.	Muud ern. kaubad	2,9	32 464
		157,2	155 623	1392	Kunstsarv-kammid	1,6	21 561

¹⁾ Sellest Bestis töötletud välismaa kauba tagasivedu välismaale 726 kg 10 646 kr väärtuses — Réexportation des marchandises travaillées 726 kg 10 646 kr.

Tab. 29. a) Tööturg veebruaris 1936 a. — Marché du travail en février 1936.

	A. Töötute arv — Nombre des chômeurs									B. Töövõtjate arv — Demandeurs d'emploi enregistré.				Väide (A+B) Gr. total (A+B)
	Mehed — Hommes			Naised — Femmes			Kokku — Total			Mehed — Hommes	Naised — Femmes	Kokku — Total		
	I liik	II liik	Kokku	I kateg. gorte	II kateg. gorte	Total	I liik	II liik	Kokku					
										I liik	II liik	Kokku	Väide (A+B)	
Jäi üle eelmisest kuust — Restés de mois précédent. Registreeriti I korda aastas ¹⁾ — Enregistrés (I fois au cours de l'année) ¹⁾	204	185	389	415	205	620	610	340	950	835	522	1 357	2 316	
Tulnud tagasi töölt — Représés du travail fourni	238	201	439	220	162	388	464	363	827	411	290	671	1 498	
Väljalangenulst registreeriti uuesti — Rayés enreg. de nouveaux	00	36	126	643	159	802	733	195	928	358	100	400	1 388	
Kokku — Total	591	406	997	1 362	572	1 934	1 553	978	2 531	1 682	923	2 605	5 336	
Paigutati tööle I korda aastas ¹⁾ — Placés (I fois) ¹⁾	207	127	334	359	132	491	566	259	825	248	144	390	1 215	
Paigutati tööle teist või enam korda aastas ¹⁾ — Placés (II et plus fois) ¹⁾	127	84	211	500	111	671	687	145	832	281	70	351	1 188	
Langes välja — Rayés de listes	110	123	233	102	82	184	212	205	417	896	234	620	1 047	
Kokku — Total	444	284	728	1 021	325	1 346	1 465	609	2 074	923	438	1 361	3 435	
Registreer. 29. II 1936 — Enregistrés au 29. II 1936	137	122	259	341	247	588	488	369	857	759	485	1 244	1 805	
Sellest — Dont d'après les bourses:														
Tallinna linna töötöbors	05	86	181	43	72	115	138	158	296	422	158	580	876	
Tartu „ „	—	—	—	30	48	78	30	43	73	181	234	415	598	

	M. — H. N. — F.			c) Vabade kohtade arv — Offres du travail.			M. — H. N. — F.		
	M.	H.	N. — F.				M.	H.	N. — F.
Tööle paigutatud — Placés pour l'occupation avr:				Vabu kohti I. II 1936 — Places vacantes au I. II			2 450		68
erastöödele — travaux privés	70	70		Tööpakkumiste arv — Nombre des offres			1 101		1 404
avallike töödele — travaux publics	16	11		Tööpakkumisi võetud tagasi — Offres retirées			1 520		26
hädabitöödele — trav. organisés p. assist.	400	1 075		Rahuldatud tööjõu nõudmiste arv — Offres satisfaites			1 022		1 376
Kokku — Total	495	1 162		Neist — f töötutega — par chômeurs			485		1 162
Nimikirjast kustutatud — Rayés de listes	233	184		Dont: töövõtjatega — par demandeurs d'emploi			527		214
Tööle paigutamata — Non placés	1 028	1 073		Vabu kohti I. III 1936 — Places vac. au I. III 1936			1 000		70
Neist — f töötutid — chômeurs	269	588							
Dont: töövõtjad — demandeurs d'emploi	759	485							

¹⁾ Arvestusnasta loetakse 1. VIII. — 31. VII.

Tab. 30. Tööstusettevõtted ja tööloolu 1-ks veebruariks 1936 a. Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. février 1936.

	Töötajate hildarv — Nombre général des travailleurs							Neist töölisi — Dont ouvriers			Tööstusarv — Nombre des accidents	
	Tööstuste arv — N. d'entreprises 1. II 1936							Tööstuste arv — N. d'entreprises 1. II 1936				
	Teenistuses 1. I 1936	Teenistuses astunud Eetrid	Teenistusest lahkunud Ont quité	Teenistuses 1. II 1936	+	Indeks 1. I 1936 = 100	Teenistuses 1. II 1936	+	Indeks 1. I 1936 = 100			
a) Suurriistatus — Grandes entreprises (de 20 travailleurs et plus).												
I. Murrud ja kaevandused	19	2 000	292	194	2 307	+108	104,0	2 534	+97	104,0	26	94
II. Määrakivide tööstus	17	1 217	114	83	1 268	+51	104,2	1 117	+54	105,1	43	18
III. Metallitööstus	40	4 016	333	134	4 315	+109	104,3	4 274	+108	104,8	84	90
IV. Keemiatööstus	13	1 350	100	57	1 405	+49	103,9	1 240	+58	104,9	1	34
V. Nahatööstus	11	490	10	9	491	+1	100,2	427	+4	100,9	6	6
VI. Tekstiilitööstus	45	11 294	304	190	11 399	+105	100,9	10 441	+110	101,1	01	86
VII. Puitööstus	33	2 674	317	83	2 908	+234	108,8	2 496	+236	110,4	24	51
VIII. Paberitööstus	12	2 181	58	26	2 163	+32	101,5	1 913	+29	101,5	11	21
IX. Polügraafiatööstus	15	1 251	61	38	1 264	+13	101,0	1 077	+13	101,2	34	—
X. Toidu-, maitseainete ja jookide tööstus	30	2 766	92	54	2 794	+28	101,4	2 338	+45	102,0	30	15
XI. Kolnkatte- ja pudukaupade tööstus	28	1 223	174	34	1 368	+140	111,4	1 230	+134	112,2	22	1
XII. Ehitustööstus	32	1 705	514	490	1 732	+24	101,4	1 412	+26	101,9	43	55
XIII. Elektri- ja gaasi- ja veevarustus	7	825	28	51	802	-23	97,2	520	-21	96,2	1	4
XIV. Puhastustööstus	3	101	2	—	103	+2	102,0	95	—	100,0	—	—
Kokku suurriistatus — Total	300	34 346	2 395	1 423	35 319	+973	102,8	31 125	+987	103,3	389	481
Sellest ettevõtted — Dont les entreprises ayant:												
50 ja enam töötajaga — de 50 trav. et plus	141	29 478	1 891	1 105	30 284	+786	102,7	28 740	+784	103,0	279	444
20—49 töötajaga — 20—49 travailleurs	159	4 868	504	317	5 055	+187	108,8	4 385	+203	104,9	110	87
b) Kesktööstus — Entreprises moyennes (de 5—19 travailleurs).												
I. Industries extractives	7	36	9	4	41	+5	113,9	39	+3	108,9	—	2
II. Industries minérales	34	302	41	35	308	+6	102,0	277	+5	101,8	—	3
III. „ des métaux	104	1 058	73	89	1 042	-16	98,5	985	-19	98,1	109	12
IV. „ chimique	29	437	124	35	528	+91	120,8	408	+38	126,7	—	21
V. „ des cuirs et peaux	24	240	15	7	248	+8	103,3	223	+7	103,2	17	—
VI. „ textile	47	512	80	29	513	+1	100,2	464	+2	100,4	12	3
VII. „ du bois	102	841	151	87	905	+64	107,6	840	+50	106,3	33	10
VIII. „ du papier	18	123	19	8	134	+11	108,9	122	+11	109,0	8	—
IX. „ polygraphique	47	541	29	10	560	+19	103,5	513	+18	103,0	36	—
X. „ de l'alimentation, des boissons etc.	330	2 345	122	99	2 368	+23	101,0	1 874	+10	100,5	27	5
XI. Confection de vêtements et fabr. des mercerie	84	812	118	89	841	+29	103,6	802	+30	104,7	16	1
XII. Constructions	29	381	102	95	388	+7	101,8	342	+4	101,2	6	10
XIII. Usines élect., à gaz d'éol. et distrib. d'eau	7	53	3	3	53	—	100,0	39	—	100,0	1	—
XIV. Industrie du nettoyage	24	169	9	4	174	+5	103,0	169	+3	101,9	2	—
Kokku kesktööstus — Total	881	7 850	845	592	8 193	+253	103,2	7 987	+216	103,1	275	67
Üldse suur- ja kesktööstus — Grand total (a+b)	1 181	42 196	3 240	2 014	43 422	+1 226	102,9	38 212	+1 203	103,3	667	548

Koondtabel (ajutiselt ärajätavate standardtabelite tähtsamaid arve).

Tableau synoptique (données principales des tableaux temporairement suspendus).

Stand. tab. nr.		1936	1935	1936	1935	Stand. tab. nr.		1936	1935	1936	1935
7	Tallinna sadama tegevus. <i>Mouvement du port de Tallinn.</i>										
	Välisõit — <i>Long cours.</i>										
	Saabunud — <i>Entrées:</i>										
	arv — <i>nombre</i>	68	42	173	123						
	maht — <i>ton. net.</i>	40 857	28 600	100 008	82 233						
	Sisseveetud kaup — <i>Marchandises importées</i> —										
	maht — <i>ton. net.</i>	16 800	8 225	43 336	26 440						
	Saabunud reisijad — <i>Voyageurs transportés</i>	504	878	1 222	829						
	Väljunud laevad — <i>Navires sorties:</i> arv	62	39	147	107						
	maht	35 857	28 433	81 050	76 776						
	Väljaveetud kaup — <i>March. exportées</i> — tn	22 905	17 544	42 360	53 709						
	Väljunud reisijad — <i>Voyageurs transportés</i>										
	arv — <i>nombre</i>	571	337	1 186	823						
	Rannasõit — <i>Cabotage.</i>										
	Saabunud — <i>Entrées:</i> arv	3	1	15	4						
	maht	391	186	1 261	644						
	Väljunud laevad — <i>Navires sorties:</i> arv	2	1	11	5						
	maht	272	186	1 321	658						
12	Riigi sissetulekud 1000 kr <i>Revettes de l'Etat, en 1000 kr</i>										
	Korralised tulud — <i>Revettes ordinaires</i>	7 144	6 853	67 007	59 272						
	Otsaemaksud — <i>Contributions directes</i>	840	1 122	7 243	6 678						
	Lõivud ja tasumaksud — <i>Tribunes et enregistrements</i>	433	306	3 917	3 600						
	Kaudsed maksud — <i>Impôts indirects</i>	1 948	1 740	20 814	16 931						
	Sellest — <i>Dont:</i>										
	Tollid — <i>Douanes</i>	1 332	1 271	15 579	12 941						
	Riigimonopolid — <i>Monopoles de l'Etat</i>	1 049	891	11 409	9 935						
	Riigiettevõtteid ja varandused — <i>Entreprises et propriétés de l'Etat</i>	2 671	2 502	23 105	20 990						
	Sellest — <i>Dont:</i>										
	Baudteed — <i>Chemins de fer</i>	908	941	10 336	10 536						
	Sagatulud — <i>Revettes diverses</i>	230	134	720	1 316						
	Kokku — <i>Total</i>	7 171	6 876	67 208	59 450						
	Tagasimaksud — <i>Reversements des années précédentes</i>	27	22	201	178						
	Erakorralised tulud — <i>Revettes extraordin.</i>	12	8	185	3 286						
	Üldse sissetulekuid — <i>Total des recettes</i>	7 156	6 861	67 192	62 358						
14	Vabariigi piiridest ülesõitnute arv — <i>Personnes ayant passé les confins de la République.</i>										
	Sissesõitnuid — <i>Entrées</i>	0 665	10 071	20 565	21 107						
	Väljasõitnuid — <i>Sorties</i>	0 807	10 638	20 998	21 412						
16	Linnade rahvastik — <i>Mouvement de la population dans les villes.</i>										
	Siseregistreeritud — <i>Enregistrés</i>	11 571	11 157	25 997	24 523						
	Väljaregistreeritud — <i>Rayés</i>	11 324	10 572	24 579	23 644						
	Rahvastiku üldarv linnades — <i>Nombre de la pop. dans les villes</i>	334 339	328 180	—	—						
	Sellest — <i>Dont:</i> Tallinn	143 289	139 722	—	—						
	Haapsalu	4 761	4 731	—	—						
	Kuresaare	4 569	4 580	—	—						
	Narva	24 520	25 514	—	—						
	Sellest: N.-Jõesuu	1 826	1 733	—	—						
	Nõmme	17 192	15 772	—	—						
	Päide	3 370	3 343	—	—						
	Paldiski	659	808	—	—						
	Petseri	4 480	4 400	—	—						
	Pärnu	20 945	20 591	—	—						
	Põltsamaa	2 839	2 773	—	—						
	Rakvere	10 041	9 800	—	—						
	Tapa	3 798	3 881	—	—						
	Tartu	59 459	58 904	—	—						
	Tõrva	2 881	2 701	—	—						
	Türi	3 067	3 043	—	—						
	Valga	10 386	10 443	—	—						
	Viljandi	12 756	11 892	—	—						
	Võru	5 314	5 272	—	—						
16	Lihkevelolev raha 1000 kr <i>(kruu 1-ks) — Circulation fiduciaire (au 1. de mois), en 1000 kr</i>										
	Besti Panga tähed — <i>Billets de la Banque d'Estonie</i>	41 278	37 710	—	—						
	Vahetusraha kokku — <i>Monn. et billets subsidiaires</i>	4 850	4 945	—	—						
18	Pankade vaheline arve-koda — <i>Mouven. de la chambre de compensation.</i>										
	Tšekide arv — <i>Nombre des chèques</i>	3 732	3 067	7 608	6 406						
	Summa 1000 kr — <i>Montant en 1000 kr</i>	11 926	7 986	25 834	14 990						
19	Prostitutid vekslid — <i>Effets protestés.</i>										
	Arv — <i>Nombre des chèques</i>	2 233	2 237	—	—						
	Summa 1000 kr — <i>Montant en 1000 kr</i>	301	417	—	—						
20	Kapitaal emissioonid — <i>Emissions des capitaux.</i>										
	Aktstaseltse ja osalühisusi asutatud — <i>Sociétés par actions et anonymes fondées:</i>										
	Arv — <i>Nombre</i>	1	—	3	—						
	Summa 1 000 kr — <i>Montant en 1 000 kr</i>	60	—	140	—						
27	Elanumaksumus (1913=100) — <i>Nombres-indices du coût de la vie (1913 = 100).</i>										
	Toitlus — <i>Alimentation</i>	86	77	78	76						
	Korter — <i>Logement</i>	116	112	113	112						
	Kütte ja valgustus — <i>Chauffage et éclair.</i>	73	56	60	60						
	Riietus — <i>Habillement</i>	135	120	131	120						
	Puhastus — <i>Hygiène et nettoyage</i>	86	80	86	87						
	Lihklembne, post — <i>Voyages etc.</i>	79	79	70	70						
	Haridus — <i>Instructions</i>	94	94	94	94						
	Lõbustus — <i>Diversissem.</i>	158	158	158	158						
	Üldindeks — <i>N.-ind. général au coût de la vie</i>	96	87	88	87						
28	Suurmaüldindeks (1913=100) — <i>Nombres-indices des prix de gros.</i>										
	Toitained — <i>Denrées al.</i>	86	76	76	78						
	Tööstussaad. — <i>Matières prem. et prod. industr.</i>	85	82	83	83						
	Üldindeks — <i>Nombre-indices général</i>	90	83	84	85						
32	Tööstustööstuste arvu liikumise indeksid. — <i>N.-indices du mouvement de la main-d'oeuvre (entrepr. grandes et moyennes.)</i>										
	1. I 1927 = 100.										
	Töötajad — <i>Travailleurs en général</i>	131,3	111,0	124,4	110,7						
	Töölised — <i>Ouvriers:</i>	133,7	112,0	126,9	112,2						
33	Registreeritud nakkushaigused — <i>Maladies contagieuses.</i>										
	Üldarv — <i>Total</i>	636	2 221	636	2 221						
	Sellest — <i>Dont:</i>										
	Scarlatina	243	284	—	—						
	Tuberculosis	133	159	—	—						

AJUTINE TABELITE ÜMBERKORRALDUS.

Lähemais „Eesti Statistika” numbris on kavatsus tuua rida ülevaateid 1934 a. rahvaloenduse andmeist, käsitades seda tähtsat andmestikku analüüsi ja võrdluste seisukohast.

Kuna „Eesti Statistika” tävalisest ruumist selleks ei piisa, numbrite suurendamiseks aga võimalused puuduvad, oleme sunnitud ajutiselt lühendama standardtabelite avaldamise ulatust järgmiselt:

Tähtsamad üldarvud tuuakse erilise koondtabelina (v. käesolevas nr. lhk. 168) järgmisist tabelleist:

- 7 Tallinna sadama tegevus.
- 12 Rügi sissetulekud.
- 14 Vabariigi püüdest ülesõitnute arv.
- 15 Linnade rahvastik.
- 16 Liikvel olev raha.
- 18 Pankadevahelise arvekoja tegevus.
- 19 Protestitud vekslid.
- 20 Kapitali emissioonid.
- 27 Elatusmaksumusindeksid.
- 28 Suurmüügi indeksid.
- 32 Tööstustööliste arvu liikumise indeksid.

Jäävad ajutiselt ära:

- Tab. 4 — Tolliametite läbikäik.
- „ 8 — Eesti Panga äriseis.
- „ 13 — Valuuta ja väärtpaperite hinnad.
- „ 22 — Loomataudid.
- „ 23 — Tapamajad.
- „ 24 — Suurmüügihinnad.
- „ 25 — Toitainete maksumus kalorilise sisalduse järgi.
- „ 26 — Turuhinnad.
- „ 31 — Tööõnnetused tööstusettevõtteis.
- „ 33 — Nakkushaigused.

Nende andmete alal ilmuvad järjekindlalt tähtsamad arvud ühes ülevaadetega nädalkirjas „Majandusteated”.

Keskbüroos koostatakse tabelid ka edaspidi endiste vormide kohaselt ja tarbekorral antakse neist soovijaile õiendusi.

Kuna tähtsamad üldarvud tuuakse, pealegi Konkunktuurinstituudi kuukiri ja nädalkiri majandusalalt toovad järjekindlalt rea andmeid, loodame, et Eesti Statistika kasustajad lepivad selle ajutise korraga, mis neile pealegi võimaldab saada ülevaated rahvaloenduse andmeist.

AVIS IMPORTANT CONCERNANT LA SUPPRESSION TEMPORAIRE DES TABLEAUX.

Dans le but de faciliter la publication d'une série des articles sur la composition de la population d'après les données du recensement de 1934, la publication d'une partie des tableaux permanents TEMPORAIREMENT SERA SUSPENDUE.

Les totaux de ces tableaux seront publiés dans un tableau spécial synoptique (v. p. 168). Les don-

nées supplémentaires dans l'ancien cadre de ces tableaux seront communiquées aux institutions et lecteurs à leur demande.

D'ailleurs, les amples données sur les matières économiques sont publiées dans les éditions de l'Institut des recherches économiques.

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO ERIVÄLJAANDED.

LÜK A. EESTI DEMOGRAFIA

Vihk I. Haridus Eestis I	Lhk. 288+130, 1924.	Kr. 6.—
" II. Sündivus, surevus, abielluv. ja rahvaliknm. 1921—1923 a.	" 52+54, 1925.	" 3.—
" III. Tervishoid Eestis	" 132+80, 1925.	" 5.—
" IV. Rahvastik ja tervishoid	" 308, 1930.	" 8.—
Surnapõhjuste registreerimiskord ja rahvusv. surnapõhj. nomenklat.	" 4+128, 1931.	" 1.30

EESTI MAJANDUS

Vihk I. Väliskaubandus 1923 a.	Lhk. 20+72, 1924.	Kr. 2.—
" II. Eesti sadamad, veeteed, kaubalaevastik ja laevasõit	" 102, 1925.	" 2.50
" III. Raudtee, post, telegraaf ja telefon Eestis	" 04, 1925.	" 2.—
" IV. Väliskaubandus 1924 a.	" 22+92, 1925.	" 3.—
" V. Tööstus Eestis	" 80, 1926.	" 2.50
" VI. Riigiraudteed 1924 a.	" 38, 1926.	" 2.—
" VII. Väliskaubandus 1925 a.	" 109, 1926.	" 3.25
" VIII. Väliskaubandus 1926 a.	" IV+106, 1927.	" 3.25
" IX. Ahtaseltside, osatühisuste ja ühisteg. asut. äriseisud I. I 1926	" 32+34, 1927.	" 2.—
" X. Väliskaubandus 1927 a.	" 100, 1928.	" 3.25
" XI. Eesti väliskaubandus 1928 a.	" 120, 1929.	" 3.50
" XII. Väliskaubandus 1929 a.	" 152, 1930.	" 5.—
" XIII. Väliskaubandus 1930 a.	" 144, 1931.	" 5.—
" XIV. Väliskaubandus 1931 a.	" 140, 1932.	" 4.—
" XV. Väliskaubandus 1932 a.	" 124, 1933.	" 4.—
" XVI. Väliskaubandus 1933 a.	" 124, 1934.	" 4.—
" XVII. Väliskaubandus 1934 a.	" 120, 1935.	" 4.—
" XVIII. Väliskaubandus 1935 a.	Trükk.	

EESTI PÕLLUMAJANDUS

Vihk II. Eesti põllumajandus II	" 132, 1924.	Kr. 2.25
" III. Loomapidamine Eestis 1924 a.	" 17+105, 1925.	" 1.50
" IV. Eesti põllumajandus 1925 a.	" 3+201, 1926.	" 3.—
" V. Eesti põllumajandus 1926 a.	" VIII+254, 1927.	" 3.—
" VI. Eesti põllumajandus 1927 a.	" VII+207, 1928.	" 2.75
" VII. Eesti põllumajandus 1928 a.	" VIII+213, 1929.	" 2.75
" VIII. Eesti põllumajandus 1929 a.	" VIII+264, 1930.	" 3.50
" IX. Eesti põllumajandus 1930 a.	" VIII+230, 1931.	" 3.50
" X. Eesti põllumajandus 1931 a.	" VIII+222, 1932.	" 3.50
" XI. Eesti põllumajandus 1932 a.	" VIII+207, 1933.	" 3.—
" XII. Eesti põllumajandus 1933 a.	" VIII+230, 1934.	" 3.50
" XIII. Eesti põllumajandus 1934 a.	" VIII+168, 1935.	" 3.50

Lük B. 1. Üldrahvalugemise eelkõikuvõtted	" 78, 1923.	" 2.—
2. Sugemed vigaste laste kohta Eestis	" 104, 1923.	" 3.75
3. II Riigikogu valimised	" 78, 1923.	" 3.—
4. Eesti väliskaubandus 1921—1922	" 60+38, 1923.	" 2.50

5. 1922 a. Üldrahvalugemise andmed

Vihk I. Rahva demograafiline koosseis ja korteriolud Eestis	Lhk. 88, 1925.	Kr. 2.—
" II. Ülerikiline kokkuvõte (tab.)	" 8+188, 1924.	" 4.—
" III. Rahva tööala ja ühiskondline kihitus	" 88+84, 1925.	" 3.—
" IV. Virumaakond	" 24+52, 1924.	" 2.—
" V. Järvamaakond	" 52+60, 1923.	" 3.—
" VI. Harjumaakond ja Tallinn	" 40+56, 1924.	" 3.—
" VII. a) Läänemaakond	" 20+56, 1924.	" 2.—
b) Saaremaakond	" 20+56, 1924.	" 2.—
" VIII. Pärnumaakond	" 40+84, 1924.	" 3.50
" IX. Viljandimaakond	" 36+84, 1924.	" 3.50
" X. Tartu- ja Valgamaakond	" 40+92, 1924.	" 3.—
" XI. Võru- ja Põltsamaakond	" 30+46, 1927.	" 3.—
6. 1922 a. Üldrahvalug. andmete läbitöötam. plaan ja tabelite eisu	" 48, 1923.	" 1.—
7. Asunaa majapidamised Eestis 1919—23 a.	" 46+60, 1924.	" 3.50
8. 1925 a. Põllumajandusliku üleskirjutuse andmed	" 4+210, 1926.	" 3.75
9. Statistiline album, v. I. Maa ja rahv. (38 dia- ja kart. värv.)	" 1925.	" 6.—
Statistiline album, v. II. Majandus (24 dia- ja kart. värv.)	" 1926.	" 6.—
Statistiline album, v. III. Põllumajandus (joonised, fotod, tekst)	" 112, 1928.	" 7.50
10. III Riigikogu valimised	" 48, 1927.	" 1.75
11. Karjamaajandus ja karjasaaduste turg välismaal ja Eestis	" 72, 1923.	" 1.75
12. IV Riigikogu valimised	" 52, 1920.	" 1.75
13. 1929 a. põllumajandusliku üleskirjutuse andmed, vihik I.	" XI+235, 1930.	" 7.50
14. 1929 a. põllumajandusliku üleskirjutuse andmed, vihik II	" IV+94+44, 1932.	" 3.—
15. Eesti 1920—1930. Arvuline ülevaade (lühikõites)	" XV+405, 1931.	" 7.—
16. V Riigikogu valimised	" 52, 1933.	" 1.50
17. II Rahvaloenduse andmed: v. I Valdade rahvastik	" IV+104, 1934.	" 3.—
v. II Rahvastiku koostis ja korteriolud	" VIII+152, 1935.	" 3.—
v. III Tõõharu ja leibkonnad	" 228, 1935.	" 5.—

LÜK F. EESTI STATISTIKA KUUKIRI:

1922 a. Nr. 1—11 hind kokku Kr. 10.—	1927 a. Nr. 62—73 hind kokku Kr. 15.—	1932 a. Nr. 122—133 hind kokku Kr. 15.—
1923 " " 12—21 " " " 15.—	1928 " " 74—85 " " " 15.—	1933 " " 134—145 " " " 15.—
1924 " " 22—33 " " " 15.—	1929 " " 86—97 " " " 15.—	1934 " " 146—157 " " " 15.—
1925 " " 34—45 " " " 15.—	1930 " " 98—109 " " " 15.—	1935 " " 158—169 " " " 15.—
1926 " " 46—61 " " " 15.—	1931 " " 110—121 " " " 15.—	1936 " " 170— " " " 1.50.